Begroting 2027

Oktober 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord....4
Leeswijzer....5
Samenvatting....6
Programma Bedrijvigheid....14
Cluster Economische ontwikkelingen....14
Cluster Havens....18
Cluster Toerisme en Recreatie....19
Overzicht kosten programma Bedrijvigheid....21
Programma Dienstverlening....25
Cluster Bestuur....25
Cluster Organisatie....26
Cluster Leges en heffingen....28
Cluster Financiering....29
Cluster Overig....30
Overzicht kosten programma Dienstverlening....31
Programma Leefbaarheid....36
Cluster Infrastructuur....36
Cluster Milieu....40
Cluster Omgevingskwaliteit....41
Cluster Veiligheid....45
Overzicht kosten programma Leefbaarheid....47
Programma Vitaliteit....53
Cluster Zorg....53

Cluster Bestaanszekerheid 58
Cluster Kunst en Cultuur 63
Cluster Sport en Educatie 65
Overzicht kosten programma Vitaliteit 68
Paragrafen 72
Bedrijfsvoering 73
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 84
Financiering 95
Lokale heffingen 106
Grondbeleid 117
Onderhoud kapitaalgoederen 124
Verbonden partijen 126
Wet open overheid 136
Duurzaamheid 137
Financiële begroting 146
Incidentele baten en lasten 147
Overzicht incidentele baten en lasten 149
Meerjarenraming 2027-2030 151
Bijlagen 152
Reserves en voorzieningen 153
Investeringen 2027-2030 156
Taakvelden overzicht 159
Geprognosticeerde meerjarige balans 162
BBV indicatoren 164

Voorwoord

Voor u ligt de eerste programmabegroting van dit college. Een bijzondere editie, want het nieuwe college is nog maar kortgeleden gestart terwijl de voorbereiding voor deze begroting al veel eerder is begonnen. Op dit moment werken wij onze ambities verder uit en vertalen wij ze naar concrete plannen voor de jaren die voor ons liggen. Die kunt u vervolgens teruglezen in ons college-uitvoeringsprogramma. De financiële uitwerking daarvan zult u terugzien in de lentenota. Ook vindt in overleg met u een bijstelling van de indicatoren plaats. De jaarlijkse inwonerspeiling zal plaatsvinden nadat de nieuwe indicatoren vastgesteld zijn.

In deze begroting presenteren we een realistisch investeringsprogramma dat past bij de financiële mogelijkheden van onze gemeente én bij de beschikbare inzet van onze organisatie. Daarbij kijken we op een creatieve manier naar mogelijkheden om onze doelen te bereiken; naar hoe het wél kan. We blijven investeren in onze samenleving, in de leefbaarheid van onze dorpen en in voorzieningen die bijdragen aan een sterke en vitale gemeente.

Tegelijkertijd staan we voor financiële uitdagingen. De druk op gemeentelijke financiën blijft groot. Daarom begroten we scherp aan de wind, maar wel binnen de financiële kaders die passen bij verantwoord bestuur met als uitgangspunt ons coalitieprogramma. We maken bewuste keuzes en houden oog voor de financiële gezondheid van onze gemeente, zowel nu als in de toekomst. Maar de ambities zijn leidend voor ons beleid

Want we zijn ambitieus. En bij het waarmaken van die ambities, trekken we graag samen op met onze inwoners en bedrijven. Dit vraagt naast een financiële bijdrage van de samenleving ook de denkkracht, betrokkenheid en actieve inzet van de buurt. Alleen door middelen én betrokkenheid te combineren, maken we hier samen een succes van.

We verhogen de OZB met 5% extra. Maar dat is niet zonder reden. Dat is nodig om onze ambities waar te maken. We gaan investeren in leefbaarheid van onze dorpen en ons landschap en geven gebiedsgericht werken een nieuwe impuls.

Het ontwikkelen van een nieuw sportpark in Niedorp-Winkel, het huisvesten van de bibliotheek in Hippolytushoef, het actief verkennen van woningbouwmogelijkheden- ook waar dat ingewikkeld lijkt: het zijn allemaal voorbeelden waar we direct mee aan de slag gaan. De concrete uitwerking volgt in de Lentenota als ook het college-uitvoeringsprogramma is vastgesteld.

Samen bouwen we verder aan een gemeente waarin het prettig wonen, werken en ondernemen is. Want de toekomst maken we samen. We zetten de woorden uit het coalitie-programma in daden. En daarbij hebben we drie belangrijke speerpunten voor het komend jaar:

1. Onze ICT verder weerbaar maken op gebied van informatiebeveiliging.
2. Een regisseur aanstellen die aan de slag gaat met alle landschappelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied waarbij agrarisch, toerisme, cultuur, natuur en water samenkomen.
3. We zien een achteruitgang in de dorpen, daarom willen we investeren in het behoud van voorzieningen. We geven gebiedsgerichte impulsen om plekken die aandacht vragen aan te pakken en te ontwikkelen. Voorbeelden daarvan zijn Hippolytushoef, Middenmeer, de Poort van Anna Paulowna en Den Oever.

Met deze begroting creëren we ruimte om de komende jaren onze ambities verder vorm te geven. Ik zie uit naar de behandeling van deze begroting en het gesprek met uw raad over de koers voor de toekomst.

Paul Medema
Wethouder financiën, economie en bedrijvigheid

Leeswijzer

Bedragen die als **min** zijn aangeduid in deze programmabegroting moeten worden gelezen als **positieve** bedragen.
Bedragen die als **plus** zijn aangeduid in deze programmabegroting moeten worden gelezen als **negatieve** bedragen

Samenvatting

De programmabegroting 2027–2030 is de eerste begroting van het nieuwe college. De ambities uit het coalitieprogramma worden de komende periode verder uitgewerkt. In deze begroting kiest de gemeente voor een realistisch investeringsprogramma dat past bij de financiële mogelijkheden én de beschikbare capaciteit. Daarbij blijven de ambities leidend: investeren in de samenleving, in sterke en vitale dorpen en in voorzieningen die bijdragen aan prettig wonen, werken en ondernemen. Voor 2027 staan drie speerpunten centraal. We maken onze ICT weerbaarder op het gebied van informatiebeveiliging. We stellen een regisseur aan voor de landschappelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied waar agrarisch, toerisme, cultuur, natuur en water samenkomen. Ook geven we een impuls aan gebiedsgerichte ontwikkeling van Hippolytushoef en Middenmeer, gericht op samenhang tussen het vitaliseren van het centrum, wonen en voorzieningen.

1. Bedrijvigheid

We werken aan een sterke, toekomstbestendige economie met ruimte voor ondernemerschap, vernieuwing en werkgelegenheid. We ondersteunen lokale ondernemers, ontwikkelen nieuwe werklocaties en verduurzamen en vergroenen bestaande bedrijventerreinen. Tegelijk vraagt netcongestie om slimme oplossingen en regionale samenwerking. We versterken winkelgebieden en dorpscentra en zorgen voor goede huisvesting en deelname van arbeidsmigranten aan de samenleving. Ook investeren we in duurzame en toekomstbestendige havens, recreatie en toerisme en in projecten als Agriport, Blue Food Centrum Wieringen en ZuiderZeeWerken. Met de landschappelijke ontwikkelingen voor de het landelijk gebied verbinden we agrarisch, toerisme, cultuur, natuur en water, biodiversiteit en klimaat. Een nieuwe regisseur helpt om deze opgaven in samenhang verder te brengen.

2. Dienstverlening

We willen een open, toegankelijke en betrokken gemeente zijn. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties moeten kunnen rekenen op duidelijke informatie, persoonlijk contact en betrouwbare dienstverlening overeenkomstig de visie op de dienstverlening. We verbeteren onze digitale dienstverlening, zonder de menselijke maat uit het oog te verliezen. Tegelijk versterken we de organisatie, zodat deze wendbaar, deskundig en toekomstbestendig blijft. Een belangrijke prioriteit is het verder weerbaar maken van de ICT en het versterken van informatiebeveiliging om onder meer tijd- en plaats onafhankelijk te kunnen werken. Daarmee beschermen we gegevens, beperken we digitale risico’s en zorgen we dat de gemeentelijke dienstverlening beschikbaar en betrouwbaar blijft.

3. Leefbaarheid

We werken aan een veilige, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving. We onderhouden en verbeteren wegen, groen, verlichting en andere onderdelen van de openbare ruimte en hebben extra aandacht voor verkeersveiligheid. We zetten de woningbouwopgave voort en werken gebiedsgericht aan de kwaliteit en toekomst van onze dorpen. Met de impuls voor onder meer Hippolytushoef en Middenmeer verbinden we woningbouw, bereikbaarheid, winkels, voorzieningen en ondersteuning. Ook helpen we inwoners bij energiebesparing en verduurzaming en werken we aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en hergebruik van grondstoffen. Veiligheid blijft belangrijk, met aandacht voor ondermijning, zorg en veiligheid, digitale veiligheid en een weerbare samenleving.

4. Vitaliteit

Iedereen moet kunnen meedoen en inwoners die dat nodig hebben, krijgen passende ondersteuning. Daarom werken we aan gezondheid, bestaanszekerheid, ontmoeting, ontwikkeling en zorg dichtbij. We versterken preventie en vroegsignalering, wijkteams, laagdrempelige steunpunten en ondersteuning op scholen en kindcentra. We helpen inwoners bij participatie, geldzorgen, schulden, inburgering en taalontwikkeling. Ook stimuleren we sport, bewegen, kunst, cultuur, erfgoed en educatie. De vergrijzing, mentale gezondheid en de druk op jeugdhulp en Wmo vragen om scherpe keuzes, goede samenwerking met maatschappelijke partners en een zorgvuldige inzet van middelen.

Financiën

De gemeentefinanciën voor 2027 zijn gezond te noemen. Naast een structureel en reëel sluitende begroting voor 2027 blijven de schulden houdbaar en zien we voldoende mogelijkheden om risico’s en renteschommelingen (als gevolg van de schulden) op te vangen. Richting 2030 wordt dit beeld wel risicovoller. De jaren 2028, 2029 en 2030 zijn niet sluitend. Dit komt voornamelijk door het verschoven ravijnjaar. De inkomsten uit de algemene uitkering gaan vanaf 2028 ongeveer €5,4 miljoen omlaag. Tegelijkertijd wil de gemeente ambities en vervangingsinvesteringen realiseren. We begroten adaptief en benutten de mogelijkheden die de gemeente heeft. Vooralsnog blijven we ook meerjarig binnen acceptabele bandbreedtes voor de gezondheid van de gemeentefinanciën, maar we bereiken de grenzen ervan. Financiële waakzaamheid en behoud van een zekere begrotingsflexibiliteit is nodig. Via de planning-en-controlcyclus vindt monitoring plaats van de financiële positie van de gemeente en wordt eventuele bijsturing voorgesteld aan de raad.

Om de ambities voortvloeiend uit het coalitieprogramma waar te maken wordt met deze begroting voorgesteld om een extra OZB-verhoging van 5 % toe te passen met ingang van 2027. Dit levert een extra opbrengst op van ongeveer € 900.000. We gaan investeren in leefbaarheid van onze dorpen en ons landschap en geven gebiedsgericht werken een nieuwe impuls. Hiervoor is een stelpost van € 900.00 opgenomen. De verdere uitwerking van het coalitieprogramma zal geschieden in

het college uitvoeringsprogramma. Als niet het gehele bedrag wordt uitgenut dan blijft het restant beschikbaar ten behoeve van de dekking van de extra kosten vanuit het coalitieprogramma. De effecten van de septembercirculaire worden separaat aan u toegezonden na de doorrekening en zijn nog niet verwerkt in de begroting 2027-2030. Dit gebeurt met de lentenota.

Hieronder leest u de samenvatting van de lasten en baten per programma voor de jaren 2027 – 2030.

Lasten *(bedragen x € 1.000)*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Bedrijvigheid	5.440	4.595	4.145	4.060
Dienstverlening	34.420	33.628	33.536	33.536
Leefbaarheid	48.934	43.847	43.196	43.212
Vitaliteit	86.142	85.666	84.799	81.736
Totaal Lasten voor Bestemming	***174.935***	***167.736***	***165.676***	***162.544***

Baten *(bedragen x 1.000)*	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Bedrijvigheid	-2.332	-1.482	-1.032	-1.032
Dienstverlening	-136.286	-130.518	-128.903	-130.677
Leefbaarheid	-18.668	-15.326	-15.326	-15.326
Vitaliteit	-18.579	-18.715	-18.841	-15.724
Totaal Baten voor Bestemming	***-175.865***	***-166.040***	***-164.101***	***-162.758***

Saldo voor Bestemming	**-930**	**1.696**	**1.574**	**-215**

Toevoegingen Reserve	25.565	3.051	3.051	3.051
Onttrekkingen Reserve	-25.383	-2.901	-2.400	-2.065
Saldo Reserves	***182***	***151***	***652***	***987***

Saldo na Bestemming	**-747**	**1.846**	**2.226**	**772**

Met structureel wordt bedoeld dat lasten/baten ieder jaar (meer dan 3 jaar) voorkomen en incidenteel wil zeggen dat de lasten/baten niet ieder jaar voorkomen. Met mutaties binnen de reserve wordt bedoeld toevoegingen aan de reserves zodat deze qua toenemen en/of onttrekkingen aan de reserves zodat deze qua omvang afnemen.

Later in de begroting vindt u per programma de verdeling naar de clusters en een toelichting op het cijfer:

Bedrijvigheid blz. 22
Dienstverlening blz. 32
Leefbaarheid blz. 49
Vitaliteit blz. 69

Financiële tabel per cluster

(bedragen x € 1.000)

De raad heeft het budgetrecht op clusterniveau ingeregeld. Daarom worden hierna alle mutaties op clusterniveau gepresenteerd. Deze zijn vervolgens bij de programma's nader toegelicht.

Programma	Cluster	Lasten/Baten	Totaal Begroot 2027	Totaal Begroot 2028	Totaal Begroot 2029	Totaal Begroot 2030
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	Baten	-1.507	-657	-207	-207
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	Lasten	3.892	3.042	2.592	2.507
Bedrijvigheid	(Lucht) Havens	Baten	-319	-319	-319	-319
Bedrijvigheid	(Lucht) Havens	Lasten	1.100	1.105	1.105	1.105
Bedrijvigheid	Toerisme	Baten	-506	-506	-506	-506
Bedrijvigheid	Toerisme	Lasten	447	447	447	447
Dienstverlening	Bestuur	Baten	-2	-2	-2	-2
Dienstverlening	Bestuur	Lasten	4.455	4.455	4.455	4.455
Dienstverlening	Organisatie	Baten	-2.437	-1.952	-1.952	-1.952
Dienstverlening	Organisatie	Lasten	29.626	29.227	29.135	29.135

Programma	Cluster	Lasten/Baten	Totaal Begroot 2027	Totaal Begroot 2028	Totaal Begroot 2029	Totaal Begroot 2030
Dienstverlening	Leges & Heffingen	Baten	-18.968	-18.968	-18.968	-18.968
Dienstverlening	Leges & Heffingen	Lasten	1.191	1.191	1.191	1.191
Dienstverlening	Financiering	Baten	-361	-461	-561	-561
Dienstverlening	Financiering	Lasten	-156	-549	-549	-549
Dienstverlening	Overig	Baten	-114.520	-109.136	-107.421	-109.195
Dienstverlening	Overig	Lasten	-695	-695	-695	-695
Leefbaarheid	Infrastructuur	Baten	-283	-283	-283	-283
Leefbaarheid	Infrastructuur	Lasten	11.877	11.167	11.167	11.183
Leefbaarheid	Milieu	Baten	-16.291	-12.949	-12.949	-12.949
Leefbaarheid	Milieu	Lasten	18.535	14.326	13.582	13.582
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Baten	-2.084	-2.084	-2.084	-2.084
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Lasten	10.267	9.903	9.903	9.903
Leefbaarheid	Veiligheid	Baten	-9	-9	-9	-9
Leefbaarheid	Veiligheid	Lasten	8.255	8.451	8.544	8.544
Vitaliteit	Zorg	Baten	-1.173	-1.309	-1.435	-503
Vitaliteit	Zorg	Lasten	44.375	43.624	42.750	41.568
Vitaliteit	Bestaanszekerheid	Baten	-16.283	-16.283	-16.283	-14.283
Vitaliteit	Bestaanszekerheid	Lasten	28.100	28.261	28.268	26.387
Vitaliteit	Kunst & Cultuur	Baten	-50	-50	-50	-50
Vitaliteit	Kunst & Cultuur	Lasten	3.016	3.041	3.041	3.041
Vitaliteit	Sport & Educatie	Baten	-1.073	-1.073	-1.073	-888
Vitaliteit	Sport & Educatie	Lasten	10.651	10.740	10.740	10.740
Saldo voor Bestemming			***-930***	***1.696***	***1.574***	***-215***
Mutatie reserves	Reserve Bedrijvigheid	Baten	-462	-462	-462	-377

Programma	Cluster	Lasten/Baten	Totaal Begroot 2027	Totaal Begroot 2028	Totaal Begroot 2029	Totaal Begroot 2030
Mutatie reserves	Reserve Bedrijvigheid	Lasten	-	-	-	-
Mutatie reserves	Reserve Dienstverlening	Baten	-22.171	-106	-94	-94
Mutatie reserves	Reserve Dienstverlening	Lasten	24.134	3.118	3.118	3.118
Mutatie reserves	Reserve Leefbaarheid	Baten	-1.719	-1.302	-831	-831
Mutatie reserves	Reserve Leefbaarheid	Lasten	14	14	14	14
Mutatie reserves	Reserve Vitaliteit	Baten	-1.031	-1.031	-1.013	-763
Mutatie reserves	Reserve Vitaliteit	Lasten	1.418	-80	-80	-80
Saldo Reserves			***182***	***151***	***652***	***987***
Saldo na Bestemming			***-747***	***1.846***	***2.226***	***772***

Algemene toelichting op personele lasten en kapitaallasten

Personeelslasten 2026-2027

De totale personeelskosten nemen met 645K toe als gevolg van de CAO-stijging met 1,6%. Per cluster zijn daarnaast verschillen zichtbaar die elkaar op totaal niveau opheffen. Deze verschillen zijn het gevolg van een betere toewijzing van kosten aan de clusters. De aangepaste toewijzing is weer de consequentie van het verder uitwerken van de nota overhead van de commissie BBV. Bij alle clusters wordt verwezen naar deze verklaring.

Kapitaallasten 2026-2027

De totale kapitaallasten nemen toe met € 1,1 mln. Dit komt door in 2026 afgeronde investeringen die leiden tot extra kapitaallasten. Het betreft met name investeringen binnen het beleidsveld Infrastructuur. De betreffende afgeronde projecten zijn onder andere: reconstructie Hartweg, wegen Rijdersstraat en Zwarteweg in 't Veld. Per cluster zijn daarnaast verschillen zichtbaar die elkaar op totaal niveau opheffen. Deze verschillen zijn het gevolg van een betere toewijzing van kosten aan de clusters. De aangepaste toewijzing is weer de consequentie van het verder uitwerken van de nota overhead van de commissie BBV. Bij alle clusters wordt verwezen naar deze verklaring.

De gemeenteraad heeft besloten met het vaststellen van de begroting 2026 om een nieuwe reserve kapitaallasten in te stellen. Vanaf 2027 zal deze reserve worden ingezet ter dekking van de betreffende kapitaallasten.

Bedrijvigheid

Programma Bedrijvigheid

Programma Bedrijvigheid richt zich op een sterke en toekomstbestendige economie. We geven ruimte aan ondernemerschap, werkgelegenheid en duurzame groei. Samen met lokale en regionale partners werken we aan werklocaties, winkelgebieden, havens, recreatie en toerisme. Ook verbinden we economie, landschap, landbouw, natuur, water, cultuur en erfgoed. Zo versterken we de leefbaarheid en identiteit van Hollands Kroon.

Cluster Economische ontwikkelingen

Cluster Economische ontwikkelingen richt zich op een sterke regionale economie en een aantrekkelijk ondernemersklimaat. We werken aan duurzame werklocaties, een vitaal midden- en kleinbedrijf en een vernieuwende agrarische sector. Ook verbinden we onderwijs en arbeidsmarkt met de vraag van ondernemers. Grote ruimtelijke en economische ontwikkelingen wegen we af in samenhang met landschap, leefbaarheid en duurzaamheid.

Wat willen we bereiken?

- We benutten regionale samenwerking om kansen voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners te vergroten.
- Economische ontwikkelingen versterken het landschap, de leefkwaliteit en de samenhang tussen landbouw, toerisme, cultuur, natuur en water.
- Er is ruimte voor ondernemerschap, bedrijvigheid, vernieuwing en duurzame groei.
- Dorpen hebben passende voorzieningen, winkels en ontmoetingsplekken.
- De agrarische sector blijft duurzaam, vernieuwend en concurrerend.
- De arbeidsmarkt trekt talent aan, ontwikkelt het en verbindt het met ondernemers en vernieuwende sectoren.
- Arbeidsmigranten hebben goede huisvesting, passende begeleiding en kunnen deelnemen aan de samenleving.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
Leegstaande oppervlakte m2 bedrijventerreinen (CBS)	7.271	18.200	30.790	5.000	5.000	*3.500*
Rapportcijfer schoonscore winkelgebieden (Winkelgebieden Scan)	7	6,8	6,8	7	7	7,5
Aantal huisvestingsplekken voor arbeidsmigranten	2.396	2.826	2.511	2.950	2.950	3.500

Wat gaan we daarvoor doen?

Het college en de raad stelden de speerpunten vast in de Kadernota 2025-2028 en begroting 2026. Deze blijven gelden. Veel acties uit 2026 lopen door in 2027.

Werklocaties

Lokaal en regionaal is steeds meer ruimte voor werklocaties nodig. We onderzoeken geschikte locaties en de benodigde ruimte. In 2027 werken we kansrijke locaties uit tot gebiedsontwikkelingen. Ook vernieuwen en richten we bestaande bedrijventerreinen opnieuw in. We verbinden dit aan landschappelijke inpassing, verduurzaming en vergroening. Zo bereiden we terreinen beter voor op klimaatverandering. Landelijke ontwikkelingen hebben grote gevolgen, vooral voor de Wieringermeerpolder. Daarom wegen we economische, maatschappelijke, ruimtelijke en duurzame gevolgen samen. Lessen uit eerdere ontwikkelingen staan in de Omgevingsvisie Hollands Kroon.

Ondernemers- en arbeidsklimaat

Een sterk ondernemers- en arbeidsklimaat is belangrijk voor Hollands Kroon. Bedrijven bieden werk en kansen aan onze inwoners. Daarom werken we samen met lokale partners en ondernemersorganisaties. Met de Ondernemersfederatie Hollands Kroon organiseren we het ondernemersontbijt en de Kom Binnen Bij Bedrijven Dagen. Zo versterken we contacten tussen ondernemers en met de gemeente. Het Ondernemersloket is goed bereikbaar en bezoekt bijeenkomsten van ondernemers- en brancheorganisaties. Het loket verbindt ondernemers en helpt bij vragen over ruimte, verduurzaming en vergunningen. In de komende jaren vormt netcongestie de grootste uitdaging voor economische groei, ondanks de vraag naar kavels op de werklocaties.

Grootschalige ontwikkelingen

Hollands Kroon trekt grootschalige ontwikkelingen aan, zoals Windpark Wieringermeer en datacenters op Agriport. Deze projecten versterkten de economie. De inpassing en gevolgen voor de omgeving vragen blijvend aandacht. Nieuwe projecten moeten ook sociale en maatschappelijke doelen ondersteunen. Daarom vragen we initiatiefnemers naar verhouding bij te dragen aan de leefbaarheid. Vanuit deze brede blik werken we aan netcongestie, woningbouw, extra werklocaties en het landelijk gebied. Netcongestie betekent dat het elektriciteitsnet onvoldoende ruimte heeft. Deze opgaven overschrijden vaak gemeentegrenzen, vragen veel ruimte en vallen niet altijd onder onze bevoegdheid.

Bedrijventerreinen

De provincie rondde in 2025 de raming van bedrijventerreinen af. De vraag groeit sterk. De regio Kop van Noord-Holland heeft tot 2035 snel ongeveer 141 hectare extra nodig. Daarnaast is ongeveer 80 hectare nodig voor grootschalige ontwikkelingen. Het gaat om datacenters, energie-infrastructuur en bedrijvigheid voor Defensie. De ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen is beperkt. Daarom kiezen we zorgvuldig waar duurzame uitbreiding mogelijk is. We gebruiken bestaande terreinen efficiënter of ontwikkelen ze opnieuw. Daarbij combineren we verduurzaming en vergroening. Zo verbeteren de kwaliteit en weerbaarheid tegen klimaatverandering. In 2025 maakten we hiervoor een plan van aanpak. Dit voeren we in 2026 en 2027 uit. We werken onder meer aan Wieringerwerf-Zuid en Robbenplaat.

MKB en lokale ondernemers

We willen dagelijkse winkels in de dorpen behouden. Daarbij zorgen we voor voldoende parkeerplaatsen en bundelen we voorzieningen waar mogelijk. Goed contact met winkeliers en pandeigenaren helpt daarbij. De uitvoeringsagenda detailhandel versterkt dagelijkse winkels en de winkelbeleving. Een koop-lokaalcampagne is één van de acties. We verbinden voorzieningen ook met toeristische kansen. De agenda bevat acties voor gemeente, winkeliers, ondernemersverenigingen en vastgoedbedrijven. We koppelen die aan dorpsvisies, recreatie, toerisme, kunst, cultuur en erfgoed.

Toekomst agrarische sector

De agrarische sector is belangrijk voor Hollands Kroon. Via de uitvoeringsagenda stimuleren we agrarische thema's. We willen de sterke positie en duurzame toekomst van de sector behouden. Daarom bieden we ruimte voor bedrijven, vernieuwing en sterke samenwerking. Projecten richten zich op duurzame bedrijfsvoering, innovatie, waterbeheer en ruimtelijke ontwikkeling. We werken samen met agrariërs, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Greenport Noord-Holland Noord en LTO. Het landelijk gebied kent tegelijk grote uitdagingen. De regionale Aanpak Landelijk Gebied verbindt natuur, landbouw, water, biodiversiteit en klimaatverandering. We werken daarbij samen met betrokken partijen en overheden. Een voorbeeld is het gebiedsplan voor Wieringen met NMF, LTO en het hoogheemraadschap. Om deze ingezette beweging richting de toekomst te versterken stellen we een regisseur aan die aan de slag gaat met alle landschappelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied waarbij agrarisch, toerisme, cultuur, natuur en water samenkomen.

Arbeidsmarkt en Onderwijs

We stimuleren regionale kennisontwikkeling en kennisdeling met bedrijven, onderwijs en overheden. Partners zijn het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en UWV. Zo versterken we de vernieuwing bij bedrijven. We willen vooral jongeren behouden en aantrekken. Ook voeren we projecten uit binnen Arbeidsmarkt &

Onderwijs van Samen op Kop. Deze helpen mensen aan werk in landbouw, techniek, zorg of horeca. Vraag en aanbod verbinden blijft ingewikkeld. Daarom komen werkenden, werkzoekenden en werkgevers samen in het Regionaal Werkcentrum.

Arbeidsmigratie

Hollands Kroon huisvest veel arbeidsmigranten. Zij blijven belangrijk voor landbouw, techniek en zorg. In 2025 kreeg de raad een nieuw beleidskader. Dit gaat over leefomstandigheden, huisvesting, toezicht, registratie en inburgering. Het college stelde de beleidsregels vast in 2026. We houden gegevens bij over woonlocaties, aantallen en werkplekken. Vanaf 2027 willen we ondernemers met huisvesting voor arbeidsmigranten die niet staan ingeschreven of voor een kortverblijf (< 40 dagen) in Nederland zijn een verblijfsheffing laten betalen. De gemeente zal zo nodig forfaitair aanslaan. Een landelijk experiment met tijdelijke adressen verbetert de registratie. Met de markt onderzoeken we grootschalige logies, bij voorkeur op Agriport. Deze voorziening kan locaties in dorpen vervangen. We kiezen voor goede huisvesting die past in het landschap. Waar nodig ondersteunen we huisvesting bij agrarische bedrijven. Het regionale WIN-punt ontwikkelt het informatiepunt verder. Ook starten we een actieprogramma voor betere integratie. Daarbij sluiten we aan bij initiatieven van VNG en het ministerie van SZW. We blijven ook werken aan integratie van blijvende arbeidsmigranten.

Verduurzaming en Vergroening Bedrijventerreinen

We maken bedrijventerreinen groener, zuiniger en aantrekkelijker. Het beleidsplan uit december 2024 kiest voor een aanpak per locatie. We verminderen verharding, voegen groen toe en beperken hitte en wateroverlast. Ondernemers krijgen informatie over verduurzaming van hun eigen terrein. Het gaat om isolatie, energiebesparing en een betere uitstraling. Deze aanpak versterkt het ondernemersklimaat en onze klimaatdoelen. De raad kreeg een voorstel voor jaarlijks twee terreinen. Per terrein is € 100.000 nodig voor fysieke maatregelen. Daarnaast is jaarlijks € 150.000 nodig voor begeleiding van ondernemers.

Nieuwe werklocaties/bedrijventerreinen

Eind 2024 stelde het college een aanpak voor extra bedrijfslocaties vast. In 2025 onderzochten we de haalbaarheid van kansrijke locaties. Voor twee uitbreidingslocaties zijn ontwikkelstrategieën vastgesteld. Met beide locaties maken we extra ruimte voor ondernemers. Elke locatie heeft eigen kenmerken en uitgangspunten. In 2027 vervolgen we de afstemming en voorbereiding. Eventuele grondaankopen leggen we volgens het grondbeleid voor aan college en raad.

Ondersteuning ondernemers

De Omgevingsvisie wil het winkelaanbod op peil houden. We werken in 2027 aan de uitvoering van het Impulsfonds. Dit fonds volgt het Fonds voor Economische en Maatschappelijke Ontwikkeling op. Het ondersteunt ondernemers en instellingen financieel. De regeling richt zich vooral op jonge en startende ondernemers. Zij krijgen steun voor winkelactiviteiten in de dorpen.

Cluster Havens

Cluster Havens richt zich op duurzame en toekomstbestendige zeehavens. We versterken de economische functie en spelen in op de energietransitie en veranderingen in de visserij. Ook zorgen we voor veilig en doelmatig beheer. In Den Oever ontwikkelen we de visserijhaven verder met het Blue Food Centrum Wieringen.

Wat willen we bereiken?

We willen duurzame en toekomstbestendige havens met een sterke economische functie. Voor de havens in Den Oever ontwikkelen we nieuwe rollen en gebruiksmogelijkheden. De exploitatie, veiligheid en landschappelijke inpassing zijn op orde.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
Opbrengst havengeld in euro's	270.355	377.817	337.294	400.000	345.000	345.000

Wat gaan we daarvoor doen?

We versterken en verbreden de bedrijvigheid rond visserij en havens. In Den Oever werken we verder aan het Blue Food Centrum Wieringen. Voor Oude Zeug zoeken we langjarige samenwerking met strategische partners. Het zuidelijke deel biedt ruimte voor passende bedrijvigheid. We regelen dit via een vergunning of een wijziging van het omgevingsplan. Daarbij bewaken we de landschappelijke inpassing en verkeersveiligheid. De vernieuwde kades bieden meer ruimte voor agrarisch bulktransport. Ook actualiseren we de havenverordening en onderzoeken we beheer, veiligheid en inkomsten.

Cluster Toerisme en Recreatie

Cluster Toerisme en Recreatie versterkt Hollands Kroon als aantrekkelijke bestemming voor inwoners en bezoekers. We werken regionaal aan een herkenbaar aanbod en ondersteunen verblijfsrecreatie, evenementen en toeristische voorzieningen. Met het programma ZuiderZeeWerken maken we landschap, erfgoed en cultuur zichtbaar en beleefbaar.

Wat willen we bereiken?

- Toerisme en recreatie dragen bij aan werkgelegenheid, inkomsten en leefbaarheid.
- Inwoners en bezoekers kunnen gebruikmaken van goede toeristische voorzieningen, routes en informatie.
- Het landschap en waterbouwkundig erfgoed zijn zichtbaar en beleefbaar.
- Ondernemers en organisatoren werken samen aan een aantrekkelijk en veilig aanbod.
- De kwaliteit en toekomstbestendigheid van verblijfsrecreatie nemen toe.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
Aantal belastbare toeristische overnachtingen	124.904	147.032	156.852	135.000	155.000	165.000

Wat gaan we daarvoor doen?

Agenda Toerisme & Recreatie 2040 – Kop van Noord-Holland

De regionale Agenda Toerisme & Recreatie is in 2026 vastgesteld. Deze bevat acties voor de vier gemeenten in de Kop. We werken aan een langetermijnaanpak voor bestaande verblijfsrecreatie. Ook versterken we verblijfsclusters en meten we de gevolgen van toerisme. Een regionale coördinator bewaakt de gezamenlijke voortgang. Hollands Kroon leidt de acties die alleen onze gemeente raken. In 2026 maakten we een visie voor recreatie rond het Amstelmeer. We onderzoeken rustige recreatie aan de Waddenbaai. Ook maken we de IJsselmeerkust beter beleefbaar. Binnen het programma ZuiderZeeWerken versterken we de aantrekkingskracht van Wieringermeer. Daarnaast onderzoeken we hoe we meer bezoekers kunnen trekken naar het landelijk gebied en kansen die er zijn voor agrotoerisme.

Gebiedsmarketing

In 2027 blijven we een gastvrije toeristische gemeente. Gebiedsmarketing presenteert Hollands Kroon als aantrekkelijke bestemming. Via Visit Kop van Holland promoten we dag- en verblijfsrecreatie. We laten ook de unieke kwaliteiten van onze gemeente zien. Fysieke informatie blijft belangrijk naast digitale promotie. Bezoekers krijgen informatie via een informatiepunt, folders, kaarten en een magazine. Ook promoten we wandelroutes, fietsroutes en routes voor watersport.

Rondje Waddenbaai

Rondje Waddenbaai verbindt mensen, landschap en Werelderfgoed Waddenzee. Het gebied ligt tussen Den Helder, Texel en Hollands Kroon. Ook het Amstelmeer hoort erbij. De gemeenten werken samen met Landschap Noord-Holland. Zij laten een plan maken voor subsidie uit het Investeringskader Waddengebied. Regionale middelen betalen de voorbereiding. De aanvraag volgt waarschijnlijk eind 2026 of begin 2027. Dan wordt ook de benodigde eigen bijdrage duidelijk. Voor projecten in Hollands Kroon onderzoeken we haalbaarheid, inhoud en kosten. We verbeteren de informatie en beleving langs de route. Historische peilschaalhuisjes kunnen culturele herkenningspunten worden. Ook onderzoeken we veilige fietsroutes rond het Amstelmeer. Dat doen we ook voor de route van Van Ewijcksluis naar Den Helder.

Toeristische infrastructuur

In 2027 verbeteren we de toeristische infrastructuur verder. We plaatsen en vervangen informatieborden en bewegwijzering. Ook komen er bankjes, picknickplekken en steigers. Daarnaast versterken we het netwerk van toeristische ondernemers. Dit netwerk vergroot de aantrekkingskracht van onze gemeente. In 2026 onderzochten we locaties voor nieuwe of betere boottrailerhellingen. Hiervoor is provinciale subsidie beschikbaar. In 2027 knappen we de helling bij Hooge Oude Veer op. Het gereserveerde bedrag van € 100.000 is daarvoor niet volledig nodig. Door een nieuwe subsidiekans onderzoeken we ook voorzieningen bij Oude Zeug. Deze moeten passen bij de industriehaven en recreatie versterken. Bestaande functies mogen daarbij niet in de knel komen.

Toeristische evenementen

In 2027 voeren we de Strategienota Evenementen 2024 verder uit. Toeristische evenementen versterken identiteit, leefbaarheid en economie. Ze maken Hollands Kroon aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers. We promoten evenementen en stimuleren samenwerking tussen organisatoren. Veiligheid blijft daarbij belangrijk.

Meerjarig programma ZuiderZeeWerken: Al 100 jaar, Nóg 100 jaar

Het plan van aanpak uit september 2025 stuurt de uitvoering. Het programma heeft vier onderdelen: publiekstrekkers, makers en deelname, zichtbaarheid en samenwerking. In 2026 maakten we een strategisch marketingplan. Sinds september gebruiken we een eigen platform en sociale media. In 2027 zetten we het meerjarige programma ZuiderZeeWerken voort. Hiervoor volgt een voorstel. Dit voorstel verlengt het programma tot en met 2032. We hebben in deze begroting nog geen middelen opgenomen. Wij nemen dit programma mee bij de uitwerking van het Collegeprogramma en in de lentenota.

Overzicht kosten programma Bedrijvigheid

In onderstaande tabel worden eerst de lasten per cluster weergegeven waarna het saldo voor bestemming (voor een storting in de reserve) volgt. Hierna wordt een eventuele storting in de reserve weergeven waarna het resultaat na bestemming wordt weergegeven. Vervolgens worden de baten per cluster weergegeven waarna het saldo voor bestemming (voor een onttrekking aan de reserve) volgt. Hierna wordt een eventuele onttrekking aan de reserve weergeven waarna het resultaat na bestemming wordt weergegeven. Tenslotte wordt het saldo van de lasten en baten na bestemming weergegeven.

Lasten *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Economische Ontwikkeling	3.754	3.892	3.042	2.592	2.507
(Lucht) Havens	1.171	1.100	1.105	1.105	1.105
Toerisme	709	447	447	447	447
Saldo voor Bestemming	***5.634***	***5.440***	***4.595***	***4.145***	***4.060***
Reserve Bedrijvigheid	-	-	-	-	-
Saldo na Bestemming	***5.634***	***5.440***	***4.595***	***4.145***	***4.060***

Baten *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**

Economische Ontwikkeling	-1.507	-1.507	-657	-207	-207
(Lucht) Havens	-319	-319	-319	-319	-319
Toerisme	-506	-506	-506	-506	-506
Saldo voor Bestemming	***-2.332***	***-2.332***	***-1.482***	***-1.032***	***-1.032***
Reserve Bedrijvigheid	-797	-462	-462	-462	-377
Saldo na Bestemming	***-3.130***	***-2.795***	***-1.945***	***-1.495***	***-1.410***

Saldo *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten	5.634	5.440	4.595	4.145	4.060
Baten	-3.130	-2.795	-1.945	-1.495	-1.410
Saldo	***2.504***	***2.645***	***2.650***	***2.650***	***2.650***

Toelichting lasten en baten

Hier belichten we de voornaamste afwijkingen van lasten en baten per cluster ten opzichte van 2026, de belangrijkste claims in 2027 en welke opvallende bewegingen er zijn richting 2030.

Cluster Economische Ontwikkelingen

Lasten (Toename 138K)

De toename is het gevolg van hogere uitgaven voor gevelverbetering en impulsfonds startende ondernemers. Andere mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten en kapitaallasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11. Het verschil tussen 2027 en verder is een gevolg van de mutatie in de bijdrage aan het VOP die zowel aan de lastenkant als de batenkant afgebouwd wordt wat ook in 2028 verder wordt doorgezet. Deze ramingen zijn een gevolg van de herijking per jaar. Naar gelang subsidies verstrekt worden binnen de voorwaarden van het VOP en er zicht ontstaat in welke mate deze over de jaren heen besteed worden, wordt de begroting hierop aangepast. De uitgaven worden gedekt door SPUK gelden en, voor het HK deel, uit de reserve VOP.

Cluster (Lucht) Havens

Lasten (Afname 71K)

De lasten nemen af door meerdere kleine mutaties.

Cluster Toerisme

Lasten (Afname 162K)

De afname is het gevolg van een lagere bijdrage aan de toeristische promotie. Dit betreft de incidentele bijdrage in 2026 aan Waddenbaai en het meerjarig programma Zuiderzeewerken 100 jaar.

Reserve Bedrijvigheid

Baten (Afname 335K)

De afname in 2027 is hoofdzakelijk het gevolg van de incidentele onttrekking in 2026 voor ZuiderZeeWerken, baggeren Haukeshaven en het gevelverbeteringsfonds.

Dienstverlening

Programma Dienstverlening

Programma Dienstverlening zorgt voor een open, toegankelijke en betrouwbare gemeente. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kunnen rekenen op duidelijke informatie, persoonlijk contact en goede digitale dienstverlening. Tegelijk versterken we sturing, interne beheersing en uitvoeringskracht. Zo verbinden we beleid, uitvoering en dienstverlening en maken we verantwoordelijkheden en eigenaarschap duidelijk.

Cluster Bestuur

Cluster Bestuur versterkt de relatie tussen gemeentebestuur en samenleving. Raad en college werken aan openheid, betrokkenheid en vertrouwen. Ontmoeting, transparantie en zichtbaarheid maken het bestuur toegankelijk en benaderbaar.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners hebben vertrouwen in het gemeentebestuur en voelen zich betrokken bij politieke processen.
- Inwoners en jongeren kunnen laagdrempelig kennismaken met en deelnemen aan het lokale bestuur.
- Bestuurders zijn zichtbaar, toegankelijk en benaderbaar.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
% inwoners dat veel vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd (dit geeft geen onderverdeling weer in 'wel vertrouwen of geen vertrouwen' maar zoomt in op de categorie 'veel vertrouwen').	-	0,24	0,3	0,4	0,4	*0,5*
Rapportcijfer voor de wijze waarop uw gemeente inwoners en belangenorganisaties betrekt en de samenwerking zoekt.	-	6,1	6,1	6,5	6,6	7

Wat gaan we daarvoor doen?

Inwoners ervaren meer open communicatie, toegankelijke bestuurders en effectieve hulp. Hun vertrouwen steeg van 16% in 2022 naar 29% in 2025. Ook is het college vaker zichtbaar in de samenleving. In 2027 zetten we deze ontwikkeling voort.

- **Raadscafé:** De raad organiseert dit maandelijks op wisselende locaties. Het is onderdeel van het vergaderschema en inspireert andere gemeenten. Inwoners kunnen deelnemen of worden uitgenodigd, net als ondernemers en verenigingen. Zij bespreken raadsagenda's en andere onderwerpen uit de samenleving.
- **Gast van de raad:** Inwoners maken kennis met het gemeentebestuur. De griffie organiseert jaarlijks en op verzoek bijeenkomsten, ook op locatie.
- **Kinderburgemeester:** Delina Okubagabr is in april 2026 voor één jaar benoemd.
- **Informatie van de raad:** De raad informeert via website, sociale media en nieuwsbladen. In 2026 startte een proef met Debatrijk, het politieke plein. Dit maakt bestuurlijke informatie op de website duidelijker. Begin 2027 evalueren we de proef en besluiten we over voortzetting.
- **Zichtbaarheid bestuur:** Bestuurders bezoeken de samenleving. Het college vergadert maandelijks bij een bedrijf of organisatie in de gemeente. Dit mede om de toegankelijkheid, zichtbaarheid en benaderbaarheid van het college te waarborgen.

Cluster Organisatie

Cluster Organisatie zorgt voor een wendbare, deskundige en toekomstbestendige gemeentelijke organisatie. In 2027 werken we aan organisatieontwikkeling, dienstverlening, verkiezingen, ICT, digitale veiligheid, geodata en kernapplicaties. Zo ondersteunen we maatschappelijke opgaven en blijven onze diensten veilig en beschikbaar.

Wat willen we bereiken?

- De organisatiestructuur ondersteunt maatschappelijke opgaven, samenwerking en goede dienstverlening.
- De organisatie is voorbereid op de nieuwe programmastructuur vanaf 2028.
- Inwoners en ondernemers krijgen toegankelijke en betrouwbare dienstverlening en weten wat zij van ons mogen verwachten.
- Verkiezingen zijn goed voorbereid, toegankelijk en zorgvuldig georganiseerd.
- We hebben beter zicht op tijdelijke verblijfsadressen van arbeidsmigranten.
- Onze ICT en informatievoorziening zijn veilig, toegankelijk, betrouwbaar en efficiënt.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
Rapportcijfer dienstverlening door inwoners	-	6,4	6,6	7	7,1	7,6
Rapportcijfer communicatie en voorlichting vanuit gemeente door inwoners	-	6,1	6,3	6,7	6,8	7

Wat gaan we daarvoor doen?

Organisatieontwikkeling

- In 2026 is besloten om leidinggevende (teammanagers) aan te stellen voor de gehele organisatie. De werving daarvan loopt naar verwachting door tot begin 2027. In 2027 werken we verder aan het vormgeven van de nieuwe samenwerking tussen organisatie en teammanagers. Dat doen we o.a. met gesprekken in de teams, een leiderschapstraject en een klankbordgroep met daarin o.a. medewerkers en leden van de OR.
- Al enige jaren wordt gesproken over een toekomstbestendig gemeentehuis waar raad, bestuur en organisatie samen een plek hebben. Om dit gesprek onderbouwd te kunnen voeren, maakt een extern bureau een quickscan m.b.t. de benodigde oppervlakte, mogelijke locaties en kosten. De raad heeft geparticipeerd in dit proces. Op basis van deze quickscan kunnen bestuur en raad in gesprek in hoeverre zij de noodzaak zien van het aanpassen van de huidige huisvesting.

Gemeentelijke dienstverlening

- We verbeteren aanvraag, verwerking en uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen.
- We behouden avondopenstellingen in de dorpen. Waar nodig bieden we baliedienstverlening en huisbezoeken.
- We verbeteren bereikbaarheid, communicatie en de afhandeling van vragen en terugbelverzoeken.
- We voeren de visie ‘Open voor groei met onze samenleving als kompas’ verder uit.
- We breiden het vragenloket voor bouwen en verbouwen uit. Inwoners kunnen daar vroeg hun vragen en plannen bespreken.
- We maken echt contact en helpen de inwoner verder. Hiervoor maken we duidelijke afspraken over bereikbaarheid en opvolging en onderzoeken we hoe inwoners en initiatiefnemers vergunningaanvragen digitaal eenvoudiger kunnen volgen.
- We handelen minimaal 90% van terugbelverzoeken binnen drie werkdagen af.

Verkiezingen

- We organiseren op 17 maart 2027 verkiezingen voor Provinciale Staten en waterschapsverkiezingen.
- We zorgen voor toegankelijke stembureaus en zetten gespecialiseerde telteams effectief in.

Arbeidsmigrantenexperiment tijdelijke verblijfsadressen

- We zetten het landelijke experiment met tijdelijke verblijfsadressen voort. Zo krijgen we beter zicht op arbeidsmigranten in Hollands Kroon.
- Met informatie van de RvIG onderzoeken we adressen en bezoeken we woningen. De RvIG beheert landelijke persoonsgegevens en reisdocumenten.

ICT & digitale veiligheid, Geodata en Dorpapplicaties voor dienstverlening.

- We bereiden digitale dienstverlening voor op cyberaanvallen en grootschalige uitval. Plannen en heldere structuren helpen ons de dienstverlening snel te herstellen. Ook verbeteren we systemen, kennis en beleid voor digitale veiligheid.
- We bieden inwoners en ondernemers veilige digitale dienstverlening. We voldoen aan wetten, beschermen gegevens en delen openbare gegevens zorgvuldig. Nieuwe wetten en dreigingen vragen voortdurende verbetering van veiligheid en continuïteit.
- Kunstmatige intelligentie, kortweg AI, kan onze dienstverlening verbeteren. Goed gebruik vraagt kennis en bescherming van informatie. Een mens blijft verantwoordelijk voor ieder eindoordeel. Daarom leiden we meer medewerkers op in veilig AI-gebruik.
- Door geopolitieke ontwikkelingen volgen we onze afhankelijkheid van grote technologiebedrijven. We brengen deze in kaart en volgen adviezen van Rijk en VNG.
- We ondersteunen medewerkers en bestuur bij sturen met gegevens. Betrouwbare, actuele informatie helpt bij besluiten en betere dienstverlening.

Cluster Leges en heffingen

Cluster Leges en heffingen gaat over gemeentelijke belastingen, heffingen en WOZ-waarden. We leggen helder uit hoe aanslagen en waarden tot stand komen. Inwoners kunnen gemakkelijk vragen stellen en bezwaar maken.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners begrijpen hoe heffingen en WOZ-waarden zijn bepaald.

- Inwoners kunnen eenvoudig informatie krijgen en formeel of informeel bezwaar maken.
- Duidelijke communicatie en persoonlijk contact helpen onnodige bezwaren te voorkomen.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
Aantal informele bezwaren OZB per 1.000 (niet-) woningen	17,70	13,62	10,41	17,70	11,55	11,30
Aantal formele bezwaren OZB per 1.000 (niet-) woningen	63,70	48,30	35,16	63,70	24,70	40,40

Wat gaan we daarvoor doen?

- We behouden de belastingbalie en verbeteren het digitale loket voor verblijfsbelasting.
- We verbeteren communicatie en bereikbaarheid. Inwoners kunnen vragen stellen en eenvoudig bezwaar maken. We bieden inloopochtenden, een digitaal bezwaarformulier en een duidelijke bijlage bij de aanslag. Informatie op website en sociale media blijft actueel.

Cluster Financiering

Cluster Financiering zorgt voor een gezonde financiële positie en tijdige financiering van investeringen. We beheersen rente- en financieringsrisico's en bieden bestuur en organisatie betrouwbare informatie voor besluitvorming en verantwoording.

Wat willen we bereiken?

- De gemeente blijft financieel gezond en houdt haar financiële positie duurzaam op orde.
- Financiële risico's blijven beheersbaar. Voor investeringen is tijdig financiering beschikbaar.
- Bestuur en organisatie krijgen betrouwbare financiële informatie en tijdig advies.

Indicatoren

Binnen dit cluster zijn geen indicatoren vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren het financieringsstatuut uit.
- We beheren leningen actief en regelen tijdig financiering voor investeringen.
- We bewaken renterisico's en de wettelijke grenzen voor kortlopende leningen.
- We verbeteren rapportages voor management en bestuur.
- We versterken de investeringsagenda en de begrotingsdiscipline.
- We verduidelijken financiële rollen en verantwoordelijkheden.
- We verbeteren de samenwerking tussen managers, budgethouders, financieel adviseurs en controllers.
- We ontwikkelen financiële processen en hulpmiddelen verder.

Cluster Overig

Cluster Overig bevat de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en budgetten voor indexatie en onvoorziene uitgaven. Deze middelen ondersteunen een betrouwbare en evenwichtige begroting.

Wat willen we bereiken?

- We hebben actueel en betrouwbaar inzicht in de inkomsten van het Rijk.
- Er is voldoende ruimte om prijsstijgingen en onvoorziene uitgaven op te vangen.

Indicatoren

Binnen dit cluster zijn geen indicatoren vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

We volgen de circulaires van het Rijk en verwerken de financiële gevolgen tijdig. We informeren de raad over relevante wijzigingen en actualiseren zo nodig de begroting.

Overzicht kosten programma Dienstverlening

In onderstaande tabel worden eerst de lasten per cluster weergegeven waarna het saldo voor bestemming (voor een storting in de reserve) volgt. Hierna wordt een eventuele storting in de reserve weergeven waarna het resultaat na bestemming wordt weergegeven. Vervolgens worden de baten per cluster weergegeven waarna het saldo voor bestemming (voor een onttrekking aan de reserve) volgt. Hierna wordt een eventuele onttrekking aan de reserve weergeven waarna het resultaat na bestemming wordt weergegeven. Tenslotte wordt het saldo van de lasten en baten na bestemming weergegeven.

Lasten *(bedragen x 1.000)*	2026	2027	2028	2029	2030
Bestuur	2.991	4.455	4.455	4.455	4.455
Organisatie	30.902	29.626	29.227	29.135	29.135
Leges & Heffingen	990	1.191	1.191	1.191	1.191
Financiering	966	-156	-549	-549	-549
Overig	-1.179	-695	-695	-695	-695
Saldo voor Bestemming	***34.670***	***34.420***	***33.628***	***33.536***	***33.536***
Reserve Dienstverlening	10.071	24.134	3.118	3.118	3.118
Saldo na Bestemming	***44.742***	***58.554***	***36.746***	***36.654***	***36.654***

Baten *(bedragen x 1.000)*	2026	2027	2028	2029	2030
Bestuur	-2	-2	-2	-2	-2
Organisatie	-12.266	-2.437	-1.952	-1.952	-1.952
Leges & Heffingen	-16.746	-18.968	-18.968	-18.968	-18.968
Financiering	-611	-361	-461	-561	-561
Overig	-110.390	-114.520	-109.136	-107.421	-109.195
Saldo voor Bestemming	***-140.013***	***-136.286***	***-130.518***	***-128.903***	***-130.677***
Reserve Dienstverlening	-1.215	-22.171	-106	-94	-94
Saldo na Bestemming	***-141.228***	***-158.457***	***-130.623***	***-128.997***	***-130.771***

Saldo *(bedragen x 1.000)*	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	44.742	58.554	36.746	36.654	36.654
Baten	-141.228	-158.457	-130.623	-128.997	-130.771
Saldo	***-96.487***	***-99.904***	***-93.878***	***-92.343***	***-94.117***

Toelichting lasten en baten.

Hier belichten we de voornaamste afwijkingen van lasten en baten per cluster ten opzichte van 2026, de belangrijkste claims in 2027 en welke opvallende bewegingen er zijn richting 2030.

Cluster Bestuur

Lasten (Toename 1,46 mln.)

Het coalitieprogramma voorziet in een OZB-verhoging van 5% om ambities uit het coalitieprogramma te bekostigen. Om te borgen dat deze middelen ook uitsluitend aan deze ambities worden besteed zijn ze in deze begroting beklemd. Op het moment dat het collegeprogramma gereed is worden de hogere OZB opbrengsten gekoppeld aan concrete ambities. In de lentenota worden de benodigde begrotingsaanpassingen dan verwerkt. Hiernaast nemen de lasten toe op de Regionale samenwerking. Andere mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11.

Cluster Organisatie

Lasten (Afname 1,28 mln.)

De lasten stijgen door hogere uitgaven in het kader van gebouwenbeheer en dienstverlening. Daarnaast zijn uitgaven in verband met verkiezingen hoger. Andere mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten en kapitaallasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11.

Baten (Afname 9,82 mln.)

De afname wordt vooral veroorzaakt doordat in 2026 incidentele baten zijn begroot voor grondverkopen van 't Veld Noord. In 2027 stijgen verder de overige baten door de dienstverlening en dalen de baten uit detachering en WAZO-uitkeringen.

Cluster Leges en heffingen

Lasten (Toename 201K)

De toename is het gevolg van de indexatie van de kosten. Andere mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11.

Baten (Toename 2,22 mln.)

De baten stijgen vooral door hogere OZB-opbrengsten. De jaarlijkse indexatie leidt tot een hogere bate van € 1,321 miljoen. Het coalitieprogramma voorziet in een OZB-verhoging van 5% om ambities uit het coalitieprogramma te bekostigen. Om te borgen dat deze middelen ook uitsluitend aan deze ambities worden besteed zijn ze in deze begroting beklemd. Op het moment dat het collegeprogramma gereed is worden de hogere OZB opbrengsten gekoppeld aan concrete ambities. In de lentenota worden de benodigde begrotingsaanpassingen dan verwerkt.

Cluster Financiering

Lasten (Afname 1,1 mln.)

De afname ten opzichte van 2026 wordt veroorzaakt doordat rentekosten, overeenkomstig de verslaggevingsregels, zijn doorbelast naar verschillende clusters. Per saldo dus een neutrale mutatie.

Baten (Afname 250K)

De lagere baten hebben vooral betrekking op ontwikkelingen rondom de lening aan Alliander. Alliander heeft in 2021 van haar aandeelhouders een converteerbare aandeelhouderslening van € 600 miljoen ontvangen. In 2026 wordt deze lening volledig geconverteerd in gewone aandelen. Alliander staat de komende jaren voor omvangrijke investeringen. Deze investeringen hebben naar verwachting tot gevolg dat Alliander de komende periode geen of slechts beperkt winst zal maken. Hierdoor zal naar verwachting geen dividend worden uitgekeerd. Ook de vaste rentevergoeding op de aandeelhouderslening komt als gevolg van de conversie te vervallen. Voor onze gemeente betekent dit dat de structurele rente-inkomsten € 220K uit deze aandeelhouderslening vanaf 2026 komen te vervallen.

Cluster Overig

Lasten (Toename 484K)

De lasten nemen hoofdzakelijk toe ten opzichte van 2026 vanwege het verplicht opnemen van een stelpost onvoorzien (verplichting vanuit de provincie) en een stelpost voor indexaties.

Baten (Toename 4,1 mln.)

De baten stijgen door € 4,129 miljoen extra uit het gemeentefonds.

Reservemutaties

De mutatie ontstaat door herschikking van bestaande reserves uit andere programma's. Deze middelen gaan naar een nieuwe reserve voor kapitaallasten (€ 20,956 miljoen).

Leefbaarheid

Programma Leefbaarheid

In het programma Leefbaarheid wordt gewerkt aan sterke, veilige en toekomstbestendige dorpen. We verbinden openbare ruimte, mobiliteit, duurzaamheid, woningbouw, omgevingskwaliteit en veiligheid. Dat doen we gebiedsgericht en samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Verschillen tussen dorpen vragen om maatwerk en duidelijke prioriteiten.

Cluster Infrastructuur

Cluster Infrastructuur zorgt voor een veilige, toegankelijke en goed onderhouden openbare ruimte. We beheren wegen, fietspaden, trottoirs, bruggen, verlichting, speelplekken en straatmeubilair planmatig. Ook werken we aan verkeersveiligheid, bereikbaarheid en het voorkomen van vervoersarmoede. Bij onderhoud en herinrichting verbinden we techniek, klimaat, toegankelijkheid en lokale behoeften.

Wat willen we bereiken?

- De openbare ruimte is veilig, toegankelijk en prettig om te gebruiken voor alle inwoners en bezoekers.
- Wegen, straten, fietspaden en trottoirs blijven veilig en begaanbaar door tijdig en planmatig onderhoud.
- We stemmen werkzaamheden af met nutsbedrijven en andere partijen om kosten en overlast te beperken.
- Verkeersonveilige situaties nemen af, met extra aandacht voor voetgangers, fietsers, kinderen en ouderen.
- Dorpen, voorzieningen, scholen en werklocaties blijven bereikbaar. We verminderen vervoersarmoede met oplossingen die passen bij het gebied.
- De openbare ruimte is beter voorbereid op wateroverlast, droogte en hitte en ondersteunt biodiversiteit.
- De waardering van inwoners voor bereikbaarheid, begaanbaarheid en verkeersveiligheid neemt toe.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
% inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling straten, paden en trottoirs zijn goed begaanbaar	-	45%	43%	50%	60%	60%
% inwoners dat soms/vaak verkeersonveilige situaties ervaart	-	52%	58%	50%	40%	35%
% inwoners dat tevreden is over bereikbaarheid	-	61%	62%	65%	68%	75%

Wat gaan we daarvoor doen?

Deze doelen startten in 2026 en lopen door in 2027. Bij de Winternota 2026 vragen we de raad resterend geld over te hevelen.

Beheerplan openbare ruimte

Momenteel werken we aan de actualisatie van de beheerplannen. Deze worden integraal besproken en aan de raad voorgelegd zodra deze afgerond zijn. In 2027 beheren we de openbare ruimte volgens dit geactualiseerde plan. Meer uitleg staat in de paragraaf Kapitaalgoederen.

Liefde voor de Openbare Ruimte

Voor Liefde voor de Openbare Ruimte maken we een visie. Die verbinden we met het Integraal Beheerplan (IBP). Samen vormen ze de basis voor een gebiedsgerichte aanpak. We wegen opgaven, ambities en beschikbaar geld per gebied af. We kijken verder dan techniek en beheer. Ook bereikbaarheid, verkeersveiligheid, fietsroutes, klimaat, toegankelijkheid en leefbaarheid tellen mee. We nemen daarbij de behoeften van inwoners mee. Zo kiezen we gerichter en stemmen we werkzaamheden en investeringen beter af.

Beheer Wegen

Planmatig verbeteren van trottoirs

In 2027 maken we een meerjarig uitvoeringsplan voor trottoirs. We brengen de belangrijkste knelpunten en de volgorde van aanpak in beeld. Daarbij beoordelen we veiligheid, toegankelijkheid, technische kwaliteit en gebruik. Scholen, zorglocaties, winkels, ouderen en mensen met een beperking krijgen extra aandacht. Ook stemmen we af met nutsbedrijven en geplande herinrichtingen. Zo gaan we van reageren op meldingen naar gepland en risicogestuurd werken.

Versterken van de regie op kabels en leidingen

De komende jaren werken partijen in verschillende dorpen aan kabels en leidingen. Dit kan kwaliteit, toegankelijkheid en beheer tijdelijk verslechteren. Omleidingen kunnen inwoners, ondernemers en weggebruikers langdurig hinderen. We onderzoeken of extra toezicht en gemeentelijke regie nodig zijn. Noodzakelijk werk onder de grond moet doorgaan. Tegelijk beperken we gevolgen voor kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid. We maken duidelijkere afspraken over planning, bereikbaarheid, herstel en oplevering. Waar mogelijk stemmen we gemeentelijk werk af met nutsbedrijven.

Projectmatige aanpak overhangend groen

In 2027 starten we een actieve, gebiedsgerichte werkwijze. Voormannen signaleren knelpunten en coördineren een snelle aanpak. Zij zijn zichtbaar in het gebied. We zetten onze eigen dienst en lokale aannemers gericht in. Overhangend groen kan de doorgang belemmeren. Gemeentelijk groen snoeien we zelf. Bij particulier groen spreken we de eigenaar op diens verantwoordelijkheid aan. Zo lossen we sneller op en voorkomen we knelpunten. Ook houden we de openbare ruimte verzorgd en toegankelijk.

Inventariseren van in gebruik genomen openbare ruimte

In sommige straten is weinig openbare ruimte. Trottoirs zijn daar smal of ontbreken. Voetgangers moeten daardoor soms over de rijbaan lopen. Bewoners gebruiken soms gemeentegrond als tuin. Andersom gebruikt de gemeente soms particuliere grond als openbare ruimte. Op of onder deze grond kunnen kabels en leidingen liggen. We brengen eigendom, gebruik, kabels en leidingen duidelijk in beeld. Ook onderzoeken we kansen voor toekomstige herinrichting. Ruimte kan nodig zijn voor bredere trottoirs of betere verkeersveiligheid. Ook kan vervanging van kabels en leidingen ruimte vragen. We zoeken per locatie een passende en uitvoerbare oplossing. Soms moeten we gemotiveerd afwijken van bestaande regels. Veiligheid, toegankelijkheid en goed gebruik blijven daarbij leidend.

Openbare Verlichting

Binnen vijf jaar vervangen we ruim 3.000 armaturen volgens een plan. De kosten staan in de begroting en meerjarenraming. We volgen het uitgangspunt: donker waar het kan, licht waar nodig. In 2027 starten pilots in het buitengebied en woonwijken. We testen minder licht en eerder dimmen op rustige momenten. We meten effecten op verkeer, sociale veiligheid, leefbaarheid, energie en beheer. Ook gebruiken we ervaringen van inwoners en andere gebruikers. Mogelijke gebieden zijn Wieringen en de Oostpolder bij Anna Paulowna. We houden rekening met het Dark Sky Pact voor de Waddenzee.

Civiele Kunstwerken

We voeren periodieke schoonmaak, conserveringswerkzaamheden en noodzakelijke reparaties uit. Ook worden de bruggen halfjaarlijks technisch geïnspecteerd. Uit het beschikbare beheerbudget worden ook de bediening van beweegbare bruggen, het elektriciteitsverbruik, regulier onderhoud en noodzakelijke herstelwerkzaamheden betaald. De resultaten van de technische inspecties vormen de basis voor de onderhoudsplanning en voor eventuele voorstellen voor grootschalige reparaties, vervanging of het beperken van de gebruiksmogelijkheden, bijvoorbeeld door een brug alleen toegankelijk te houden voor personenauto’s en (brom)fietsen.

Speelvoorzieningen en Straatmeubilair

We inspecteren en onderhouden speelvoorzieningen en vervangen onderdelen wanneer dit technisch of functioneel nodig is. Bij vervanging houden we rekening met gebruik, toegankelijkheid, duurzaamheid en de behoefte in de buurt. Alle speelvoorzieningen en straatmeubilair worden jaarlijks gecontroleerd. Daarbij verwijderen of vervangen we overbodig, beschadigd of verouderd straatmeubilair. Bij nieuwe inrichtingen beoordelen we vooraf welke objecten daadwerkelijk nodig zijn, zodat de openbare ruimte overzichtelijk en toegankelijk blijft. Bij nieuwe inrichtingen wordt er altijd een analyse uitgevoerd naar bijvoorbeeld de leeftijd van de kinderen in de omgeving, en wordt waar nodig de behoefte bij de inwoners verder opgevraagd.

Mobiliteit en Bereikbaarheid

We brengen de belangrijkste knelpunten op het gebied van bereikbaarheid verder in beeld en werken maatregelen uit om deze te verminderen. Daarbij kijken we ook naar verkeersknooppunten waar met relatief eenvoudige maatregelen op korte termijn verbeteringen kunnen worden gerealiseerd. Waar deze kansen zich voordoen, wachten we niet op de uitwerking van grotere maatregelen, maar pakken we deze zoveel mogelijk direct op. Daarbij kijken we naar de bereikbaarheid van dorpen en voorzieningen, de beschikbaarheid en aansluiting van het openbaar vervoer, veilige fietsverbindingen en looproutes en de bereikbaarheid tijdens werkzaamheden. Ook onderzoeken we welke vervoersmogelijkheden beschikbaar zijn voor inwoners zonder eigen auto en waar kansen liggen voor deelmobiliteit

of andere alternatieve vervoersvormen. Voor de uitvoering werken we samen met de provincie, vervoerders, buurgemeenten en andere betrokken partijen. Waar mogelijk nemen we mobiliteitsmaatregelen integraal mee bij groot onderhoud en herinrichting van de openbare ruimte.

Verkeersveiligheid en verkeersknelpunten

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft aan de gemeente Hollands Kroon een subsidie van € 962.000,- exclusief btw toegekend voor infrastructurele maatregelen die de verkeersveiligheid verbeteren. Met deze middelen voeren we verschillende projecten uit. Het gaat onder andere om de aanleg of aanpassing van een rotonde, het realiseren van verhoogde kruispuntplateaus, het aanbrengen van grasbetontegels langs buitenwegen en het aanbrengen van kantmarkering langs fietspaden. Daarnaast zetten we in op veilige, herkenbare en zoveel mogelijk samenhangende (school)fietsroutes, zodat inwoners zich op een aantrekkelijke en veilige manier per fiets tussen dorpen, voorzieningen, scholen en andere bestemmingen kunnen verplaatsen. Waar mogelijk combineren we de verkeersveiligheidsmaatregelen met gepland groot onderhoud en vervangingsprojecten. Hiermee beperken we overlast en zetten we de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in. De uitvoering en resultaten worden gemonitord. Ook leggen we volgens de voorwaarden van de subsidieregeling verantwoording af over de besteding van de middelen.

Cluster Milieu

Cluster Milieu werkt aan een duurzame en weerbare leefomgeving. Het Programma Duurzaamheid 2025-2027 en de Omgevingsvisie geven richting aan energie, warmte, biodiversiteit, klimaatadaptatie, vergroening en circulariteit. Ook voeren we onze wettelijke taken voor riolering en afval uit.

Wat willen we bereiken?

- We voeren het duurzaamheidsprogramma uit en maken de gemeente toekomstbestendiger op het gebied van energie, klimaat, biodiversiteit en grondstoffen.
- We voldoen aan onze wettelijke watertaken en bereiden de riolering voor op klimaatverandering en toekomstige vervanging.
- We behouden de kwaliteit van de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
% inwoners dat vindt dat de gemeente zich voldoende informeert over het verduurzamen van hun woning	-	34%	56%	56%	56%	59%
% recycling van huishoudelijk afval afvalscheiding	71%	70%	71%	71%	71%	71%

Wat gaan we daarvoor doen?

Duurzaamheid

In 2027 voeren we maatregelen uit de paragraaf Duurzaamheid. We helpen inwoners met energiebesparing, isolatie en energiearmoede. Ook versterken we soortenrijkdom en richten we de openbare ruimte groener in. Verder stimuleren we hergebruik bij werken, inkopen en bouwen.

Riolering

De Wet milieubeheer verplicht gemeenten tot een water- en rioleringsplan. Daarin staan keuzes, maatregelen en financiering voor vier of vijf jaar. Een berekening toont de kosten van onze gemeentelijke watertaken. We betalen deze taken met de rioolheffing. De raad stelde het plan 2023-2027 in december 2022 vast. In 2027 maken we een opvolgend plan. Ook onderzoeken we een nieuwe basis voor de rioolheffing en leggen we dit voor aan de raad.

Afval

De jaarlijkse indexering van de diensten van HVC is onderdeel van de dienstverleningsovereenkomst die de gemeente met HVC heeft afgesloten. De verhoging is daarom structureel. Ook de verhogingen van de afvalstoffenbelasting, CO2 belasting en vrachtwagenheffing door de Rijksoverheid maken de dienstverlening duurder.

Cluster Omgevingskwaliteit

Cluster Omgevingskwaliteit verbindt ruimtelijke kwaliteit, wonen, gebiedsgericht werken en beheer van groen en begraafplaatsen. We maken dorpen aantrekkelijker en zorgen voor voldoende betaalbare woningen. De Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en dorpsagenda’s geven richting. Landschappelijke

inpassing sluit aan op programma Bedrijvigheid. We gaan aan de slag met de uitvoering van de dorpsvisies. Als hiervoor extra budgetnodig is volgt dit in de Lentenota.

Wat willen we bereiken?

- De openbare ruimte en gebouwen dragen bij aan ontmoeting, leefbaarheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.
- De Nota Omgevingskwaliteit biedt duidelijke kaders. We handhaven waar dat nodig is.
- We versnellen de bouw van voldoende betaalbare woningen en sturen op evenwichtige groei in alle dorpen.
- We vertalen de Omgevingsvisie naar een uitvoeringsagenda, programma's, dorpsvisies en het Omgevingsplan.
- We zijn zichtbaar en bereikbaar in de dorpen en verbinden fysieke, sociale en duurzame opgaven gebiedsgericht.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
Rapportcijfer dat inwoners voor het onderhoud openbare ruimte geven	-	6,3	6,3	6,7	6,7	7,0
% wat voldoet aan de gestelde normen kwaliteit openbare ruimte	98%	97,6%	97,2%	98%	98,2%	98%
cijfer voor de mate waarin inwoners prettig wonen in hun directe leefomgeving	-	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9
cijfer voor de zorg van de gemeente voor de woon- en leefomgeving	-	6,4	6,4	6,7	6,7	7
Aantal gebouwde woningen per jaar ten opzichte van het doel van 3.200 in 2030	177	103	239	500	500	500
Percentage gebouwde corporatie huurwoningen per jaar	30,5%	53,4%	47,3%	30%	30%	30%

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen Omgevingsplan

Volgens de Omgevingswet maken we één omgevingsplan voor de hele gemeente. We zetten bestaande bestemmingsplannen, regels en beleid stapsgewijs om. Daarna brengen we deze samen in het omgevingsplan. In 2027 en 2028 neemt het werk toe. Een projectleider begeleidt inhoud, proces en organisatie. Deze inzet bewaakt voortgang, afstemming en wettelijke deadlines. Na 2028 bepalen we welk werk de eigen organisatie kan uitvoeren. We borgen opgebouwde kennis en

ervaring zoveel mogelijk intern. Daardoor kan vanaf 2029 mogelijk minder externe inzet nodig zijn. De opgenomen budgetten sluiten aan bij deze gefaseerde aanpak en bieden ruimte om de implementatie van het omgevingsplan zorgvuldig en beheerst uit te voeren.

Ruimtelijk economisch toekomstperspectief Agriport

We maken een ruimtelijk-economisch toekomstperspectief voor Agriport A7. Dit wordt onderdeel van de Omgevingsvisie. Het geeft richting aan de ontwikkeling van het gebied op lange termijn. We verbinden economie met leefbaarheid, bereikbaarheid, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. Ook onderzoeken we een publiek-private organisatie voor de ontwikkeling van het gebied. Het toekomstperspectief vormt het kader voor toekomstige keuzes, investeringen en projecten.

Uitvoeringsagenda Omgevingsvisie en Beleidshuis

We vertalen de Omgevingsvisie naar een uitvoeringsagenda. Daarin staan concrete projecten, maatregelen, prioriteiten, planning, middelen en verantwoordelijkheden. Ook starten we met het gemeentelijke Omgevingsplan. Daarbij onderzoeken we waar regels eenvoudiger en flexibeler kunnen. Daarnaast ontwikkelen we het Beleidshuis verder. Dit brengt visie, beleid, programma's en uitvoering met elkaar in verband. We maken duidelijk welke programma's nodig zijn en wie verantwoordelijk is voor de uitvoering.

Wonen

Uitwerking Programma Volkshuisvesting

De Wet versterking regie op volkshuisvesting geldt sinds 1 juli 2026. Gemeenten moeten uiterlijk 1 juli 2027 een volkshuisvestingsprogramma vaststellen. Dit vervangt onder meer de woonvisie en versnellingstafels. Het sluit aan op het coalitieprogramma van 2026. We maken het programma in 2026 en 2027 met passende expertise. Daarna bepalen we welke structurele uitgaven nodig zijn. Tot vaststelling blijven de versnellingstafels op de huidige manier bestaan.

Wet versterking regie volkshuisvesting

De Wet versterking regie volkshuisvesting versterkt de regierol van gemeenten en focust op voldoende betaalbare woningen. Gemeenten moeten volgens de wet meer urgentiecategorieën hanteren, waardoor meer mensen voorrang krijgen op de wachtlijst voor sociale huurwoningen. Dit vergroot de druk op de woningvoorraad en vraagt om regionale samenwerking met de Kopgemeenten voor verdeling en uitvoering. Regionale samenwerking rondom de verdeling van urgenten is verplicht vanuit de nieuwe wet. Er wordt onderzocht hoe deze regionale samenwerking vorm wordt gegeven.

Uitvoeringsprogramma Woonzorgvisie

In 2027 werken wij samen met de gemeenten in de Kop van Noord-Holland aan de verdere uitwerking en uitvoering van de Regionale Woonzorgvisie. Deze visie brengt de opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn, inclusie en leefbaarheid samen. Door de vergrijzing, het toenemende aantal inwoners met een ondersteuningsvraag en de druk op de woningmarkt groeit de behoefte aan passende woonvormen en een sterke sociale infrastructuur. De woonzorgvisie richt zich daarom op het realiseren van voldoende passende woningen, het versterken van de leefbaarheid in wijken en dorpen en het ondersteunen van inwoners om langer zelfstandig thuis te kunnen wonen. We zetten in op toegankelijke en inclusieve woonomgevingen, het versterken van gemeenschapszin en het verbinden van wonen, zorg en welzijn. Daarbij is bijzondere aandacht voor ouderen, mensen met een beperking, inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag en andere aandachtgroepen die kwetsbaar zijn op de woningmarkt. Ook sluiten we aan bij regionale ambities om dakloosheid te voorkomen en passende huisvesting voor kwetsbare inwoners te realiseren. Om de doelen en ambities uit de visie verder uit te werken stellen we een uitvoeringsagenda op. Deze uitvoeringsagenda bevat acties specifiek voor gemeente Hollands Kroon.

Versnelling woningbouw

Het project Versnelling Woningbouw ondersteunt de Woonvisie 2024. Het doel is 3.200 reguliere en 500 extra woningen tot 2030. In 2027 werken we aan gebiedsontwikkelingen in Winkel, Nieuwe Niedorp en Hippolytushoef. Ook bereiden we woningbouw aan de Limmerschouw in Winkel voor. Verder doorlopen we de procedure voor Oosterterp in Wieringerwerf. We voeren Flexcity uit en maken een stedenbouwkundig plan voor de Randweg. Hiervoor zijn capaciteit, advies en kleine voorinvesteringen nodig. Het voorbereidingskrediet uit 2026 dekt deze kosten. Eerdere kosten konden aan grondexploitaties worden toegerekend. Bij concrete projecten vragen we de raad om nieuw krediet. Voorbereidingskosten gaan dan naar het projectkrediet of de grondexploitatie. Zo komt het voorbereidingskrediet vrij voor nieuwe plannen.

Onderhoud Groen

Openbaar Groen

Het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2027-2031 vormt straks de basis voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Ten tijde van het opstellen van deze begroting is dit beheerplan nog in ontwikkeling. Na vaststelling door de raad wordt in 2027 uitvoering gegeven aan het integraal beheerplan. Het beheerplan sluit aan op de Visie Openbare Ruimte en geeft mede uitvoering aan de ambities uit de bestuursopdracht Liefde voor de Openbare

Ruimte. Vanuit deze samenhang zetten we de volgende stap naar een meer gebiedsgerichte werkwijze, waarbij beheer, onderhoud, vervanging en ontwikkeling van de openbare ruimte integraal worden afgewogen. Daarbij kijken we per gebied naar de technische opgaven, maatschappelijke behoeften, beschikbare middelen en kansen om werkzaamheden met elkaar te combineren. Zo ontstaat een samenhangende aanpak waarin de visie richting geeft, het Integraal Beheerplan de beheeropgave concretiseert en de bestuursopdracht via gebiedsgericht werken verder in de praktijk wordt gebracht.

Begraafplaatsen

Vanuit de Toekomstvisie Begraafplaatsen 2023 is natuurlijk begraven in 2026 in Anna Paulowna mogelijk gemaakt. In 2027 wordt deze vorm van begraven verder geoperationaliseerd. Daarnaast wordt het beheer van de begraafplaatsen steeds meer gebiedsgericht ingericht. Binnen de beheercyclus wordt rekening gehouden met het specifieke karakter, de functie en de uitstraling van iedere begraafplaats. Dit betekent dat onderhoudsniveaus, vervangingsmomenten en beheermaatregelen worden afgestemd op de lokale situatie, het gebruik en de bijzondere waarden van de begraafplaats. Deze werkwijze sluit aan bij de uitgangspunten van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2027-2031 en de bestuursopdracht Liefde voor de Openbare Ruimte, waarbij gebiedsgericht werken en een integrale afweging centraal staan.

Cluster Veiligheid

Cluster Veiligheid werkt aan een veilige en weerbare samenleving. We verbinden openbare orde, zorg, digitale veiligheid, crisisbeheersing en de openbare ruimte. Het Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 bouwt voort op zorg en veiligheid, ondermijning en digitale veiligheid en werkt maatschappelijke weerbaarheid verder uit.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners voelen zich veilig en krijgen passende ondersteuning als zorg- en veiligheidsproblemen samenkomen.
- We signaleren, verstoren en bestrijden ondermijnende criminaliteit.
- De gemeente, inwoners en ondernemers zijn beter voorbereid op digitale dreigingen en incidenten.
- De samenleving en gemeentelijke organisatie kunnen grote verstoringen beter opvangen en herstellen.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
% inwoners dat zich meestal of altijd veilig voelt	-	89%	89%	89%	89%	89%
% inwoners dat (heel) veel overlast ervaart	-	8%	11%	8%	8%	8%

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorg en Veiligheid

Veiligheid en gezondheid hangen sterk samen. Achter overlast, verwaarlozing, huiselijk geweld of criminaliteit liggen vaak sociale problemen. Daarom werken het sociaal domein en Veiligheid intensiever samen. We signaleren problemen vroeg en delen informatie zorgvuldig en tijdig. Ook verbeteren we ondersteuning en samenwerking tussen professionals. Zij krijgen praktische handvatten om snel op of af te schalen. We voorkomen en bestrijden huiselijk geweld en kindermishandeling. Geweld tegen meisjes en vrouwen blijft een belangrijk aandachtspunt. Een motie over vrouwveiligheid versterkt deze prioriteit. We investeren in bewustwording, vroegsignalering, preventie en passende hulp. Met partners bouwen we aan een sluitende aanpak. We leren inwoners en professionals signalen herkennen en zorgen bespreken. Snelle hulp beschermt slachtoffers en gezinnen. Betere samenwerking zorgt dat geweld eerder wordt herkend, gemeld en aangepakt.

Ondermijning en Bibob

We maken Hollands Kroon onaantrekkelijk voor criminelen. We gebruiken bestuurlijke middelen, zoals de Wet Bibob en het sluiten van panden. Daarmee onderzoeken en beperken we ernstige risico's op crimineel misbruik. We versterken de weerbaarheid van de organisatie en samenleving. Ook verbeteren we informatie, beleid en beschikbare bestuurlijke middelen. Trainingen leren medewerkers en partners signalen herkennen en juist handelen. We verschuiven van reageren naar proactief en risicogericht werken. Daardoor sturen we eerder op het voorkomen van ongewenste ontwikkelingen. Dat vraagt vroegsignalering, goede informatie en een gezamenlijke aanpak. We werken samen met inwoners, ondernemers, vergunningverleners en wijkteams. Ook toezichthouders, politie en regionale partners doen mee. De afgelopen twee jaar startten we gezamenlijke controles tegen ondermijning. Daarbij werken we met politie, RIEC en buurgemeenten. We zetten deze aanpak voort en borgen haar in onze organisatie. Zo voeren we taken zelfstandig, rechtmatig en consequent uit. Extra personeel of geld leggen we via de beleidscyclus voor.

Digitale veiligheid

Digitalisering biedt veel kansen, maar maakt ons ook afhankelijk. Uitval, gijzelsoftware, datalekken, fraude en sabotage kunnen grote gevolgen hebben. Ze raken dienstverlening, vertrouwen en openbare orde. Digitale veiligheid is daarom een strategische opgave voor de hele organisatie. We volgen de Lokale Cyberwegenkaart van het CCV. We beveiligen de organisatie en bereiden ons voor op digitale crises. Ook vergroten we de weerbaarheid van inwoners en ondernemers. We volgen online ontwikkelingen die de openbare orde kunnen raken. Daarbij werken we met regionale en landelijke partners. Digitale weerbaarheid vraagt techniek, bewust gedrag, goede processen en samenwerking.

Maatschappelijke weerbaarheid

Een weerbare samenleving kan grote verstoringen opvangen en erop reageren. Overheden, bedrijven, organisaties en inwoners dragen samen verantwoordelijkheid. Gemeenten spelen een sleutelrol als eerste aanspreekpunt voor inwoners. We helpen ontwrichting voorkomen, opvangen en herstellen. Het Integraal Veiligheidsplan 2027-2030 werkt dit thema verder uit. Een maatregel is een landelijk netwerk van noodsteunpunten. Daar krijgen inwoners informatie, basiszorg, warmte of koelte en ondersteuning. Ook kunnen zij apparatuur opladen. Een pilot onderzoekt één locatie per 5.000 of 10.000 inwoners. Mogelijk wordt de loop- of fietsafstand bepalend. Dit heeft veel gevolgen voor onze uitgestrekte gemeente.

Overzicht kosten programma Leefbaarheid

In onderstaande tabel worden eerst de lasten per cluster weergegeven waarna het saldo voor bestemming (voor een storting in de reserve) volgt. Hierna wordt een eventuele storting in de reserve weergeven waarna het resultaat na bestemming wordt weergegeven. Vervolgens worden de baten per cluster weergegeven waarna het saldo voor bestemming (voor een onttrekking aan de reserve) volgt. Hierna wordt een eventuele onttrekking aan de reserve weergeven waarna het resultaat na bestemming wordt weergegeven. Tenslotte wordt het saldo van de lasten en baten na bestemming weergegeven.

Lasten *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Infrastructuur	10.586	11.877	11.167	11.167	11.183
Milieu	17.271	18.535	14.326	13.582	13.582
Omgevingskwaliteit	15.668	10.267	9.903	9.903	9.903
Veiligheid	7.492	8.255	8.451	8.544	8.544
Saldo voor Bestemming	***51.017***	***48.934***	***43.847***	***43.196***	***43.212***
Reserve Leefbaarheid	689	14	14	14	14
Saldo na Bestemming	***51.706***	***48.947***	***43.860***	***43.209***	***43.225***

Baten *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Infrastructuur	-186	-283	-283	-283	-283
Milieu	-14.445	-16.291	-12.949	-12.949	-12.949
Omgevingskwaliteit	-2.134	-2.084	-2.084	-2.084	-2.084
Veiligheid	-9	-9	-9	-9	-9
Saldo voor Bestemming	***-16.774***	***-18.668***	***-15.326***	***-15.326***	***-15.326***
Reserve Leefbaarheid	-5.107	-1.719	-1.302	-831	-831
Saldo na Bestemming	***-21.881***	***-20.387***	***-16.627***	***-16.156***	***-16.156***

Saldo *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten	51.706	48.947	43.860	43.209	43.225
Baten	-21.881	-20.387	-16.627	-16.156	-16.156
Saldo	***29.825***	***28.560***	***27.233***	***27.053***	***27.069***

Toelichting lasten en baten.

Hier belichten we de voornaamste afwijkingen van lasten en baten per cluster ten opzichte van 2026.

Cluster Infrastructuur

Lasten (Toename 1,29 mln.)

De mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten en kapitaallasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11.

Baten (Toename 96K)

Deze stijging in baten is gerelateerd aan de verwachting van een toename in legesinkomsten op werk die derden uitvoeren in onze openbare ruimte.

Cluster Milieu

Lasten (Toename 1,26 mln.)

De stijging in lasten is voornamelijk gerelateerd aan de uitvoeringsagenda van Duurzaamheid. Deze ramen we jaarlijks en dus niet structureel. Dit is vervolgens ook terug te zien in de meerjarenraming. We verwachten een structurele benadering vorm te geven die aansluit bij de ambities die uitgesproken zijn in het coalitieprogramma. Andere mutaties ontstaan door afwijkingen in kapitaallasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11.

Riolering is kostendekkend. Bij het nieuw op te stellen beleidsplan programma stedelijk water en riolering wordt er gekeken naar een nieuwe rekengrondslag. De impact op de kosten en rioolheffing die hieruit voortkomt wordt aan de raad voorgelegd.

Hiernaast ondervinden we een prijsindexatie van HVC op de afvalkosten. We dekken dit met de afvalstoffenheffing en passen de tarieven aan.

Baten (Toename 1,8 mln.)

Hier is de incidentele aard te zien van de inkomsten die gerelateerd zijn aan de subsidie Nationaal Isolatieprogramma en subsidie Energiearmoede. De CDOKE-middelen vanuit de SPUK-opbouw worden eerst benut alvorens een beroep wordt gedaan op de CDOKE-middelen die nu via de Algemene Middelen worden uitgekeerd. Hiermee wordt rekening gehouden in 2027, maar zijn niet zeker voor de jaren daarna. Dat verklaart de flinke toename in 2027 en afname in de meerjarenraming. De kostendekking op riool en afval zijn hierin ook meegenomen.

Cluster Omgevingskwaliteit

Lasten (Afname 5,4 mln.)

De lagere lasten zijn het gevolg van het wegvallen van de impulsgelden en overige incidentele budgetten per 1 januari 2027. Andere mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten en kapitaallasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11.

Cluster Veiligheid

Lasten (Toename 763K)

De toename ontstaat door een hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio NHN, een hogere gemeentelijke bijdrage voor noodsteunpunten (zie hierna toegelicht), hogere beheerkosten voor de brandweerkazernes en een groter toepassingsbereik vanuit Wet op Bibob. Andere mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten en kapitaallasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11. Het incidentele budget voor de handhaving bij Ewijcksluis (-220K) valt vrij na 2026.

Noodsteunpunten.

Het Rijk stelt vanaf 2027 structureel geld beschikbaar voor noodsteunpunten. De veiligheidsregio verdeelt dit vooral op basis van inwoners. Historisch gaat het om ongeveer € 2 per inwoner. Hollands Kroon verwacht in 2027 € 98.000 te ontvangen. Het model houdt geen rekening met oppervlakte en noodzakelijke spreiding. Eén steunpunt kost gemiddeld € 8.500 per jaar. Dit omvat ook afschrijving van communicatie- en noodstroommiddelen. Voor 22 locaties is structureel € 187.000 nodig. Om aan de wettelijke dekkingsplicht te voldoen en de fysieke veiligheid in alle dorpen te borgen, is het noodzakelijk om het tekort structureel op te vangen binnen de gemeentelijke begroting.

Totale structurele lasten 2027 (22 steunpunten):	€ 187.000
Af: Verwachte Rijksbijdrage (via VRNHN):	€ 98.000
Netto gemeentelijke claim (Structureel extra gevraagd budget):	€ 89.000

We gebruiken het geld voor een gefaseerde technische inrichting. Het gaat om noodstroom, satelliettelefonie en onderhoud van vitale systemen. Ook betalen we ondersteuning en training van beheerders en vrijwilligers. Mogelijk kunnen we een deel van de kosten over meerdere jaren verdelen. Welk deel dat is, weten we nog niet. Daarom nemen we nu voorzichtig het hele bedrag als jaarlijkse last op

Reserve Leefbaarheid

Lasten (Afname 675K)

Het verschil ziet op incidentele CDOKE en Energie Armoede middelen die in 2026, via overheveling uit 2025, worden gestort.

Baten (Toename 3,4 mln.)

De mutatie is voornamelijk gerelateerd aan impulsgelden (begraafplaatsen, openbare ruimte, energiebesparing en woningbouw) en andere middelen (CDOKE, Energie Armoede, uitvoeringsagenda klimaatadaptatie en flexwoningen) die in 2026, via overheveling uit 2025, vanuit de reserve worden ingezet.

Vitaliteit

Programma Vitaliteit

In het Programma Vitaliteit wordt gezorgd dat inwoners kunnen meedoen en passende ondersteuning krijgen. We verbinden gezondheid, bestaanszekerheid, wonen, ontmoeting, ontwikkeling, sport, cultuur en educatie. Preventie, vroege signalering en ondersteuning dichtbij staan centraal. Door vergrijzing, mentale gezondheidsvragen en druk op jeugdhulp en Wmo maken we duidelijke keuzes en werken we nauw samen met maatschappelijke partners. De opgaven in het sociaal domein raken vrijwel alle gemeentelijke beleidsterreinen. Een programma overstijgende aanpak is daarom noodzakelijk: gezondheid, participatie, wonen, leefbaarheid en de fysieke leefomgeving versterken elkaar.

Cluster Zorg

Cluster Zorg versterkt de gezondheid en veerkracht van inwoners. Incluzio Hollands Kroon biedt jeugdhulp en Wmo-ondersteuning. Andere zorg-, welzijns- en gezondheidspartners vullen dit aan. Door vergrijzing en zwaardere hulpvragen groeit de vraag. Daarom zetten we in op preventie, vroege signalering en doelmatige ondersteuning, met behoud van kwaliteit en toegankelijkheid.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners zijn gezond en gelukkig en houden zoveel mogelijk zelf de regie. We werken vanuit Positieve Gezondheid.
- In en tussen dorpen is een sterke sociale samenhang. Inwoners kunnen elkaar gemakkelijk ontmoeten en meedoen.
- Inwoners van alle leeftijden doen volwaardig mee en krijgen gelijke kansen en passende ondersteuning.
- Inwoners wonen veilig en zo lang mogelijk zelfstandig thuis. Ondersteuning en zorg blijven beschikbaar.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
Welk cijfer geeft u -over het algemeen- uw gezondheid?	-	7,6	7,7	7,7	7,7	7,7
% inwoners dat aangeeft te weinig contacten te hebben.	-	0,16	0,2	0,18	0,17	0,16
% inwoners dat vindt dat buurtbewoners op een prettige manier met elkaar om gaan.	-	0,75	0,78	0,78	0,78	0,79
% inwoners (zeer) tevreden met het aanbod van zorg- en gezondheidsvoorzieningen	-	0,64	0,68	0,85	0,85	0,85
% inwoners (zeer) tevreden met het aanbod van welzijnsvoorzieningen	-	0,45	0,47	0,7	0,6	0,7

Wat gaan we daarvoor doen?

Transformatie en uitbreiding wijkteam

Incluzio Hollands Kroon verzorgt jeugdhulp en Wmo-ondersteuning in één aanpak. Het wijkteam helpt inwoners dichtbij en voorkomt onnodige specialistische hulp. Zo blijven ondersteuning en kosten beheersbaar. We zetten de uitbreiding uit 2025 en de veranderopdracht voort. Contractafspraken en het dashboard sturen de uitvoering. We versterken samenwerking met onderwijs, GGD, algemene voorzieningen en ontmoetingsplekken, ook bij opvanglocaties. Zo verschuiven we van zware naar lichte hulp en preventie. In 2027 vernieuwen we het contract voor 2028 en later.

Implementatie Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg

We kopen specialistische jeugdhulp regionaal in volgens de nieuwe wet. Hiervoor richten gemeenten een gemeenschappelijke regeling in. Ook passen we het contract met Incluzio Hollands Kroon aan. We werken regionaal waar de wet dit vraagt. Tegelijk behouden we lokale toegang, wijkgericht werken en ons inkoopmodel. Zo blijft specialistische hulp beschikbaar. In 2027 onderzoeken we planning en financiële gevolgen.

Gezondheidsbeleid

Gezondheid hangt ook af van inkomen, onderwijs, wonen en sociale contacten. Het Rijk vraagt gemeenten gezondheid in relevant beleid op te nemen. Preventie, eigen regie en veerkracht staan daarbij centraal. We ontwikkelden het gezondheidsbeleid in 2026. Eind 2026 of begin 2027 volgt besluitvorming. Daarna voeren we prioriteiten uit en verwerken die in beleid en projecten.

Suïcidepreventiebeleid

Sinds 1 januari 2026 is suïcidepreventie een gemeentelijke taak. Gemeenten maken en voeren lokaal beleid uit met zorg, welzijn en onderwijs. Dit beleid wordt onderdeel van het gezondheidsbeleid. Goede uitvoering vraagt coördinatie, kennis, vroege signalering en samenwerking met veiligheid en zorg. Zo versterken we mentale gezondheid en voorkomen we ernstig leed. In 2027 werken we regionaal verder.

IZA-transformatieplan

Hollands Kroon werkt binnen Noord-Holland Noord Gezond actief samen. Gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties, verzekeraars en inwoners voeren daar het Integraal Zorgakkoord uit. Dit houdt zorg toegankelijk, betaalbaar en goed. Dat is nodig door vergrijzing, groeiende zorgvraag en personeelstekorten. Het regionale transformatieplan vertaalt het landelijke akkoord naar de Kop van Noord-Holland. Het loopt van 2025 tot en met 2027.

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord volgt op IZA en GALA. Het versterkt de samenwerking tussen zorg, welzijn, ondersteuning en preventie. Gemeenten, zorgverzekeraars en regionale partners maken hiervoor een regionale werkagenda. Deze richt zich op landelijke basisfuncties en een sterke regionale infrastructuur. Het Rijk verstrekt hiervoor van 2027 tot en met 2029 specifieke middelen.

Valpreventie

We organiseren bijeenkomsten, valpreventietrainingen en woningchecks. Huisartsen, fysiotherapeuten, welzijnsorganisaties en de gemeente werken daarbij samen. Zo bereiken en begeleiden we inwoners tijdig. Ouderen kunnen daardoor langer veilig en zelfstandig thuis wonen. Binnen AZWA is valpreventie een vaste basisfunctie. De eerdere GALA-middelen gaan op in de bredere financiering van IZA en AZWA.

Laagdrempelige steunpunten

Inwoners kunnen zonder verwijzing terecht bij laagdrempelige steunpunten. Zij vinden daar ontmoeting, een luisterend oor en ervaringsdeskundige ondersteuning. In 2027 evalueren we de steunpunten en vergroten we hun bekendheid.

Mentale gezondheidsnetwerken
In 2027 verkennen we een lokaal mentaal gezondheidsnetwerk. Als bovenregionale middelen beschikbaar zijn, starten we ook een proef. Huisartsen, de geestelijke gezondheidszorg en het sociaal domein werken daarin samen. Zo krijgen inwoners met mentale gezondheidsvragen eerder passende ondersteuning. De samenwerking is breder dan Welzijn op recept, omdat de geestelijke gezondheidszorg direct deelneemt.

Logeren zonder zorgen
In 2027 zetten we Logeren zonder zorgen voort. Ook werken we aan toegankelijk en regionaal dekkend aanbod van logeerzorg. Het regionale regiepunt Respijtzorg blijft bestaan. We verbeteren de bekendheid en toegang en versterken de regionale samenwerking. Zo kunnen inwoners langer zelfstandig thuis wonen en raken mantelzorgers minder snel overbelast.

Dementievriendelijk Hollands Kroon
Wij willen dat inwoners met dementie en hun mantelzorgers zich gezien, begrepen en ondersteund voelen. Daarom geven wij in 2027 verder uitvoering aan een dementievriendelijk Hollands Kroon. We versterken de samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, zorg- en welzijnspartners en zetten in op kennisdeling, voorlichting en training. Hierdoor kunnen inwoners met dementie langer actief deelnemen aan het dagelijks leven en worden mantelzorgers beter ondersteund.
Onderstaande onderwerpen vallen niet onder AZWA.

Vervangend aanbod opvoedspreekuur (GGD)
De inzet van de opvoedadviseur bij de GGD stopte op 1 januari 2026. Tegelijk vraagt de Hervormingsagenda Jeugd om meer preventie en vroegsignalering. Ouders en jongeren moeten daarom op een andere manier tijdig ondersteuning krijgen. In 2027 onderzoeken we hoe we dit aanbod kunnen opnemen in het sociaal wijkteam.

JGZ-huisvesting (consultatiebureau) Niedorp-Winkel
De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor huisvesting van de jeugdgezondheidszorg. De locatie in Niedorp-Winkel voldoet niet meer aan de eisen van de GGD. Er ontbreekt bijvoorbeeld een spreekkamer. In 2027 onderzoeken we verbouwing van de huidige locatie bij Monter Kinderopvang. Als dat niet mogelijk is, zoeken we een andere locatie. Het voorstel bevat ook een kostenraming.

AED's

De gemeente beheert honderd AED's in de openbare ruimte. Team Buitendienst verzorgt het beheer. AED Solutions voert het onderhoud uit. In maart 2027 moet veel materiaal worden vervangen. Het onderhoudscontract loopt op 1 juli 2027 af. Het voorstel is om dit contract opnieuw met vier jaar te verlengen.

Beschermd wonen en beschermd thuis

De decentralisatie van Beschermd Wonen blijft onderwerp van landelijke besluitvorming. Samen met de gemeenten in de Kop van Noord-Holland blijven wij werken aan de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis. Daarbij zetten wij in op vroegsignalering, herstelgerichte ondersteuning en passende woonoplossingen, zodat inwoners zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen met ondersteuning dichtbij.

Aanpak dakloosheid

Samen met de gemeenten in de Kop van Noord-Holland werken wij verder aan de ontwikkeling en uitvoering van het regionaal actieplan dakloosheid en de ambities uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een Thuis'. We zetten daarbij in op het voorkomen van dakloosheid, het versterken van de doorstroom naar passende huisvesting en het bevorderen van duurzame uitstroom uit de opvang. Daarbij onderzoeken en ontwikkelen we vernieuwende woonvormen en aanpakken, waaronder Housing First.

Lokale Inclusie Agenda

We zetten de uitrol van de Lokale Inclusie Agenda voort in de resterende dorpen, inclusief de bijbehorende toegankelijkheidstoetsen.

Jeugdondersteuning op kindcentra en jongerenwerkers op school

We zetten jeugdondersteuners op kindcentra en jongerenwerkers op scholen voort. In 2027 breiden we de aanpak uit naar twee nieuwe locaties. We versterken de samenwerking met onderwijs en lokale teams. Ook ontwikkelen we preventieve groepsactiviteiten en ondersteunen we leerkrachten bij signalering en verwijzing. De aanpak sluit aan op de regionale ontwikkeling van stevige lokale teams. De verwachte besparing op jeugdhulp wordt vanaf 2028 zichtbaar. We onderbouwen deze besparing met gegevens en analyses.

Toekomstbestendige ontmoetingsplekken voor verenigingen en stichtingen

- We betrekken alle dorps-, buurt- en cultuurhuizen bij de nulmeting voor het accommodatiebeleid.

- We bespreken huidige en toekomstige behoeften met gebruikers en beheerders.
- We verwerken de uitkomsten in het accommodatiebeleid.
- We werken dit beleid verder uit. Daarbij besteden we aandacht aan duurzaamheid, toegankelijkheid, meervoudig gebruik en toekomstbestendigheid.

Inloopvoorzieningen en ontmoetingsplekken voor Jongeren

Jongeren en jongvolwassenen hebben behoefte aan plekken voor activiteiten en ontmoeting, maar het aanbod is beperkt of lastig bereikbaar. We blijven lokale initiatieven ondersteunen die ontmoetingen tussen jongeren stimuleren. Eenzaamheid en mentale gezondheid blijven aandachtspunten, waarbij vroegsignalering en toegankelijke hulp cruciaal zijn om grotere problemen te voorkomen. Inloopvoorzieningen lijken kansrijk. In 2026 is gestart met een algehele verkenning. Dit wordt verder uitgewerkt in 2027. Met deze inloopvoorzieningen werken we daarbij aan de ambities vanuit de Regiovisie Sociaal Domein, Hervormingsagenda Jeugd en ontwikkelagenda D6 vanuit de AZWA op het gebied van toegang en lokaal voorzieningsniveau.

Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de dorpen en voor de zorg. Het project Versterken Vrijwilligersbestand bracht de behoeften van maatschappelijke organisaties in beeld. Een nieuwe bestuursopdracht bouwt hierop voort. Eind 2026 of begin 2027 verwachten we de uitkomsten en adviezen. Daarna volgt bestuurlijke besluitvorming. In 2027 voeren we het besluit uit.

Cluster Bestaanszekerheid

Cluster Bestaanszekerheid helpt inwoners om mee te doen en grip te houden op hun leven. We bieden ondersteuning bij inkomen, schulden, participatie, taal, inburgering, werk, opleiding en huisvesting. Daarbij staat de menselijke maat centraal. We verbinden financiële, sociale, gezondheids- en woonvragen en werken samen met onderwijs, werkgevers en maatschappelijke partners.

Wat willen we bereiken?

- Alle inwoners kunnen meedoen, rondkomen en leven zonder geldzorgen.
- Inwoners binnen de Participatiewet ontwikkelen zich naar meer zelfstandigheid en deelname aan werk.
- Meer inwoners met een migratieachtergrond volgen trajecten die taal, werk en participatie combineren.
- Kinderen en volwassenen met een laag inkomen blijven sociaal, sportief en cultureel meedoen.

- Nieuwkomers krijgen passende opvang, huisvesting en begeleiding voor integratie en deelname.
- Inwoners krijgen tijdige en effectieve schuldhulp. We voorkomen en lossen problematische schulden op.
- Minder jongeren verlaten school zonder startkwalificatie. Jongeren die uitvallen, krijgen tijdig passende begeleiding.

Indicatoren

Indicator	Realisatie			Begroting	Streefwaarde	
	2023	2024	2025	2026	2027	2030
% inwoners onder de Participatiewet die participeren in de samenleving (werkervaringsplaats, vrijwilligerswerk, inburgeringstraject etc.)	0,89	0,89	0,89	0,89	0,89	0,89
% preventieve hulp bij geldzorgen (overig % is hulp bij problematische schulden: schuldbemiddeling of -sanering)	0,85	0,83	0,84	0,85	0,85	0,85

Wat gaan we daarvoor doen?

Herstructurering arbeidsmarktinfrastructuur

In 2027 bouwen we de regionale samenwerking rond het Werkcentrum NHN verder uit. Het Regionaal Werkcentrum Noord-Holland Noord helpt inwoners, werkzoekenden, werkenden en werkgevers met vragen over werk, scholing, loopbaanontwikkeling en personeel. In de Kop van Noord-Holland zijn al locaties in Den Helder en op Texel. Naar verwachting volgt Schagen in 2027. Ook inwoners en werkgevers uit Hollands Kroon kunnen hiervan gebruikmaken, digitaal en op locatie. De komende periode werken gemeenten, UWV en partners aan één herkenbaar en toegankelijk Werkcentrum voor de hele arbeidsmarktregio. Daarbij worden de uitgangspunten uit de visie op de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI) uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Ook worden werkwijzen en dienstverlening beter op elkaar afgestemd, als voorbereiding op de wijziging van de Wet SUWI per 1 juli 2027. Voor inwoners betekent dit eenvoudigere toegang tot hulp bij werk, scholing en loopbaanvragen. Voor werkgevers ontstaat één duidelijk aanspreekpunt voor vragen over personeel en arbeidsmarktinstrumenten. Daarnaast werken we aan een Werken in Nederland-punt voor vragen over werken, wonen en leven in Nederland.

Voortijdig schoolverlaten – van school naar duurzaam werk

In Noord-Holland Noord voeren we het regionale programma Samen Sterk naar School en Werk 2026-2029 uit. Het doel is om voortijdig schoolverlaten te verminderen en jongeren beter te begeleiden naar vervolgonderwijs, werk of maatschappelijke participatie. Gemeenten, onderwijs, werkgevers en arbeidsmarktpartners werken hierin samen aan vroegsignalering, loopbaanbegeleiding en ondersteuning van jongeren zonder startkwalificatie. Voor Hollands Kroon blijft dit belangrijk. Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters daalde van 82 in schooljaar 2022/2023 naar 57 in 2024/2025, maar er blijft een groep jongeren die extra begeleiding nodig heeft. Daarom zetten we in op een sluitende aanpak, met aandacht voor jongeren die niet of beperkt in beeld zijn, zodat zij tijdig ondersteuning krijgen richting onderwijs, participatie of werk.

Participatiewet in Balans

In 2027 werken we verder aan de invoering van de Participatiewet in Balans. De nadruk ligt op maatwerk, vertrouwen, eigen regie en participatie naar vermogen. We passen beleid, werkprocessen, systemen en dienstverlening hierop aan en sluiten aan bij de ontwikkelingen binnen het Werkcentrum NHN. De wet vraagt ook om een bredere kijk op meedoen. Niet voor iedereen is betaald werk direct haalbaar; soms zijn maatschappelijke participatie, scholing of persoonlijke ontwikkeling eerst nodig. Daarom werken we met projecten zoals Collectief Tenzij, lifecoaching – mede gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds - en nieuwe vormen van participatie. Veel inwoners hebben te maken met een combinatie van geldzorgen, gezondheidsproblemen, taalachterstanden, woonproblemen of afstand tot werk. Dat vraagt om samenwerking tussen gemeentelijke teams en maatschappelijke partners. Daarnaast blijven we inzetten op toegankelijk minimabeleid, betere bekendheid van regelingen en vroegsignalering van schulden, zodat inwoners eerder hulp krijgen en problematische schulden zoveel mogelijk worden voorkomen.

Doorontwikkeling GRGA naar een toekomstbestendige sociale infrastructuur

De GRGA (Gemeenschappelijke Regeling Gesubsidieerde Arbeid) is het samenwerkingsverband van Den Helder, Hollands Kroon en Schagen voor inwoners die extra ondersteuning nodig hebben om duurzaam aan het werk te komen. De uitvoering loopt via Probedrijven en richt zich op passend werk en begeleiding voor onder andere de voormalige Wsw-doelgroep, beschut werk en inwoners met loonkostensubsidie. Door landelijke en regionale ontwikkelingen, zoals de Participatiewet in Balans, de vorming van Regionale Werkcentra en de veranderende ondersteuningsbehoefte, werken de drie gemeenten aan de doorontwikkeling van de GRGA. Dit gebeurt als onderdeel van een toekomstbestendige sociale infrastructuur in de Kop van Noord-Holland. In 2027 krijgen de impactanalyse en bestuurlijke besluitvorming hierover verder vorm. Tot die tijd blijft de huidige dienstverlening en governance uitgangspunt. Eventuele financiële en organisatorische gevolgen worden verwerkt nadat bestuurlijke besluiten zijn genomen.

Taal, werk en participatie

Sommige inwoners ervaren drempels om mee te doen, werk te vinden of een opleiding te volgen. Het gaat bijvoorbeeld om taal, beperkte werkervaring in Nederland of een klein netwerk. Taalcafés helpen bij het oefenen van de Nederlandse taal en het leggen van contacten, maar bieden niet altijd voldoende aansluiting op werk of scholing. Daarom zetten we de komende jaren sterker in op duale trajecten, waarin taalontwikkeling wordt gecombineerd met werkervaring en maatschappelijke participatie, bijvoorbeeld via initiatieven als TechCourt.

Schulddienstverlening, Vroegsignalering van schulden en preventie

Team Schulddienstverlening blijft zich inzetten voor het vroegtijdig bereiken van inwoners en ondernemers met geldzorgen of problematische schulden. Door de halvering van de looptijd van schuldregelingen is de begeleiding geïntensiveerd om terugval te voorkomen. Ook wordt er ingezet op het verlagen van drempels naar ondersteuning door het vernieuwen van brochures, webpagina's, voorlichting voor professionals en spreekuur met sociaal juristen. Daarnaast zijn de eisen vanuit de basisdienstverlening ingevoerd en is er aansluiting bij DDAS en Schuldenknooppunt. Ook ondernemers met geldzorgen of schulden kunnen terecht bij team Schulddienstverlening. Samen met team BBZ bieden we passende ondersteuning, van preventief advies en betalingsregelingen tot hulp bij problematische schulden.

Oekraïense ontheemden

De tijdelijke beschermingsregeling voor Oekraïense ontheemden is verlengd tot 4 maart 2028. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor opvang en werken aan tijdelijke huisvesting voor de langere termijn, grotendeels gefinancierd uit Rijksmiddelen via de Doelgroep Flexibele Regeling (DFR). Ten opzichte van de kaderbrief zijn de inzichten rond tijdelijke huisvestingslocaties voor Oekraïners, spoedzoekers en statushouders veranderd. De raad wordt hierover via een memo geïnformeerd. Vanaf 4 maart 2028 valt een deel van de Oekraïense ontheemden mogelijk onder de Participatiewet. De gemeente stelt hiervoor beleid op zodra het Rijksbeleid duidelijk is.

Spreidingswet en asielopvang

Hollands Kroon draagt bij aan de Spreidingswet via een opvanglocatie voor asielzoekers (azc). Aan de Balgweg is op 1 september 2026 een azc geopend, voor 255 bewoners. Daarmee voldoen wij aan de Spreidingswet. Aan de taakstelling voor de opvang van alleenstaande minderjarige vluchtelingen voldoet Hollands Kroon nog niet. Daarvoor zijn wij in overleg met de regio.

Statushouders (tijdelijke huisvesting)

De taakstelling voor huisvesting van statushouders blijft hoog. Dit geeft extra druk op de woningmarkt, vooral bij de huisvesting van grote gezinnen (meer dan 6 personen). Hollands Kroon werkt aan alternatieven zoals woningdelen, doorstroomlocaties en tijdelijke huisvesting, zoals de Hoornseweg in Middenmeer. Door deze oplossingen kunnen statushouders die gekoppeld worden aan de gemeente sneller passend gehuisvest worden en ook sneller starten met inburgering. Financiering komt deels uit Rijksmiddelen. Overschotten uit de Rijksbudgetten voor opvang en huisvesting van de doelgroepen en eventuele overschotten uit het lopende project worden ingezet voor dit doel. De gemeente Hollands Kroon heeft op dit moment één HAR-woning (Hotel Accommodatie Regeling) in gebruik bij gezinshereniging voor grote gezinnen. Hiervoor ontvangen wij middelen van het Rijk. De HAR is per 1 juli 2026 opgevolgd door een nieuwe regeling: Decentralisatie Uitkering Tijdelijk Onderdak. Deze regeling loopt tot eind 2027.

Inburgering

De uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering gebeurt via het samenwerkingsverband SIN. In 2025 zijn extra middelen ingezet voor maatschappelijke en juridische begeleiding van nieuwe statushouders binnen onze gemeenten. Eind 2026 wordt de balans opgemaakt of de wisseling van uitvoeringspartners financiële consequenties heeft. In verband met een nieuwe aanbesteding in 2028 voor de uitvoering van de nieuwe wet inburgering zal eind 2026 en begin 2027 een evaluatie plaatsvinden van de huidige contractvorm en samenwerking tussen SIN en gemeente. De overheid stimuleert gemeenten en uitvoeringspartners om meer duale trajecten aan te bieden aan statushouders om deze doelgroep sneller aan het werk te helpen. Tijdens de inburgering is in Q2 2026 in samenspraak met het SIN en de gemeenten Schagen en Den Helder het project “Vaktaal werkt!” gestart met behulp van financiering via een AMIF subsidie.

Taalcafés

De taalcafés in Anna Paulowna, Wieringerwerf, Nieuwe Niedorp en Middenmeer worden goed bezocht. Ze vormen een waardevolle aanvulling voor nieuwkomers om informeel taalaanbod te krijgen en om op een laagdrempelige manier de taal te oefenen met lokale inwoners en andere nieuwkomers. Dit bevordert integratie en participatie. Deze dienstverlening wordt voortgezet. Daarnaast wordt in 2027 onderzocht of er behoefte is aan een taalcafé op Wieringen. Naast de taalcafés zijn er formele taalgroepen, uitgevoerd door VONK vanuit de WEB-middelen. Deze vinden in de avonduren plaats op De Terp in Wieringerwerf, zodat inwoners met werk of zorgtaken kunnen deelnemen. Ook is er een aparte taalgroep voor Oekraïense inwoners op Molenweid. De taalcafés worden georganiseerd door Wonen Plus Welzijn, de Bibliotheek en lokale partners binnen het Taalhuisnetwerk.

Woonschool

Met de woonschool gaan we inwoners ondersteunen bij het zelfstandig wonen en hoe we met elkaar samenleven in de wijk. Aandacht voor goed huurderschap, verantwoordelijkheid en respectvol samenleven draagt bij aan leefbare en veilige buurten.

Cluster Kunst en Cultuur

Cluster Kunst en Cultuur versterkt identiteit, leefbaarheid en sociale samenhang. We stimuleren cultuureducatie, talent, vernieuwing en samenwerking. Ook maken we erfgoed zichtbaar en toekomstbestendig. De Cultuurvisie 2025-2028 en de Erfgoedvisie geven richting aan beleid en uitvoering.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners kunnen in alle dorpen deelnemen aan kunst en cultuur.
- Kinderen en jongeren kunnen hun culturele talenten ontdekken en ontwikkelen.
- Culturele initiatieven en erfgoed versterken de identiteit en leefbaarheid van dorpen.
- De bibliotheek blijft een toekomstbestendige voorziening voor lezen, leren, ontmoeten en meedoen.
- Lokale culturele initiatieven sluiten beter aan op regionale kansen en samenwerking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Cultuureducatie versterken en uitbreiden

Alle kinderen in Hollands Kroon moeten de kans krijgen om kennis te maken met kunst en cultuur. Triade coördineert de cultuureducatie in samenwerking met scholen, verenigingen en lokale cultuuraanbieders. In 2027 werken we verder aan het versterken, verbreden en beter borgen van cultuureducatie binnen het onderwijs. Daarbij bouwen we voort op de uitbreiding van muziekonderwijs en onderzoeken we hoe een doorlopende leerlijn en een meer structureel cultuuraanbod vorm kunnen krijgen. Ook zetten we in op een groter bereik van het beschikbare aanbod, passend bij de mogelijkheden en behoeften van scholen. Buitenschoolse activiteiten en talentontwikkeling blijven onderdeel van deze ontwikkeling, zodat kinderen en jongeren op verschillende manieren met kunst en cultuur in aanraking kunnen komen. Omdat afstand en beperkt openbaar vervoer een drempel kunnen vormen, houden we aandacht voor de bereikbaarheid van cultureel aanbod voor scholen in alle dorpen.

HK Cultuurfonds

Met het HK Cultuurfonds versterken we het culturele aanbod in Hollands Kroon. Het fonds ondersteunt stichtingen, verenigingen, kunstenaars en makers bij kunstzinnige en culturele activiteiten en erfgoedprojecten. Daarmee maken we initiatieven vanuit de samenleving beter mogelijk en stimuleren we samenwerking, talentontwikkeling en vernieuwing. In 2027 bouwen we voort op de ervaringen uit de eerste aanvraagrondes. Het fonds werkt met laagdrempelige routes voor lokale projecten, samenwerkingsprojecten, vernieuwende initiatieven en jongereninitiatieven. Door twee aanvraagrondes per jaar en een onafhankelijke adviescommissie kunnen aanvragen zorgvuldig worden beoordeeld en kunnen makers en organisaties inspelen op nieuwe ideeën en actuele ontwikkelingen.

Cultuurregio

Hollands Kroon is onderdeel van de Cultuurregio Noord-Holland Noord en werkt samen met provincie en regiogemeenten aan gezamenlijke opgaven op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed. Deze samenwerking helpt om Hollands Kroon steviger in de regio te verbinden en beter zicht te krijgen op kansen, ontwikkelingen en gezamenlijke mogelijkheden. In 2027 ligt de nadruk op het versterken van het regionale netwerk, ambtelijke afstemming en het formuleren van haalbare prioriteiten en acties. Door kennis en ervaringen regionaal te delen, krijgen we beter zicht op waar samenwerking meerwaarde heeft en hoe lokale initiatieven kunnen aansluiten bij regionale ontwikkelingen.

Kunst in de openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte draagt bij aan de herkenbaarheid, identiteit en kwaliteit van de leefomgeving. In Hollands Kroon is de bestaande collectie geïnventariseerd en opgenomen in onderhoudsplannen, maar de werkwijze rond beheer, onderhoud en nieuwe initiatieven vraagt om verdere aanscherping. Ook de Cultuurvisie benoemt dat een meerjarig plan nodig is om nieuwe kunst in de openbare ruimte zorgvuldig mogelijk te maken. In 2027 werken we aan een beter gestructureerde aanpak voor kunst in de openbare ruimte. Daarbij brengen we procedures, rollen, beoordelingscriteria en verantwoordelijkheden duidelijker in beeld. Ook kijken we naar het beheer en onderhoud van de bestaande collectie en naar de manier waarop nieuwe initiatieven zorgvuldig kunnen worden beoordeeld en begeleid. Met deze aanpak willen we zorgen voor meer duidelijkheid, kwaliteit en samenhang. Zo blijft kunst in de openbare ruimte niet alleen zichtbaar, maar ook goed beheerd en passend bij de omgeving, gebiedsontwikkelingen en het karakter van Hollands Kroon.

Uitvoering stimulerend erfgoedbeleid

In 2027 werken we verder binnen de kaders van de Erfgoedvisie Hollands Kroon en Omgevingsvisie. Om de samenhang tussen Kunst & Cultuur, Toerisme & Recreatie en Erfgoed te versterken wordt een gezamenlijke uitvoeringsagenda uitgewerkt.

Gevelverbetering

Met de subsidieregeling Gevelverbetering Hippolytushoef & Den Oever stimuleren we investeringen in de uitstraling en omgevingskwaliteit van de dorpscentra die momenteel minder goed functioneren. Insteek van de aanpak is dat de waardering van deze winkel en/of toeristische gebieden groeit en animo voor ondernemen toeneemt. In mei 2026 is deze regeling geëvalueerd en de conclusies zijn gedeeld met de raad via een memo. De regeling is daarop aangepast en wordt voortgezet. In 2027 onderzoeken we of deze aanpak ook voor andere centrumgebieden kansrijk is, of dat iets anders nodig is. De kosten hiervan vallen onder de uitvoeringskosten van de regeling, net zoals ondersteuning aan gevelgesprekken van de regeling.

Bibliotheken

De bibliotheek is een basisvoorziening voor lezen, leren, ontmoeten en meedoen. Zij draagt bij aan basisvaardigheden, leesbevordering, digitale deelname, gelijke kansen en sociale verbinding. De bibliotheek werkt daarvoor samen met onderwijs, kinderopvang, welzijn en het sociaal domein. In 2027 stellen we het meerjarenplan 2027-2030 vast. Eventuele financiële gevolgen verwerken we vanaf de begrotingscyclus 2028. Ook is het de bedoeling om in de aan de te kopen kerk Hippolytushoef een nieuwe bibliotheek-voorziening te realiseren.

Cluster Sport en Educatie

Cluster Sport en Educatie helpt inwoners gezond op te groeien, te leren, te bewegen, te ontmoeten en mee te doen. Verenigingen, scholen, kindcentra, bibliotheken en maatschappelijke partners vormen de basis. We verbinden sport en bewegen met gezondheid en leefbaarheid en versterken educatie, basisvaardigheden en ondersteuning dichtbij.

Wat willen we bereiken?

- De leefomgeving nodigt iedereen uit om te sporten, spelen en bewegen.
- Sport- en ontmoetingsvoorzieningen zijn toekomstbestendig, duurzaam en doelmatig.
- Sport vindt plaats in een sociaal veilige omgeving en verenigingen werken goed samen.
- Alle inwoners krijgen ontwikkelkansen, met extra aandacht voor kinderen en jongeren.
- De leeromgeving is toegankelijk en ondersteuning vindt zoveel mogelijk op school plaats.
- We signaleren laaggeletterdheid beter en versterken taal-, reken- en digitale vaardigheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sport

- We ontwikkelen in 2027 nieuw sport- en beweegbeleid, waarbij we sport en bewegen koppelen aan maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, ontmoeting, meedoen en leefbaarheid in de dorpen.
- We werken verder aan de herijking van het accommodatiebeleid en het opstellen van het IHP-sport en bewegen, als basis voor keuzes over toekomstbestendige, duurzame en doelmatige sportvoorzieningen. In afwijking van de kaderbrief verwerken we de financiële gevolgen in een volgende begroting.
- We werken aan de verdere ontwikkeling van een toekomstbestendig sport- en cultureel complex in Nieuwe Niedorp-Winkel.
- We verkennen de mogelijkheden rond de sporthal Veerburg in Anna Paulowna.
- We kiezen ervoor om voor Hippolytushoef om de sport op de huidige locatie te concentreren. Dit betekent dat we samen met de gebruikers aan de slag gaan voor het integreren van een zwembad met sporthal aan de Belterlaan en een opwaardering van het sportcomplex tot een sportpark.
- We werken aan de instandhouding en toekomst van de binnenzwembaden en maken hierbij keuzes die passen bij gebruik, veiligheid, betaalbaarheid en maatschappelijke waarde.
- We blijven sportdeelname, verenigingskracht en talentontwikkeling stimuleren, onder meer via het Topsportloket en het Sportgala.

Educatie

Integrale Kindcentra

Vanaf 2027 starten we met de uitvoering van de nieuwe beleidsdoelstellingen voor de ontwikkeling van kindcentra in Hollands Kroon. De focus verschuift van organisatorische integratie naar inhoudelijke samenwerking rondom kansengelijkheid, ouderpartnerschap, een doorgaande ontwikkellijn van 0-14 jaar en een sterke pedagogische basis. Hiermee bouwen we voort op de resultaten uit het Masterplan Kindcentra 2023-2026 en geven we uitvoering aan de vastgestelde beleidsambities voor de periode 2027-2030.

- Voortzetten van de ontwikkeling van integrale kindcentra.
- Faciliteren en versterken van interprofessionele samenwerking tussen onderwijs, opvang, jeugd, welzijn, gemeente rondom kinderen en gezinnen.
- Versterken van dorpteamontwikkeling op kindcentra.
- We ondersteunen leerkrachten en pedagogisch professionals bij opvoed- en opgroeivraagstukken en bevorderen vroegsignalering en zorgvragen.
- We implementeren de regionale aanpak schoolaanwezigheid, waarbij preventie, welzijn en vroegtijdige ondersteuning centraal staan en schoolverzuim zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- Ondersteunen van scholen en kindcentra bij de uitvoering van gezamenlijke pedagogische vraagstukken.

Stimuleren van ouderbetrokkenheid en preventieve activiteiten.
We voeren het integrale huisvestingsplan onderwijs (IHP) uit door renovatie, verduurzaming en aanpassing van onderwijshuisvesting waar nodig. Goede en toekomstbestendige huisvesting is een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van kindcentra en een sterke pedagogische basis.

Versterken van taal- en basisvaardigheden bij jeugdigen
Het landelijke Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) heeft als doel om onderwijs- en ontwikkelkansen van kinderen te vergroten door (taal)achterstanden zo vroeg mogelijk te signaleren, te voorkomen en terug te dringen. Hierbij ligt de nadruk op gelijke kansen voor kinderen en een sterke doorgaande ontwikkellijn van voorschoolse voorzieningen naar het basisonderwijs. In 2027 zetten wij in op het versterken van taal- en basisvaardigheden van jeugdigen door de implementatie van de Peutermonitor, waarmee beter inzicht ontstaat in het bereik van doelgroep peuters en de effectiviteit van ons VVE-convenant. Daarnaast vernieuwen wij het GOAB-beleid voor de periode vanaf 2028, met aandacht voor VVE, taalontwikkeling en een doorgaande ontwikkellijn voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Samen met kinderopvangorganisaties, onderwijs, bibliotheek, jeugdgezondheidszorg en andere partners werken wij aan het versterken van taalvaardigheden en het voorkomen van onderwijsachterstanden. Daarbij besteden wij nadrukkelijk aandacht aan het vergroten van de ouderbetrokkenheid, omdat een stimulerende thuisomgeving en een goede samenwerking tussen ouders, opvang en onderwijs essentieel zijn voor de taalontwikkeling en ontwikkelkansen van kinderen.

Versterken van taal- en digitale vaardigheden bij volwassenen
Het versterken van taal-, reken- en digitale vaardigheden blijft een belangrijk speerpunt binnen de aanpak van laaggeletterdheid en basisvaardigheden. In 2027 zetten wij in op verdere professionalisering van professionals en vrijwilligers in het herkennen en bespreekbaar maken van laaggeletterdheid, onder andere via

bijeenkomsten, kennisdeling en samenwerking binnen bestaande partnerschappen. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe Taalhuisconvenant, waarmee de samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, bibliotheek, welzijnsorganisaties en andere partners wordt versterkt. Ook wordt, in samenwerking met centrumgemeente Alkmaar en de regiogemeenten, een nieuwe aanbesteding voorbereid voor het formele educatieaanbod, zodat inwoners ook in de toekomst toegang houden tot kwalitatief en passend taalonderwijs en ondersteuning bij het versterken van hun basisvaardigheden.

Overzicht kosten programma Vitaliteit

In onderstaande tabel worden eerst de lasten per cluster weergegeven waarna het saldo voor bestemming (voor een storting in de reserve) volgt. Hierna wordt een eventuele storting in de reserve weergeven waarna het resultaat na bestemming wordt weergegeven. Vervolgens worden de baten per cluster weergegeven waarna het saldo voor bestemming (voor een onttrekking aan de reserve) volgt. Hierna wordt een eventuele onttrekking aan de reserve weergeven waarna het resultaat na bestemming wordt weergegeven. Tenslotte wordt het saldo van de lasten en baten na bestemming weergegeven.

Lasten *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Zorg	41.808	44.375	43.624	42.750	41.568
Bestaanszekerheid	27.208	28.100	28.261	28.268	26.387
Kunst & Cultuur	3.128	3.016	3.041	3.041	3.041
Sport & Educatie	9.814	10.651	10.740	10.740	10.740
Saldo voor Bestemming	***81.958***	***86.142***	***85.666***	***84.799***	***81.736***
Reserve Vitaliteit	4.613	1.418	-80	-80	-80
Saldo na Bestemming	***86.571***	***87.560***	***85.586***	***84.719***	***81.656***

Baten *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**

Zorg	-798	-1.173	-1.309	-1.435	-503
Bestaanszekerheid	-19.678	-16.283	-16.283	-16.283	-14.283
Kunst & Cultuur	-98	-50	-50	-50	-50
Sport & Educatie	-1.024	-1.073	-1.073	-1.073	-888
Saldo voor Bestemming	***-21.598***	***-18.579***	***-18.715***	***-18.841***	***-15.724***
Reserve Vitaliteit	-816	-1.031	-1.031	-1.013	-763
Saldo na Bestemming	***-22.413***	***-19.609***	***-19.745***	***-19.853***	***-16.486***

Saldo ***(bedragen x 1.000)***	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Lasten	86.571	87.560	85.586	84.719	81.656
Baten	-22.413	-19.609	-19.745	-19.853	-16.486
Saldo	***64.158***	***67.951***	***65.841***	***64.866***	***65.170***

Toelichting lasten en baten

Hier belichten we de voornaamste afwijkingen van lasten en baten per cluster ten opzichte van 2026, de belangrijkste claims in 2027 en welke opvallende bewegingen er zijn richting 2030.

Cluster Zorg

Lasten (Toename 2,56 mln.)

De stijging in lasten voor cluster Zorg ten opzichte van 2026 wordt met name veroorzaakt door loon en prijsindexatie van de zorgkosten en verwachte groei binnen de WMO. Daarnaast wordt er extra geld uitgetrokken voor de uitbreiding van de Jeugdondersteuning op school. De aanpak draagt bij aan het voorkomen van zwaardere jeugdhulptrajecten, waarmee we de druk op het sociaal domein verlagen en sluit aan bij de landelijke beweging richting collectieve en laagdrempelige ondersteuning. De verwachting is dat deze investering op termijn zal leiden tot lagere zorgkosten en dat na drie jaar de effecten zichtbaar worden. We dekken deze investering daarom voor een periode van drie jaar uit de extra middelen die we in 2026 en 2027 ontvangen via het gemeentefonds en zijn gestort in de reserve Sociaal Domein. Lasten voor de uitvoering van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) zijn nieuw in 2027. Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord

(AZWA) komt als vervolg op het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het akkoord heeft als doel de zorg toegankelijk, betaalbaar en toekomstbestendig te houden.

Baten (Toename 375K)

Baten voor de uitvoering van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) zijn nieuw in 2027. Het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) komt als vervolg op het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het akkoord heeft als doel de zorg toegankelijk, betaalbaar en toekomstbestendig te houden.

Cluster Bestaanszekerheid

Lasten (Toename 892K)

De mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11.

Baten (Afname 3,4 mln.)

In 2027 verandert de financiering van de opvang van nieuwkomers. Vanaf 1 juli 2026 geldt de Doelgroep Flexibele regeling voor de opvang van nieuwkomers. De Doelgroep Flexibele Regeling vervangt de verschillende afzonderlijke bekostigingsregelingen voor Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders. De regeling moet ervoor zorgen dat gemeenten sneller kunnen inspelen op een veranderende in- en uitstroom. Financiering vindt plaats op basis van gerealiseerde lasten en niet langer op basis van een normvergoeding waardoor baten en lasten op elkaar aansluiten en waardoor eventueel overtollige middelen niet langer gereserveerd hoeven worden.

Cluster Kunst en Cultuur

Lasten (Afname 112K)

De mutaties ontstaan door afwijkingen in personele lasten en kapitaallasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11. Hiernaast zien we een indexatie op het subsidieplafond naast andere kleinere mutaties.

Cluster Sport en Educatie

Lasten (Toename 837K)

De mutaties ontstaan door afwijkingen in kapitaallasten. Hiervoor verwijzen we naar bladzijde 11.

Mutaties reserves

Lasten (Afname 3,2 mln.)

De afname komt door de wijziging van de financieringsregeling voor de opvang van nieuwkomers. Financiering vindt plaats op basis van gerealiseerde lasten en niet langer op basis van een normvergoeding waardoor baten en lasten op elkaar aansluiten en waardoor eventueel overtollige middelen niet langer gestort hoeven worden in een reserve.

Baten (Toename 215K)

De dekking voor de investering in de jeugdondersteuner wordt onttrokken uit de reserve Sociaal Domein.

Paragrafen

Bedrijfsvoering

Het sturen op en beheersen van de bedrijfsprocessen is een kerntaak van de directie. Het college en de gemeenteraad moeten zich een goed beeld kunnen vormen van hoe de bedrijfsvoering is ingericht en functioneert, en of deze doeltreffend en doelmatig bijdraagt aan het realiseren van de gemeentelijke opgaven. Deze paragraaf biedt dat inzicht.

Personeel & Organisatie 2027

Accent: van zelforganisatie naar professioneel werkgeverschap en integraal leiderschap

In 2026 is de organisatie gestart met een belangrijke ontwikkelopgave. Op basis van de organisatieanalyse wordt de overgang gemaakt van een organisatiestructuur met zelforganiserende teams naar een structuur met leidinggevenden. Deze verandering draagt bij aan meer sturing, duidelijkere verantwoordelijkheden, betere samenwerking tussen teams en een grotere uitvoeringskracht bij de maatschappelijke opgaven van de gemeente. Tegelijkertijd biedt deze ontwikkeling medewerkers meer duidelijkheid over rollen, verwachtingen, ondersteuning en ontwikkelmogelijkheden. Daarmee versterkt de nieuwe organisatiestructuur niet alleen de organisatie, maar ook het goed werkgeverschap.

De invoering van teammanagement vormt hierin een belangrijke stap. Vanaf september 2026 worden gefaseerd 18 teammanagers geworven. In 2027 worden zij verder ondersteund via een management development-traject. Hiermee investeren we in leiderschap, integraal management en een eenduidige manier van sturen, samenwerken en verantwoorden. Teammanagers spelen daarnaast een belangrijke rol in de begeleiding, ontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van medewerkers.

Ook bouwen we verder aan een integrale bedrijfsvoering, waarbij HR, financiën, inkoop, informatievoorziening en de primaire processen meer in samenhang opereren. Binnen HR krijgt dit vorm door strategische personeelsplanning te verbinden aan de begrotingscyclus, integraal te sturen op formatie en externe inhuur en te voorzien in betrouwbare managementinformatie. Ook worden verantwoordelijkheden, bevoegdheden en processen opnieuw ingericht, passend bij de nieuwe organisatiestructuur.

De overgang naar teammanagement vormt de grootste HR-opgave van 2027. Daarnaast richten we ons op het verder professionaliseren van HR-thema's. De centrale opgave is het structureel 'in control' brengen van HR en het ontwikkelen van een professioneel HR-team dat management en medewerkers servicegericht

ondersteunt, faciliteert en adviseert. Daarbij ligt de nadruk op uniforme en betrouwbare processen, naleving van wet- en regelgeving en het beschikbaar maken van actuele stuurinformatie.

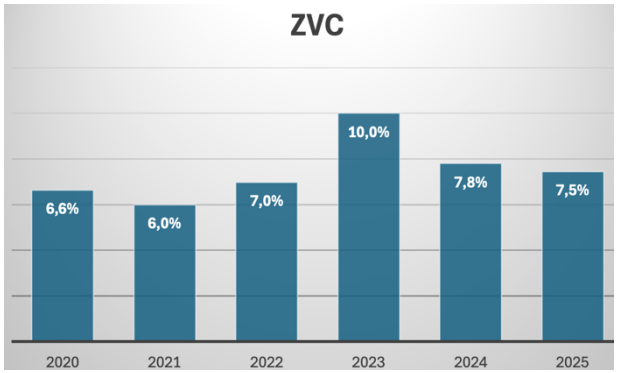
Daarnaast investeren we in goed werkgeverschap door aandacht te besteden aan duurzame inzetbaarheid, gezonde en veilige arbeidsomstandigheden, professionele ontwikkeling en het aantrekken en behouden van talent. Zo wordt de organisatie beter bestuurbaar en toegerust om haar maatschappelijke opgaven effectief te realiseren.

1. Verantwoordelijkheden beleggen bij leidinggevenden
De nieuwe organisatiestructuur vraagt om een heldere verdeling van verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken. Teammanagers krijgen een centrale rol op het gebied van personeelszorg, verzuimbegeleiding, ontwikkeling van medewerkers, formatiebeheer en budgetten, planning en control cyclus en het versterken van de interne samenwerking. HR ondersteunt deze ontwikkeling en faciliteert hierbij met beleid, kaders, advies en monitoring.

Daarnaast wordt gewerkt aan een meer integrale wijze van samenwerken. Maatschappelijke opgaven vragen steeds vaker om samenwerking over team- en programmagrenzen heen. In 2027 worden werkprocessen, overlegstructuren en verantwoordelijkheden hierop verder ingericht, zodat de organisatie beter in staat is om organisatie brede vraagstukken gezamenlijk op te pakken.

2. HR-basis op orde en betrouwbare sturing
In 2027 versterken en professionaliseren we de HR-basis. We richten Youforce verder in en vereenvoudigen en standaardiseren de HR-processen. Medewerkers, leidinggevenden en HR beschikken daardoor over efficiënte werkprocessen, actuele gegevens en betrouwbare managementinformatie over onder meer formatie, bezetting, verzuim, verloop en personeelskosten. Ook verduidelijken we verantwoordelijkheden, bevoegdheden en mandaten. Zo verbeteren we de dienstverlening, ondersteunen we leidinggevenden bij hun sturing en zorgen we voor een rechtmatige, uniforme en toekomstbestendige bedrijfsvoering.

3. Gezonde, veilige en duurzame organisatie
Het terugdringen van verzuim en het versterken van duurzame inzetbaarheid blijven belangrijke speerpunten. In 2027 worden het verzuim- en inzetbaarheidsbeleid verder geprofessionaliseerd en wordt uitvoering gegeven aan de verplichtingen vanuit de Arbowet. Daarbij wordt ingezet op het structureel borgen van de risico-inventarisatie en -evaluatie, preventie, veiligheid en vitaliteit. Door vroegtijdige signalering, actieve begeleiding van medewerkers en aandacht

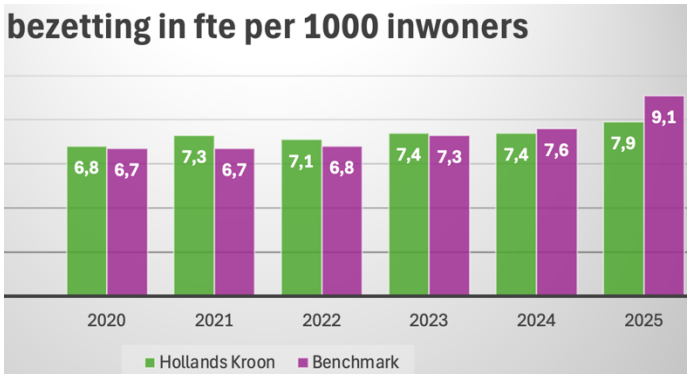
voor gezondheid en ontwikkeling werken we aan een gezonde en wendbare organisatie waarin medewerkers duurzaam kunnen bijdragen aan de gemeentelijke opgaven.

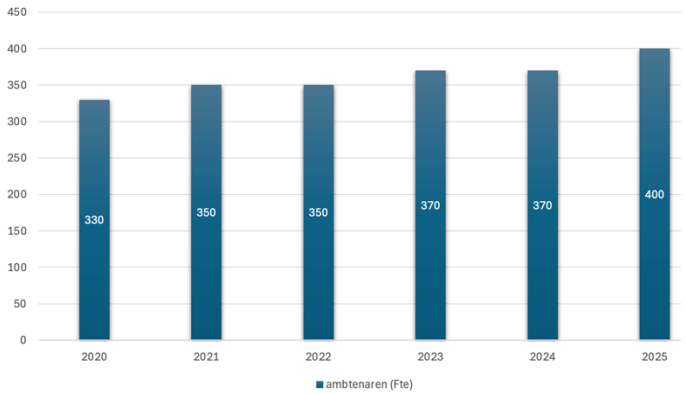
Verzuim, arbeidsomstandigheden, vitaliteit, ontwikkeling en werkbelasting worden niet langer als afzonderlijke onderwerpen benaderd, maar in samenhang bekeken. Hierdoor ontstaat een preventieve aanpak die bijdraagt aan zowel medewerkerstevredenheid als continuïteit van de dienstverlening.

4. Strategische personeelsplanning gekoppeld aan de begroting

HR, financiën en management werken in 2027 gezamenlijk aan een integrale benadering van personeelsplanning, formatie en budgetten. Daarbij wordt inzichtelijk gemaakt welke kennis, competenties en capaciteit nodig zijn om de organisatiedoelen op korte en langere termijn te realiseren. Nieuwe formatie-aanvragen worden niet langer afzonderlijk beoordeeld, maar afgewogen in samenhang met de maatschappelijke opgaven, werkvoorraad, beschikbare capaciteit en financiële kaders.

De organisatieanalyse laat zien dat er verschillen bestaan tussen de benodigde en beschikbare capaciteit. In sommige teams is sprake van over- of onderbezetting, terwijl op specifieke vakgebieden tekorten bestaan aan specialistische kennis en expertise. Door personeelsbehoefte, formatieontwikkeling en beschikbare middelen nadrukkelijker met elkaar te verbinden, ontstaat meer grip op personele investeringen en kan gerichter worden gestuurd op een kwalitatief en

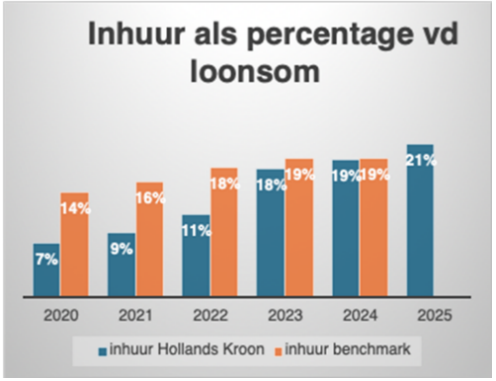

kwantitatief passende personeelsbezetting.

5. Professionalisering van externe inhuur

In 2027 wordt de verantwoordelijkheid voor externe inhuur (voor bepaalde disciplines/kennis blijft inhuur noodzakelijk) verder gecentraliseerd binnen het HR-team. Hierdoor ontstaat één integraal overzicht van formatie, personeelskosten en externe inhuur, waardoor personele vraagstukken in samenhang kunnen worden beoordeeld. Om meer grip te krijgen op rechtmatigheid, kosten, kwaliteit en de strategische inzet van capaciteit worden de processen rondom externe inhuur opnieuw ingericht en gestandaardiseerd. Dit zorgt voor een betere onderbouwing van aanvragen, meer transparantie in de besluitvorming en een eenduidige werkwijze binnen de organisatie. De centrale regie op formatie en inhuur maakt het mogelijk om samen met leidinggevenden bewuste afwegingen te maken tussen de inzet van eigen medewerkers, tijdelijke capaciteit en externe expertise. Hiermee wordt gestuurd op een doelmatige inzet van middelen, vermindering van ongewenste afhankelijkheid van externen en een duurzame, toekomstbestendige personeelsbezetting.

Toekomstbeeld

De ontwikkelingen in 2027 vormen de basis voor verdere professionalisering van de bedrijfsvoering en de overgang naar een meer integrale organisatie. Door leiderschap te versterken, processen te uniformeren, betrouwbare stuurinformatie te realiseren en verantwoordelijkheden helder te beleggen, groeit de organisatie stap voor stap naar een bedrijfsvoering die aantoonbaar in control is. Deze ontwikkeling ondersteunt ook de voorbereiding op een, indien noodzakelijk, andere clusterindeling binnen de bestaande programma’s vanaf 2028 en draagt bij aan een slagvaardige organisatie die inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners optimaal kan bedienen.

Huisvesting

Een externe partij onderzoekt momenteel het huisvestingsvraagstuk van raad, bestuur en organisatie. Dit onderzoek richt zich op het heroverwegen van de huidige gescheiden huisvesting van de raad en het college met de ambtelijke organisatie. Eind 2026 zal het bureau een quickscan opleveren, waarmee bestuur en raad een goede onderbouwing hebben voor het gesprek of aanpassing van de huidige huisvesting gewenst is.

ICT, Informatievoorziening en informatiebeveiliging

De wereld rondom digitale dienstverlening verandert heel snel. Cyberdreigingen en -aanvallen zijn inmiddels de realiteit van alledag, de geopolitieke situatie maakt dat we steeds meer onafhankelijk willen zijn van grote technologiebedrijven. Daarnaast nemen nieuwe ontwikkelingen, als AI en Datagedreven sturen een vlucht. Om te zorgen dat we als gemeente een veilige en continue ICT-dienstverlening kunnen leveren, waarbij we ook gebruik maken van nieuwe mogelijkheden om onze dienstverlening naar de burger steeds beter en effectiever te maken, is er een ICT-roadmap opgesteld.

De ICT-roadmap 2026–2031 beschrijft de noodzakelijke ontwikkeling van de digitale ondersteuning van de gemeente om ook in de komende jaren betrouwbare, veilige en toegankelijke dienstverlening aan inwoners en bedrijven te kunnen blijven bieden. De huidige situatie kent op meerdere onderdelen kwetsbaarheden. Processen, verantwoordelijkheden en beheersmaatregelen zijn nog niet overal voldoende ingericht, waardoor risico’s bestaan op verstoringen van dienstverlening, informatieverlies, cyberincidenten, privacy problemen en het niet voldoen aan wet- en regelgeving. Daarnaast neemt de afhankelijkheid van digitale systemen, gegevensuitwisseling en externe leveranciers steeds verder toe. Deze toenemende afhankelijkheid vereist een verandering in de wijze waarop we ICT-systemen beheren en risico’s onder controle houden.

De ICT-roadmap richt zich daarom op het structureel versterken van de basis. Daarbij worden onder meer informatiebeveiliging, risicomanagement, continuïteitsmanagement, privacy, informatiemanagement, datagedreven werken en professionele besturing van de organisatie verder ontwikkeld. Het doel is een organisatie waarin digitale risico’s inzichtelijk en beheersbaar zijn, verantwoordelijkheden helder zijn belegd en dienstverlening betrouwbaar, veilig en toekomstbestendig kan worden uitgevoerd.

De urgentie om te investeren in digitale weerbaarheid neemt toe door strengere wettelijke eisen, vanuit de BIO2, NIS2 en Cyberbeveiligingswet. Deze wetgeving vraagt niet alleen om technische maatregelen, maar ook om aantoonbare bestuurlijke sturing op risico's, informatiebeveiliging, privacy, continuïteit en compliance. Het beheersen van digitale risico's is daarmee nadrukkelijk een bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Met de toegekende budgetten wordt in de periode 2026 t/m 2031 het volgende gerealiseerd:

- het verbeteren van de informatieveiligheid door het inrichten van risicomanagement en het continu doorvoeren van verbeteringen om dreigingen het hoofd te bieden;
- documentatie en trainingen ter bevordering van informatiebeveiliging, privacy en archivering;
- een crisismanagementorganisatie om de continuïteit van de dienstverlening te ondersteunen in geval van een crisis;
- de achterstand op gemeentelijke archivering is weggewerkt en de gemeente heeft controle over haar informatie;
- een IT-werkplek die bijdraagt aan de informatieveiligheid, de gebruikers optimaal ondersteunt en beheersbaar is;
- de gemeente voldoet aan wet- en regelgeving op dusdanige wijze dat de inwoner correct wordt ondersteund en de interne processen beheersbaar en controleerbaar zijn;
- de gemeente wordt veilig en betrouwbaar ondersteund om datagedreven te kunnen besluiten;
- regievoering over contracten en leveranciers, zodat de gemeente optimaal wordt ondersteund, kosten bespaart en informatiebeveiliging in de gehele keten geborgd is;
- inzicht en sturing in ingericht op ons IT-landschap (werken onder architectuur), IT-projectenportfolio en de IT-dienstverlening;
- kennisontwikkeling op het gebied van informatieveiligheid, archivering, privacy is geborgd voor iedereen die dit nodig heeft voor zijn of haar werk;
- de aanbesteding en implementatie voor de vervanging van het raad informatiesysteem (iBabs);
- een uitbreiding van het gebruik van AI naar 215 gebruikers. Dit zou een groei van 85 medewerkers betekenen. We weten dat ongeveer 200 medewerkers ongetraind de onbeschermde Copilot-versie gebruiken. Dit betekent een risico voor de informatieveiligheid en privacy. Bovendien beperkt het beperken van het aantal AI-licenties de productiviteitswinst die Ai kan opleveren;

Daarnaast wordt het beheersen en toekennen van rechten voor medewerkers op applicaties en data (ook wel Identity Access Management genoemd) al belangrijker voor audits, effectieve werkprocessen en ten behoeve van informatiebeveiliging en privacy. Idealiter doen we dit geautomatiseerd op basis van functie

of rol van de medewerker. Om dit in te richten is aanvullend budget nodig. De verwachting is dat de realisatie hiervan rond 2028 start. In voorbereiding hierop worden eigenaarschap en verantwoordelijkheden eerst beter belegd in de organisatie.

Communicatie en participatie

De organisatie is verantwoordelijk voor goede communicatie en participatie binnen beleid, projecten en dienstverlening. Team Communicatie adviseert, faciliteert en bewaakt de vakinhoudelijke kwaliteit. Hieronder werken we deze rolverdeling uit.

Wat doet de organisatie?

De organisatie is verantwoordelijk voor goede communicatie en participatie bij beleid, projecten, besluiten en dienstverlening. Bestuurders, leidinggevenden en medewerkers:

- nemen communicatie en participatie vanaf de start mee;
- zijn eigenaar van de inhoud, uitvoering en terugkoppeling;
- betrekken inwoners en andere belanghebbenden tijdig;
- communiceren duidelijk over keuzes, verwachtingen en resultaten;
- zorgen dat medewerkers hun communicatieve en participatieve vaardigheden ontwikkelen.

Leidinggevenden sturen op de kwaliteit van communicatie en participatie en schakelen team Communicatie tijdig in.

Wat doet team Communicatie?

Team Communicatie heeft vier kerntaken:

- zij helpen het bestuur en de organisatie met communicatie om *maatschappelijke opgaven* te realiseren, met name de opgaven die urgent zijn en de samenleving direct raken.
- zij helpen het bestuur en de organisatie met communicatie tijdens een crisis of risicovol incident.
- zij ontwikkelen en beheren de communicatie-infrastructuur die het voor bestuur en organisatie mogelijk maken om te communiceren.
- zij ontwikkelen en beheren beleid, standaarden en regels voor communicatie door de organisatie.

In 2027 implementeert team Communicatie de methodiek *Communiceren met Focus* verder om de kerntaken nog beter uit te voeren. Hiermee vertaalt het team organisatie- en maatschappelijke doelen naar communicatieprioriteiten en een gerichte inzet van advies, capaciteit, kanalen en middelen. Het team gebruikt onderzoek, omgevingsinformatie en evaluaties om keuzes te onderbouwen en resultaten zichtbaar te maken.

Ontwikkeling Juridische Functie

De juridische functie van de gemeente ontwikkelt zich naar een integrale, proactieve en ketengerichte functie. Juridische expertise wordt vroegtijdig ingezet in processen die inwoners en ondernemers raken, met als doel rechtmatig, zorgvuldig, uitlegbaar en oplossingsgericht te handelen. Een belangrijk uitgangspunt is het versterken van vertrouwen in de gemeente. Dat gebeurt door transparantie, duidelijke communicatie, zorgvuldige belangenafweging en begrijpelijke toepassing van juridische kaders. Ook wordt structureel geleerd van klachten, bezwaarprocedures en juridische analyses, zodat beleid en uitvoering voortdurend verbeteren. Dit sluit aan op visie op dienstverlening, waarin persoonlijk contact, digitale toegankelijkheid, eerlijkheid, duidelijkheid en maatwerk centraal staan. Juridische kwaliteit wordt daarom niet alleen achteraf getoetst, maar vooral aan de voorkant geborgd. Daarvoor wordt de samenwerking tussen vakteams en team JZ versterkt, worden processen efficiënter ingericht en expertise op het juiste moment ingezet.

Planning & Control en Financiën

De kwaliteit van de beleidscyclus wordt verder verbeterd, waarbij ook de kaderstellende- en controlerende rol van de raad beter tot zijn recht komt.

Integraal verbeterplan via Basis op orde naar doorontwikkeling.

De trajecten ‘Grip op financiën’ en ‘Verbetering kwaliteit financiële kolom’ hebben de financiële sturing de afgelopen jaren duidelijk versterkt. De volgende stap is de ontwikkeling naar een financieel volwassen organisatie: ‘varen met kompas’. Daarvoor zijn betrouwbare processen, heldere rollen, voldoende financiële kennis en een goed functionerende beleidscyclus nodig. In het nieuwe organisatiemodel wordt de toetsende functie ondergebracht bij Control, dicht bij de directie. De adviserende en registrerende financiële functie krijgt een plek binnen het domein Bedrijfsvoering en Dienstverlening. Deze inrichting versterkt de onafhankelijke toetsing én de ondersteuning van management, college en organisatie.

Het team Financiën is nog in opbouw. Vacatures zijn moeilijk vervulbaar en de gemeentelijke kennis binnen het vaste team groeit. Daarom zetten we tijdelijk externe expertise in. Deze experts ondersteunen de planning--en-controlcyclus en dragen bij aan coaching, kennisoverdracht, procesverbetering en het organisatie breed borgen van werkwijzen.

Tegelijk voeren we maatregelen uit die nodig zijn om de financiële basis op orde te brengen en de organisatie verder te ontwikkelen. Daarbij gaat het onder meer om het actualiseren van mandaat en delegatie, het verbeteren van de administratieve organisatie, het beschrijven en beheersen van risicovolle processen, het aanpassen van de financiële verordening en het goed inrichten van het budgethouderschap. De uitvoering vindt plaats in afstemming met de concerncontroller. De maatregelen zijn nodig om de financiële werkzaamheden tijdens de ontwikkeling van de organisatie op peil te houden en tegelijk structurele verbeteringen door te voeren. Zo versterken we de betrouwbaarheid, voorspelbaarheid en sturing. Zonder aanvullende inzet blijven de financiële basis en de beleidscyclus kwetsbaar en bestaat het risico dat management, college en raad niet tijdig beschikken over de informatie en advisering die nodig zijn voor goede besluitvorming.

(Lokale) Inkoop

Inkoop ondersteunt de organisatie bij het rechtmatig, doelmatig en maatschappelijk verantwoord verwerven van werken, leveringen en diensten. In 2027 ligt de nadruk op: het verder professionaliseren van het team inkoop en contracten, het updaten van het inkoop- en contractmanagementbeleid, het instellen van de openbaar toegankelijke Tender Kalender om zo meer transparantie en voorspelbaarheid te creëren tussen onze aanbestedingen en de markt. Ook zetten we ons volop in voor het versterken van de samenwerking tussen inkoop, contractmanagement en de verschillende teams.

Interne beheersing en controle (o.a. fraudepreventie, voorkomen Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O))

Het bewaken van de kwaliteit van de interne beheersing en controle is een continu proces en maakt onderdeel uit van de beheersing van bedrijfsprocessen. Vanaf het voorjaar 2026 is gestart met het opleiden van de medewerkers door het organiseren van trainingen op het gebied van interne controle. Daarmee worden medewerkers geleerd in het toepassen van elementaire controletechnieken en het ontwikkelen van controle- en fraudebewustzijn. De trainingen interne controle worden structureel jaarlijks gegeven.

Apparaatslasten

We geven inzicht in het totaal van de apparaatslasten. Apparaatslasten bestaan uit het volgende:

- Alle salaris- en persoonlijke lasten zoals opleidingen, dienstkleding, mobiele telefoons van alle medewerkers.
- De lasten van externe inhuur, zowel voor de reguliere bedrijfsvoering als voor de beleidsprogramma's.
- De lasten die niet toe te delen zijn aan de beleidsprogramma's en ondersteunend zijn aan de organisatie zoals ICT, informatievoorziening, schoonmaak, trainees, huisvesting, licenties, bestuurs- en raadsondersteuning, management in de primaire processen, koffie, energie en water, huur enzovoort.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Apparaatslasten per inwoner	796	907	930	1.053	910	891

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college legt jaarlijks in de jaarrekening verantwoording af over hoe zorgvuldig omgaan is met de regels die gelden voor de gemeentelijke financiën. Dit heet de rechtmatigheidsverantwoording. In deze verantwoording wordt vastgesteld dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten en ook de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de verantwoording wordt gemeld of er binnen de afgesproken financiële kaders rechtmatig gehandeld is. De accountant controleert of de verantwoording klopt. Het is belangrijk dat alle inkomsten en uitgaven, en ook de veranderingen op de balans, juist en volledig zijn weergegeven. Dit gebeurt op basis van de begroting, gemeentelijke regels en landelijke wetgeving. Daarbij wordt gekeken of er onder andere binnen het budget is gebleven, of aan de voorwaarden is voldaan, en of er geen sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik van middelen. In de rechtmatigheidsverantwoording legt het college uit hoe aan deze criteria is voldaan. Kleine afwijkingen hoeven niet allemaal gemeld te worden. De gemeenteraad heeft kaders/grenzen gesteld over de mate van rapportage, deze kaders zijn opgenomen in de financiële verordening.

Stelposten

In deze begroting zijn onderstaande stelposten opgenomen:

Cluster	Lasten	2027	2028	2029	2030
Bestuur	Kosten coalitieprogramma	901.000	901.000	901.000	901.000
Organisatie	Lagere lasten inhuur	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
Overig	Onder uitputting kapitaallasten	-1.500.000	-1.500.000	-1.500.000	-1.500.000
Overig	Onvoorziene uitgaven	10.000	10.000	10.000	10.000
Overig	Indexatie algemeen	795.000	795.000	795.000	795.000
Zorg	Lagere lasten inzet centrumgemeente	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Zorg	WMO huishoudelijke hulp	-	-	-1.825.000	-1.825.000
Cluster	**Baten**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Overig	Nog te verkrijgen subsidies	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen van de gemeente om niet-structurele risico's te kunnen opvangen, zonder dat dit ten koste gaat van de continuïteit in het afgesproken gemeentelijke takenpakket. Hierdoor hoeft bij een incidentele financiële tegenvaller niet direct bezuinigd te worden om de begroting weer sluitend te krijgen. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming. Op grond van het BBV bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. In deze paragraaf wordt eerst een risico-inventarisatie gegeven, daarna volgt een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.

Risico-inventarisatie & ontwikkelingen

Onderstaand worden de diverse actualiteiten benoemd die een risico kunnen zijn. Aan het einde van de paragraaf worden deze samengevat in een tabel, en indien mogelijk, vertaald naar een risicobedrag. Ieder onderwerp krijgt een uniek nummer mee. Per risico wordt de kans van optreden vermeld in termen van; laag, middel en groot.

1. **Gemeentefonds - ravijnjaar** (laag/middel/groot)

De ontwikkelingen rond de Algemene uitkering zijn niet altijd goed in te schatten. Dit betreft de reguliere groei van het gemeentefonds (BBP-systematiek indexatie en volume en taakmutaties) en de verwachte ontwikkelingen van het Rijk. De inkomsten van het Rijk zijn vanaf het jaar 2028 veel lager dan de voorgaande jaren (het zogenoemde ‘ravijnjaar’). Hierdoor hebben we minder financiële ruimte om structurele uitgaven te dekken in de begroting. De begroting wordt zo nodig aangepast op basis van beschikbare inzichten rondom de algemene uitkering. Het kan zijn dat de algemene uitkering lager gaat uitvallen dan waarmee we nu rekening houden. Dit risico ziet toe op een lagere algemene uitkering dan begroot wat ertoe kan leiden dat we de Algemene Reserve moeten aanspreken. Wij schatten een negatieve afwijking op de huidige inzichten gemiddeld in.

2. **Gemeentefonds - SPUK** (laag/middel/groot)

Het kabinet heeft een korting op een aantal specifieke uitkeringen (SPUK’s) doorgevoerd. Doel is SPUKS over te hevelen naar de Algemene Uitkering en vervolgens een korting door te voeren. Achtergrond van deze maatregel is dat administratieve lasten worden verminderd (omdat er geen aparte verantwoording per SPUK meer nodig is) en er meer beleidsvrijheid komt om deze middelen te besteden. Wat het effect gaat zijn blijft onduidelijk. Mogelijk door een korting op het

gemeentefonds of op de omvang van het SPUK-budget. We sluiten niet uit dat andere specifieke uitkeringen mogelijk ook een korting gaan ontvangen. Omdat onduidelijk is wanneer en in welke mate de korting wordt toegepast is het risico als ‘middel’ weergegeven.

3. Loon- en prijsontwikkelingen - Inflatie (laag/middel/groot)

Dit betreft het risico dat loon- en prijsontwikkelingen negatief afwijken dan waarmee rekening is gehouden in de begroting. Afgelopen jaren is de inflatie behoorlijk in beweging geweest. Daarom is dit risico als ‘middel’ weergegeven. De huidige geopolitieke ontwikkelingen tonen een dusdanige instabiliteit dat de onzekerheid over loon- en prijsontwikkelingen nog steeds aanwezig is. De huidige CAO loopt af per eind maart 2027. De onderhandelingen hierover starten ultimo 2026.

4. Capaciteit, personele lasten en organisatieontwikkeling (laag/middel/groot)

De krapte op de arbeidsmarkt maakt het lastig bepaalde type vacatures te vervullen. Dit kan leiden tot vertraging in het werk en/of hogere kosten om het werk via inhuur te realiseren. Ook kan dit effect hebben op het realiseren van nieuwe ambities uit het coalitieprogramma.
We willen de kosten voor de invoering van de teammanagers voor eind 2027 structureel opvangen binnen de bestaande personeelsbegroting. Dit blijft het streven en we liggen hierbij op koers. Gedurende 2027, zodra de teammanagers begonnen zijn, is het mogelijk om bij alle onderdelen van de organisatie te bezien waar extra formatieve ruimte gevonden kan worden zonder ingrijpende personele gevolgen.

5. Duurzaamheid & ontwikkeling energiekosten (laag/middel/groot)

In de hele gemeente zien wij dat de kosten van projecten nog stijgen. Dit heeft een direct effect op de kosten bij de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen en projecten. De energiemarkt blijft zeer onvoorspelbaar waardoor risico's moeilijk in te schatten zijn. Deze onzekerheid speelt ook een rol bij maatschappelijke instellingen, verenigingen en clubs waarmee wij een subsidierelatie hebben. Hierdoor komt de exploitatie nog steeds onder druk te staan en worden de duurzaamheidsinvesteringen een lastig financieel vraagstuk. Ons klimaat lijkt te veranderen. Extreme weersomstandigheden zorgen ervoor dat vastgoed kan worden beschadigd. We hebben in het verleden al stormen gehad die daken er af rukken, maar ook natheid, droogte en hitte kunnen bijvoorbeeld impact hebben op fundering, schilderwerk, etc. Op de langere termijn van 10 jaar wordt dit risico naar verwachting groter.

6. Grondexploitaties (laag/middel/groot)

De risico's die wij zien binnen de bestaande (al lopende) grondexploitaties zijn gedekt met voorzieningen die wij jaarlijks beoordelen en bijstellen waar nodig. Het grondbeleid is gewijzigd naar een actievere houding. Deze wijze van handelen zou financiële impact kunnen hebben maar zal per casus beoordeeld worden. Het risico wordt laag ingeschat om het uitgangspunt is dat nieuwe grondexploitaties zichzelf bedruipen.

7. Verbonden partijen (laag/middel/groot)

De gemeente heeft de nodige taken ondergebracht (al dan niet verplicht) bij zogenaamde Verbonden Partijen (Gemeenschappelijke Regelingen). De complexiteit van deze taken, verwachte schaalvoordelen bij een gezamenlijke uitvoering ervan maar ook de gemeentegrens overstijgende taakuitoefening is hier aanleiding voor. Het gevolg van deze beweging is dat de directe invloed van het gemeentebestuur op deze taken afneemt. De gemeente blijft niettemin wel verantwoordelijk voor het resultaat en er zullen andere wegen moeten worden bewandeld om invloed uit te blijven oefenen op de besluitvorming. Omdat de gemeente hier niet alleen in staat maar met andere gemeenten/overheidslichamen samenwerkt is er een risico dat de besluitvorming niet loopt zoals verwacht. Daarbij is er ook de kans dat aanvullend financiële middelen worden gevraagd die hoger zijn dan de reguliere indexering of gevolg zijn van (wettelijk) verplichte uitbreiding van activiteiten.

8. Borgstellingen (laag/middel/groot)

De gemeente heeft diverse borgstellingen afgegeven. Hieraan zijn nadere eisen gesteld die het risico op aanspraken van deze borgstellingen minimaliseren. Toch is er altijd een kans (hoe klein ook) dat wij worden aangesproken.

9. Pensioen wethouders (laag/middel/groot)

Wethouders pensioenen zijn actuarieel geactualiseerd. Dit wordt jaarlijks herzien en kunnen tot toekomstige mutaties van de voorziening leiden. Per saldo een laag risico.

10. Regionale Ontwikkeling Maatschappij (ROM) (laag/middel/groot)

Het transitiefonds beoogt nominaal revolverend te zijn. Dit betekent dat de gemeenten hun inleg ter hoogte van 1% van de gemeentelijke begroting in principe aan het eind van de fondsperiode terugontvangen. De fondsperiode is maximaal 25 jaar. Er zijn scenario’s waarin het fonds een positief rendement oplevert maar er

bestaat ook een kans dat een deel van het geld niet terugvloeit. In een aanvankelijke risicoberekening voor Invest MRA is door KPMG is aan de hand van botsproeven bepaald dat dit tot een maximaal waardeverlies van 15% van de inleg zal leiden.

11. ICT en Cyber onveiligheid (laag/middel/groot)

Cyber onveiligheid zal als risico verder toenemen. Beheersmaatregelen zijn hiervoor genomen en worden continu bijgesteld, maar cyberrisico's blijven bestaan. Voor de beveiliging van onze ICT-infrastructuur maken we gebruik van een SIEM/SOC (Security Informatie Event Management Security Operation Center) oplossing. De werkzaamheden die dit met zich meebrengen hebben we deels uitbesteed bij een externe partner.

12. Haven de Oude Zeug (laag/middel/groot)

De haven de Oude Zeug wordt niet verzelfstandigd, maar blijft eigendom van de gemeente, hier is incidenteel geld beschikbaar voor gesteld om de haven te updaten.

13. Startersleningen (laag/middel/groot)

Het beschikbaar stellen van financiële middelen door de gemeente ten behoeve van (hypothecaire) leningen voor haar inwoners draagt een (beperkt) risico met zich mee. De afhandeling van de startersleningen gebeurt via de rekening-courant. Dit is voor rekening en risico van de gemeente. Vooraf voert SVn een uitgebreide krediettoets uit, enkel bij een positieve uitkomst komt er een lening tot stand. Deze krediettoets beschermt aanvragers om niet een lening aan te gaan die ze eigenlijk niet kunnen dragen. Daarnaast geeft dit de gemeente meer zekerheid over de mogelijkheid tot terugbetalen van de lening. Uit ervaring blijkt dat slechts een heel laag aantal mensen niet (kunnen) voldoen aan de (rente en) aflossing. En ook dan zijn er nog waarborgen via NHG en de woning als onderpand.

14. Ombuigingen programmabegroting 2025 (laag/middel/groot)

Het risico blijft dat ombuigingen voor toekomstige jaren niet of niet volledig gerealiseerd worden.

15. Versnelling woningbouw (laag/middel/groot)

De woningmarkt in Nederland staat onder druk, ook in Hollands Kroon. De behoefte aan nieuwe betaalbare woningen is groter dan ooit. De afgelopen jaren is de woningnood in onze gemeente aanzienlijk toegenomen. Dit heeft geleid tot lange wachtlijsten voor huur, steeds hogere prijzen voor koop en een groeiende groep inwoners die dringend op zoek is naar (betaalbare) huisvesting. Om de acute woonbehoefte voor alle groepen op korte termijn te kunnen vervullen, is besloten om

500 woningen versneld te realiseren. Voor de uitvoering van het project gelden risico`s. We hebben het bijvoorbeeld over planologische en juridische risico`s, financiële risico`s, risico`s ten aanzien van de projectuitvoering en logistiek, risico`s in de omgevingsfactoren en marktrisico`s. Snelheid is essentieel om te komen tot realisatie van de woningen. Daarom is ook specifiek ingezoomd op mogelijke vertragingsrisico`s die kunnen ontstaan bij het uitvoeren van de verschillende activiteiten. Door het aan de voorkant in kaart brengen van beheersmaatregelen wordt geprobeerd zo effectief mogelijk in te spelen op eventuele vertragingen.

16. Renteontwikkelingen (laag/middel/groot)

De omslagrente (rekenrente in de begroting) is bepaald op 1,85%. De huidige marktrente waartegen gemeenten kunnen lenen ligt (op moment van schrijven) rond de 3,6%. Doordat bestaande lening veelal gunstigere rentevoorwaarden kennen is de omslagrente relatief laag. Bij het herfinancieren of aangaan van nieuwe leningen bestaat het risico dat de rente op dat moment hoger is dan huidige omslagrente.

17. Informatiebeveiliging (laag/middel/groot)

De wereld verandert snel op dit thema en staat nooit stil. We proberen zo goed mogelijk te voldoen aan de kwaliteitsnormen door middel van de ICT-roadmap. Toch ben je als organisatie altijd kwetsbaar. Dit kan betekenen dat de continue ontwikkeling leidt tot extra investeringen.

18. Afschaffing huishoudelijk hulp (WMO) (laag/middel/groot)

In de Voorjaarsnota 2026 is een korting toegepast op het Gemeentefonds vanwege het afschaffen van de huishoudelijke hulp in de Wmo. Het is nog onduidelijk hoe deze bezuiniging wordt ingevuld, wat maakt dat wij de korting vanaf 2029 via een stelpost tenietdoen. Deze stelpost is onder voorbehoud van goedkeuring door de toezichthouder.

Risico's sociaal domein, hiervoor is een aparte bestemmingsreserve.

Sociaal Domein (laag/middel/groot)

De ontwikkelingen binnen het sociaal domein hebben grote invloed op de financiële positie van de gemeente. De gemeente moet de zorg, ondersteuning en voorziening levensonderhoud die nodig is voor haar inwoners, aanbieden en betalen (compensatieplicht). De Participatiewet, Wmo en Jeugdwet zijn zogenaamde open-einde regelingen. Hoeveel kosten we jaarlijks maken, is vooraf niet precies te voorspellen.

Daarnaast kunnen besluiten die door het Rijk worden doorgevoerd van grote invloed zijn op de ontwikkeling van de kosten en geopolitieke ontwikkelingen verhogen het risico dat de bestaanszekerheid van inwoners en maatschappelijke accommodaties verder onder druk komen te staan door onzekere inkomsten, stijgende vaste lasten en te weinig financiële buffers.

Bij het opstellen van de begroting wordt geprobeerd om een zo realistisch mogelijk inschatting te maken van de verwachte kosten. Daarbij blijft het risico bestaan dat de daadwerkelijke volumegroei hoger is dan de geprognosticeerde volumegroei en er meer kosten worden gemaakt dan begroot. Ook aanbestedingen, indexering van tarieven en maatwerk kunnen voor hogere kosten zorgen.

Beheersmaatregelen

Er worden diverse beheersmaatregelen binnen het sociaal domein ingezet, die gericht zijn preventie, vroegsignalering en het versterken van de gezondheid van onze inwoners. Dit risico telt niet mee voor de bepaling van het weersvermogen omdat het wordt afgedekt door de bestemmingsreserve sociaal domein.

Tabel risicotabel naar bedragen voor benodigde weerstandscapaciteit

Omschrijving	Beslag op Weerstandsvermogen (x € 1.000)
1 - Gemeentefonds (ravijnjaar 2028)	2.000
2 - Gemeentefonds (SPUK's)	1.500
3 - Loon- en prijsontwikkelingen - Inflatie	1.000
4 - Capaciteit en personele lasten	1.500
5 - Duurzaamheid & ontwikkeling energiekosten	150
6 - Grondexploitaties	50
7 - Verbonden partijen	500
8 - Borgstellingen	750
9 - Pensioen wethouders	50
10 - Regionale Ontwikkeling Maatschappij (ROM)	50
11 - ICT en Cyber onveiligheid	250

12 - Haven de Oude Zeug	100
13 - Startersleningen	50
14 - Programmabegroting 2027 (Ombuigingen)	500
15 - Versnelling Woningbouw	500
16 - Renteontwikkeling	1.000
17 – Informatiebeveiliging	300
18 – Afschaffing huishoudelijk hulp (WMO)	1.800
Eindtotaal	12.050

Weerstandscapaciteit

Hollands Kroon rekent de volgende componenten tot de beschikbare weerstandscapaciteit:

- Algemene Reserve
- Bestemmingsreserve Risico bouwgronden
- Bestemmingsreserve vastgoed
- Onbenutte belastingcapaciteit

Algemene reserve

De algemene reserve kan worden ingezet voor incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onoverkomelijke uitgaven en om risico's te kunnen afdekken.
Het inzetten van reserves kan alleen tijdelijk plaatsvinden omdat deze uitgeput raken terwijl structurele lasten blijven terugkomen. Daarmee is het inzetten van reserves dus een tijdelijke oplossing. De wetgever heeft regels over de inzet van de algemene reserve eerder verruimt. Dit betekent dat het surplus van de algemene reserve dat niet nodig is voor het afdekken van risico's (weerstandscapaciteit) gedeeltelijk benut mag worden voor de dekking van structurele lasten. Van dit vrij besteedbare deel (surplus) kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten. Met de voorwaarde dat de solvabiliteit groter of gelijk aan 20% is en blijft. De inzet van het surplus binnen de algemene reserve wordt door dit gebruik als structurele baat bestempeld. Voor de gemeente Hollands Kroon betekent dit dat voor 2027 ca. € 3,74 miljoen kan worden ingezet zonder dat de solvabiliteit daalt onder de 20%.

Bestemmingsreserve Risico bouwgronden

In deze reserve wordt een bedrag gereserveerd voor een eventueel toekomstige tegenvallers bij grondexploitaties

Bestemmingsreserve vastgoed

Er is een reserve vastgoed gevormd om incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onoverkomelijke uitgaven en om risico's te kunnen afdekken.

Onbenutte/Vrije ruimte in de belastingcapaciteit

Mocht de gemeente in slecht financieel weer terecht komen en een beroep willen doen op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (Fvw), dan moet worden voldaan aan het redelijk peil van het belastingpakket. De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is zo groot als het verschil tussen het door de gemeente gehanteerde tarief en het tarief om tot een "artikel 12-status" toegelaten te worden. Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 is vastgesteld op 0,1595% (meicirculaire 2026)

De totale verwachte OZB-opbrengst in 2027 is € 18,911 miljoen; deze wordt verminderd met de opbrengst op grond van de artikel 12-norm ad € 21,289 miljoen en het resterende bedrag is de onbenutte belastingcapaciteit van € 2,377 miljoen.

Overzicht van de weerstandscapaciteit van de Gemeente Hollands Kroon

De weerstandscapaciteit (x € 1.000)	in de exploitatie	*in het vermogen*
Algemene reserve		47.991
Reserve risico grondexploitaties		5.408
Onbenutte belastingcapaciteit	2.377	
Reserve vastgoed		2.651
Totaal	**58.427**	

Ratio weerstandsvermogen

Het is mogelijk om de risico's af te zetten tegen de buffers van de gemeente Hollands Kroon. Door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen het verwachte financiële gevolg van alle risico's samen kan een conclusie worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt

door middel van een berekening omgezet in een ratio weerstandsvermogen. Dit wordt als volgt berekend: de beschikbare weerstandscapaciteit wordt gedeeld op de benodigde weerstandscapaciteit. Een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 is op dit moment acceptabel en valt onder de kwalificatie ‘voldoende’. De ratio kan worden afgelezen in onderstaande tabel:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	2,0 < x	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

Beoordeling ratio

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 58,4 mln. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 12,05 mln. Dit bedrag betreft het totaal aan geïdentificeerde risico’s in de begroting 2027 dat zich op enig moment kan voordoen. Dit leidt tot een weerstandsratio van 4,85. De ratio voor gemeente Hollands Kroon krijgt hiermee waarderingscijfer ‘A, Uitstekend’. Gemeente Hollands Kroon streeft naar een waarderingscijfer C. Daar wordt ruimschoots aan voldaan.

Kengetallen	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024	Werkelijk 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030
Netto schuldquote	48,7%	59,8%	71,4%	87,9%	84,6%	106,7%	121,1%	130,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	45,4%	56,5%	67,2%	84,1%	81,4%	103,4%	118,0%	127,1%
Solvabiliteitsratio	38,8%	32,6%	32,7%	30,4%	28,7%	25,5%	23,3%	22,2%
Structurele exploitatieruimte	3,0%	4,3%	3,9%	4,6%	1,9%	2,0%	2,0%	2,0%
Belastingcapaciteit	93,0%	93,0%	89,0%	89,0%	83,0%	83,0%	83,0%	83,0%
Grondexploitatie	2,0%	2,0%	2,0%	5,0%	1,2%	1,2%	1,1%	0,8%

Financiële gezondheid

De uitkomsten van de kengetallen uit de deze paragraaf afgezet tegen de normering geeft weer dat gemeente Hollands Kroon er financieel gezien voldoende voor staat. Er wordt binnen de bandbreedtes gebleven die de provincie vanuit de toezichthoudende rol aanhoudt, zie hieronder. Wel is een duidelijke neerwaartse trend zichtbaar richting 2030. Met name de (gecorrigeerde) netto schuldquote en de solvabiliteit naderen de categorie 'meest risicovol' in 2030. Dat houdt verband met de toenemende schuldpositie door de ontwikkeling van de investeringsagenda. In werkelijkheid zal dit ook afhangen van de mate waarin en in welk tempo investeringen worden uitgevoerd. Ook moet blijken of het uitgangspunt dat grondexploitaties zichzelf bedruipen (dus neutraal uitpakken) standhoudt. Doordat kosten voor de baat uitgaan hebben grondexploitaties een effect op de schuldpositie, maar nemen de schulden richting 2030 weer af omdat dan opbrengsten in de grondexploitaties worden verwacht. Autonome ontwikkelingen als veranderingen in de systematiek van het gemeentefonds, loon- en prijsontwikkelingen en renteschommelingen hebben invloed op werkelijke ontwikkelingen van de kengetallen. De weerstandsratio laat zien dat risico's goed opgevangen kunnen worden op de korte termijn.

Normering Toetsingskader Provincie	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90	90 > X < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90 > X < 130	> 130
Solvabiliteitsratio	> 50	20 < > 50	< 20
Structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
Grondexploitatie	< 20	20 < > 35	>35
Belastingcapaciteit	< 95	95 > X < 105	> 105

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast tegenover de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Solvabiliteitsratio

Geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt tegenover het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang gezien inzicht geven in de financiële positie van een gemeente.

Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit betreft met name het gemeentelijke (bank)saldobeheer, inclusief Schatkistbankieren, en de financiering. In het verlengde daarvan komt ook de verwachte schuldontwikkeling aan bod en ook het beheersen van de renterisico's die verbonden zijn aan kortlopende en langlopende schulden. Daarnaast wordt ingegaan op kredietrisico's in termen van de verwachte ontwikkeling van verstrekte leningen en borgstellingen. Tenslotte wordt ook aandacht besteed aan deelnemingen mede in het licht van verwachte dividendontvangsten.

Wettelijk kader

Voor de inrichting en uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie (ook wel aangeduid met de term Treasury) zijn kaders gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Daarnaast is de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) relevant. In deze wet zijn onder andere bepalingen opgenomen met betrekking tot het EMU-saldo voor decentrale overheden, dit in het licht van Europese afspraken rond beheersing van begrotingstekorten. Bovendien is relevante regelgeving vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor de gemeentelijke financieringsfunctie zijn vooral relevant de BBV Notitie Rente, de Notitie Grondbeleid, de Notitie Geprognotiseerde Balans en EMU-saldo en de Notitie Meerjarig financieel inzicht voor de raad met o.a. voorschriften voor kengetallen.

Uitgangspunten gemeentelijke Treasury

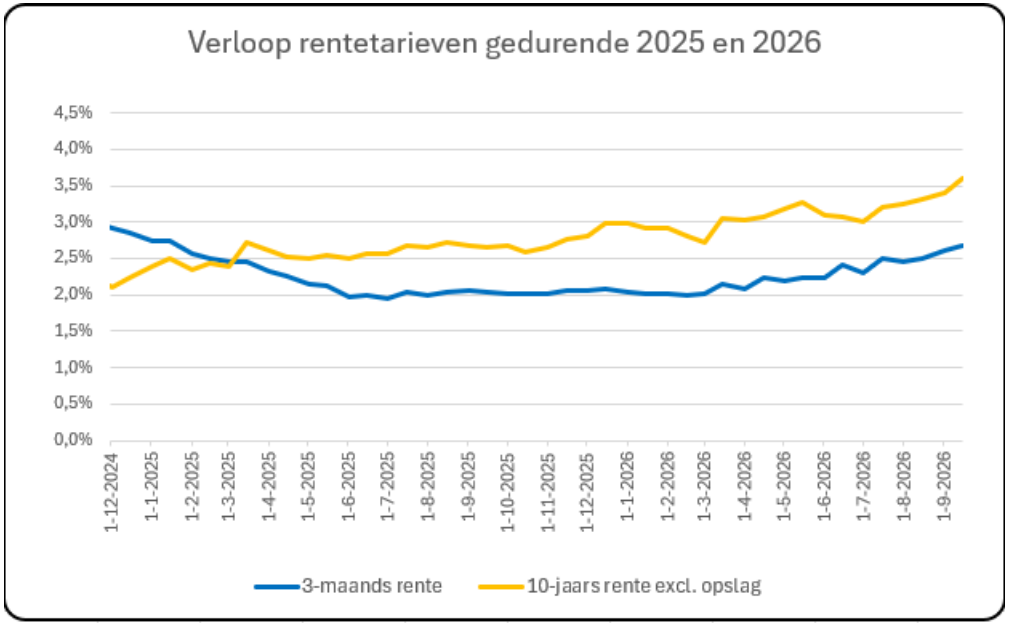
Bij de uitvoering van deze taak hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- De uitvoering dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Fido en de daaraan verbonden ministeriële regelingen. In die regelingen zijn de volgende kwantitatieve normen bepaald: de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en het drempelbedrag voor Schatkistbankieren. De voor 2027 geldende normen worden verderop in deze paragraaf in beeld gebracht. Wij streven ernaar om binnen deze normen te opereren;
- De treasury functie is gericht op een behoedzame en risicomijdende taakuitvoering ten behoeve van de publieke taak binnen gemeente Hollands Kroon. Daarmee draagt Treasury bij aan de financiële continuïteit van de gemeente op korte en lange termijn;
- De gemeente financiert op totaalniveau. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het aantrekken van financieringsmiddelen. Alle rentebaten en rentelasten worden verzameld en daarna volgens BBV-voorschriften toegerekend aan de gemeentelijke producten via de zogenoemde omslagrente.

Ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De ontwikkeling van de rente over de periode medio 2025 tot en met medio 2026 kan als volgt grafisch worden weergegeven:

Uit de grafiek valt op dat sinds maart 2025 geen sprake meer is van een inverse rentecurve. Vanaf dat moment ligt de 10-jaarsrente structureel boven de korte rente. Daarnaast laten zowel de korte als de lange rente gedurende de weergegeven periode een duidelijke opwaartse trend zien. De 10-jaarsrente bereikt in september 2026 met ongeveer 3,6% het hoogste niveau in de grafiek. Een belangrijke ontwikkeling is dat de Europese Centrale Bank (ECB) de rente in 2026 tweemaal heeft verhoogd. In juni steeg de rente van 2,00% naar 2,25% en in september volgde een verdere verhoging naar 2,50%. De belangrijkste aanleiding hiervoor is de oplopende inflatiedruk in het eurogebied, waarbij met name hogere energieprijzen een rol spelen. Met deze renteverhogingen beoogt de ECB de inflatie op middellange termijn terug te brengen naar de doelstelling van 2%.

De renteontwikkeling van de ECB werkt door in de financiële markten en is daarmee van invloed op de rente voor nieuwe leningen en herfinancieringen. Voor de gemeente kan dit leiden tot hogere rentelasten en kapitaallasten van nieuwe investeringen. De ontwikkeling van de marktrente blijft daarom een belangrijk aandachtspunt bij de financieringsbehoefte, de liquiditeitsplanning en de financiële meerjarenplanning.

Ontwikkelingen

De gemeente ontwikkelt zich verder van een beheerorganisatie naar een ontwikkelgemeente. In 2026 is een nieuw college aangetreden en is het nieuwe coalitieprogramma *'De toekomst maken we samen'* vastgesteld. De ambities en voorgenomen investeringen uit dit programma leiden tot een toenemende kapitaalbehoefte. Dit zal zich onder meer vertalen in een groei van de leningenportefeuille. De verwachte financiële effecten hiervan zijn verwerkt in de geprognosticeerde balans en kengetallen zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

EMU-saldo, financieringsbehoefte en schuldpositie

Decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen) zijn zowel bij hun begroting als bij hun jaarrekening verplicht om een EMU-saldo te berekenen. Jaarlijks worden in de September- of Decembercirculaire van het Gemeentefonds voor alle gemeenten zogenoemde individuele referentiewaarden berekend. Dit betreft een richtwaarde voor het maximaal portie tekort (lees: negatief EMU-saldo) dat een gemeente zou mogen hebben. De referentiewaarde voor onze gemeente die opgenomen is in de septembercirculaire 2026 bedraagt €8,08 mln. In onderstaande tabel is het EMU-saldo van de gemeente Hollands Kroon voor de periode 2026 t/m 2030 in beeld gebracht.

Tabel 1: EMU-saldo (bedragen x € 1.000)

	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
(+) Saldo van baten en lasten voor bestemming	-2.191	930	-1.696	-1.574	215
(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	-11.700	-14.740	-26.438	-19.855	-13.296
(+) Mutatie voorzieningen	-566	-634	634	634	634
(-) Mutatie onderhanden werk positie grondexploitaties	308	308	164	164	454

(-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa)	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo (minteken = te kort)	-14.149	-14.136	-28.604	-21.899	-13.261
Gemeentelijke referentiewaarde cf. Circulaire Gemeentefonds	-8.083	-8.083	-8.083	-8.083	-8.083
Afwijking (minteken = tekort is hoger dan referentiewaarde)	-6.066	-6.053	-20.521	-13.816	-5.178

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat verwachte investeringsuitgaven een belangrijke rol spelen bij deze uitkomsten. Ten aanzien hiervan wordt opgemerkt dat een investeringsplanning altijd enige onzekerheidsmarge kent. Dit heeft te maken met het flinke aantal projecten waarvan zowel de omvang van de uitgaven als het kasritme daarvan over de jaren heen soms moeilijk zijn in te schatten. De voor deze begroting ingeschatte investeringskasstromen zijn gecorrigeerd voor planningsoptimisme en er is rekening gehouden met verwachte bijdrage van derden (zoals subsidies of kostenverhaal).

Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Om die reden geeft de uitkomst van het EMU-saldo doorgaans een goede richting van de gemeentelijke financieringsbehoefte. Het EMU-saldo is input voor de meerjarig geprognosticeerde balans; zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing verderop in deze Programmabegroting. In die geprognosticeerde balans vormt financiering de sluitpost. Een negatief EMU-saldo duidt op een aanvullende financieringsbehoefte en leidt tot het oplopen van de gemeentelijke schuldquote (zie hieronder in tabel 3 en voor een meerjarige doorkijk in de paragraaf Weerstandsvermogen elders in deze begroting).Het EMU-saldo en de geprognotiseerde balans geven het volgende zicht op de financieringsbehoefte en dus op het verwachte verloop van de leningenportefeuille voor de eerstkomende jaren.

Tabel 2: Verwacht verloop opgenomen leningenportefeuille en financieringsbehoefte 2026-2030 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Stand ultimo 2025 volgens jaarrekening	Raming stand per eind 2026	Raming stand per eind 2027	Raming stand per eind 2028	Raming stand per eind 2029	Raming stand per eind 2030
Langlopende geldleningen voor de gemeentefinanciering	106.426	122.880	137.325	166.244	188.466	202.054
Langlopende geldleningen door verstrekt aan woningcorporaties	2.403	2.098	1.788	1.473	1.151	824
Subtotaal opgenomen langlopende leningen	**108.829**	**124.978**	**139.113**	**167.717**	**189.617**	**202.878**
Kortlopende geldleningen	0	0	0	0	0	0
Totaal	**108.829**	**124.978**	**139.113**	**167.717**	**189.617**	**202.878**

Omslagrente

De gemeente past een renteomslag methodiek toe. Daarbij worden aan investeringen de gemiddelde rentekosten toegerekend die voortvloeien uit de opgenomen geldleningen en/of eigen middelen waarmee deze zijn gefinancierd. Uit onderstaande tabel blijkt dat de voor 2027 geldende omslagrente 1,85% bedraagt.

Tabel 4: Omslagrente en renteresultaat 2027 (bedragen x € 1)

	Rente-omslag	Begroot 2027
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	4.434.691
b.	De externe rentebaten (idem)	35.000
	Saldo rentelasten	4.399.691
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
c3.	De rentebaat van door verstrekte leningen als daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	4.399.691
d1.	Rente over eigen vermogen	0
d2.	Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	4.619.597
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	219.906
	Renteresultaat als % van aan taakvelden toe te rekenen rente	5,0%
	Boekwaarde activa per 01-01-2027	249.707.968
	Rente-omslagpercentage begroting 2027	**1,85%**

Tabel 5 Ontwikkeling omslagrente

Omslagrente	2023	2024	2025	2026	2027
	1,20%	1,36%	1,77%	2,00%	1,85%

De jaren 2023 tot en met 2025 zijn gebaseerd op de werkelijke omslagrente.
In 2026 zijn we uitgegaan van de primaire begroting. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt deze herijkt. Het geheel laat een stijgende lijn zien wat overeenkomt met de trend van de renteontwikkeling op de kapitaalmarkt. De omslagrente loopt achter op de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt, daar de berekening van de omslagrente is gebaseerd op het historisch gemiddelde van onze leningportefeuille. 2027 kent een beperkte daling in de omslagrente, wat het gevolg is van de herziene fasering rondom de investeringsagenda. Vooruitontvangen bedragen van het Rijk en de provincie hebben ervoor gezorgd dat de kapitaalbehoefte lager is dan eerder gedacht.

Risicobeheer
Risicobeheersing in het licht van de treasuryfunctie richt zich met name op rente- en kredietrisico's.

Renterisico's
In de Wet Fido worden de volgende renterisico's onderscheiden:

- het renterisico van de vlottende (kortlopende) schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de kasgeldlimiet. Hiermee wordt voorkomen dat de fluctuatie van de korte rente een te grote invloed heeft op het niveau van de rentelasten in het begrotingsjaar. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.
- Het renterisico van de langlopende schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet Fido een norm gesteld om renteherzieningen en aflossingen van financieringen goed in de tijd te spreiden: de renterisiconorm. Het doel daarvan is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal.

Tabel 6 Bepaling renterisiconormen voor kort- en langlopende schuld 2027 (bedragen x € 1.000)

Bepaling kasgeldlimiet en renterisiconorm 2027	
Begrotingstotaal aan lasten voor bestemming Programmabegroting 2027	174.935
Voor kortlopende schuld:	
Kasgeldlimiet; percentage cf. Uitvoeringsregeling Wet Fido	8,5%
Kasgeldlimiet 2027	**14.869**
Voor langlopende schuld:	
Renterisiconorm; percentage cf. Uitvoeringsregeling Wet Fido	20,0%
Renterisiconorm 2027	**34.987**

Kredietrisico's

Uit hoofde van de publieke taak heeft de gemeente geldleningen verstrekt en borgstellingen afgegeven. Het beleid ten aanzien van deze zaken is vastgelegd in de in 2023 geactualiseerde Nota borgstellingen en geldleningen. Als de gemeente leningen verstrekt of waarborgt is daaraan een kredietrisico verbonden, ofwel het risico dat de geldnemer niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Onderstaande tabellen geven inzicht in de verwachte standen van de verstrekte en gewaarborgde geldleningen per ultimo 2027.

Tabel 7: Verwachte standen verstrekte langlopende leningen per eind 2027 (bedragen x € 1.000)

Categorie	Verwachte restanthoofdsom per eind 2027
Door verstrekt aan woningcorporaties	2.098
Hypotheekleningen personeel	50
Overige leningen	45
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)	2.000
Verstrekte leningen Sociaal Domein	605
Totaal	**4.798**

Op de meerjarig geprognotiseerde balans komen de in voorgaande tabel genoemde schuldrestanten tot uitdrukking onder de Financiële Vaste Activa bij de posten Leningen en Uitzettingen >1 jaar.

Tabel 8: Verwachte standen gewaarborgde leningen per eind 2027 (bedragen x € 1.000)

Aard/omschrijving	Verwachte restanthoofdsom per eind 2027	% borgstelling	Verwacht netto gewaarborgd per eind 2027
Woningbouw (achtervang WSW)	136.000	50,000%	68.000
HVC Huisvuilcentrale	600.000	1,943%	11.658
Diversen, risicodeling met SWS	275	50,000%	138
Hospice tweede huis	500	100,000%	500
Diversen	20.725	100,000%	20.725
Totaal	**757.500**		**101.021**

Voor de borgstelling t.b.v. HVC ontvangt de gemeente jaarlijks naar rato van de omvang van haar leningenportefeuille een garantstellingsprovisie van ongeveer € 102.000. Onder de categorie Diversen bevindt zich een borgstelling in de categorie Sport van oorspronkelijk € 275.000 waarvan zowel gemeente als de Stichting Waarborgfonds Sport 50% van het risico dragen.

Kas- en saldobeheer

BNG Bank NV is huisbankier van de gemeente Hollands Kroon. Voor het dagelijkse saldobeheer is met BNG een kredietlimiet in rekening courant overeengekomen van € 10 miljoen. Bij het saldobeheer moet ook rekening worden gehouden met de bepalingen van het Schatkistbankieren waarbij gemeenten verplicht zijn om tijdelijk overtollige geldmiddelen in de Schatkist aan te houden. Om een overmaat aan transacties te voorkomen mag daarbij rekening worden gehouden met een drempelbedrag waarbinnen het niet noodzakelijk is om richting de Schatkist af te storten. Dit drempelbedrag is in onderstaande tabel berekend.
Gezien het feit dat de gemeente vooral een financieringsbehoefte heeft, en dus niet beschikt over overtollige geldmiddelen, zal het aantal plaatsingen in de Schatkist beperkt zijn. Over in de Schatkist geplaatste middelen wordt rente vergoed.

Tabel 9 Bepaling drempelbedrag Schatkistbankieren 2027 (bedragen x € 1.000)

Bepaling drempelbedrag Schatkistbankieren 2027	
Begrotingstotaal aan lasten voor bestemming Programmabegroting 2027	174.935
Drempelbedrag; percentage cf. Regeling Schatkistbankieren Wet Fido	2,0%
Drempelbedrag Schatkistbankieren 2027	**3.499**

Deelnemingen en dividenden

De gemeente bezit een aantal aandelenbelangen. Dit betreft aandelen uit hoofde van de publieke taak. Uit dergelijke deelnemingen ontvangt de gemeente jaarlijks een winstuitkering. Een dergelijke uitkering wordt dividend genoemd en is naast bijvoorbeeld de Algemene Uitkering en belastingen één van de inkomstenposten onder de Algemene Middelen.

Tabel 10: Overzicht deelnemingen en verwacht dividend (bedragen x € 1.000)

Deelneming	Aandelenbelang gemeente Hollands Kroon	Geraamd dividend 2027
BNG Bank NV	0,108%	161
NV HVC	1,943%	150
Totaal		**311**

Lokale heffingen

Elke gemeente in Nederland heeft de mogelijkheid om zelfstandig belastingen en heffingen op te leggen. Dat kan zijn voor taken die zij doet in het algemeen belang, maar ook voor specifieke werkzaamheden of levering van diensten. Dit totale pakket van de lokale lasten is vastgelegd in door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. De hoogte van de lokale heffingen wordt deels bepaald door de ambities van de gemeente. Hoe meer ambities er zijn bij het Bestuur, des te meer middelen beschikbaar moeten zijn om ze te realiseren. Het verhogen van de inkomsten via lokale heffingen betekent dat de inwoners meer moeten gaan betalen. Deze paragraaf geeft een overzicht van de geraamde inkomsten uit de gemeentelijke heffingen en van het fiscaal beleid in 2027. Verder biedt de paragraaf een overzicht van de tariefontwikkelingen, een opgave van de woonlastendruk, informatie over de kostendekkendheid van tarieven en over de kwijtschelding.

Trends & Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkeling in 2027 op het gebied van de lokale belastingen is de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Er is nog steeds sprake van een stijgende huizenmarkt en dat heeft effect op de WOZ-waarde. Op basis van de voorlopige analyse van verkopen is de verwachting dat de WOZ-waarden voor woningen gemiddeld stijgen met 8 %. Bij de niet-woningen zien we een gemiddelde stijging van 3 %. Dit zijn voorlopige cijfers. Er is pas volledig inzicht in de waardeontwikkeling als de herwaardering is afgerond. Dit is in december 2026. De herwaardering, die in het najaar plaatsvindt op basis van verkoopcijfers rond de waarde-peildatum 1 januari 2026, geeft meer duidelijkheid over de effecten op de WOZ-waarden. Globaal worden daarbij de verkopen betrokken die binnen zes maanden voor of na de peildatum hebben plaatsgevonden.

Soort bezwaar	2026	2025
Informeel	306	289
Formeel	655	824

Ongeveer 21% van deze bezwaren komt van de zogenaamde no-cure-no-pay bureaus (NCNP). Dat percentage is afgenomen ten opzichte van 2025 (66%). Er is een verschuiving te zien van de ingediende formele bezwaren die zijn ingediend door particulieren zelf en de NCNP. Dit komt waarschijnlijk doordat NCNP minder bezwaren indienen in verband met de verlaging van eventueel toe te kennen kostenvergoeding (KVG bij een gegrond bezwaar/verlaging van de WOZ-waarde). In 2025 was de afname al merkbaar.

Het coalitieprogramma bepaalt voor een groot gedeelte de invulling van beleid. Dit beleid is terug te vinden in:

- De diverse belastingverordeningen
- De doorberekening van kosten en tarieven van derden
- Het gemeentelijke rioleringsplan
- De programmabegroting

Lokale heffingen kunnen we verdelen in:

- Vrij te besteden belastingen
- Aan een bepaald doel gebonden heffingen
- Rechten of leges die we heffen omdat we een dienst leveren.

Vrij te besteden belastingen: de onroerendezaakbelastingen (OZB), forensenbelasting en de verblijfsbelasting. De opbrengst is vrij te besteden en de gemeente is ook vrij om de hoogte van de tarieven vast te stellen;

Gebonden heffingen (bestemmingsheffingen): de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De opbrengst van de afvalstoffenheffing moet gebruikt worden voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.
De opbrengst van de rioolheffing moet gebruikt worden voor de wettelijke gemeentelijke watertaken. Bij beide heffingen geldt de opbrengstnorm: de gemeente mag niet meer inkomsten ramen dan de verwachte kosten;

Rechten: de leges, de lijkbezorgingsrechten en haven en staangelden. Het gaat hier om diensten die de gemeente verleent of laat verlenen en waarbij er een individueel belang voor de aanvrager is. Ook hierbij geldt de opbrengstnorm.
Het uitgangspunt is kostendekkende tarieven in rekening te brengen bij de inwoners, het maatschappelijk middenveld en bedrijven.

Onroerendezaakbelasting

Onder de naam onroerendezaakbelastingen worden over, binnen de gemeente gelegen, onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

1. Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak, zijnde een niet-woning, al dan niet op grond van eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
2. Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft op grond van eigendom, bezit of beperkt recht.

Er bestaat een tariefdifferentiatie voor woningen en niet-woningen. Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (wet WOZ) wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld. Deze waarde-gegevens worden gebruikt door de gemeente (onroerendezaakbelasting), het waterschap (watersysteemheffing) en de belastingdienst (inkomstenbelasting en successierecht).

Zoals verwoord in het Coalitieprogramma 2026-2030 wordt de ozb voor woningen en niet-woningen trendmatig verhoogd met inflatie. Dit is voor 2027 2,7% netto, zijnde de cpi-index van het CPB-cijfer van maart (zie kaderbrief). Daarnaast is in het coalitieprogramma aangegeven dat de opbrengst onroerende zaakbelasting eenmalig wordt verhoogd met 5% ter dekking van de ambities. Deze 5% opbrengstverhoging is verdeeld over woningen en niet- woningen en leidt tot een voorgestelde tariefsverhoging van een extra 2,35% voor de woningen en 7,09 % voor de niet-woningen.

Verder geldt dat het Rijk in de systematiek van de verdeling van het gemeentefonds rekening houdt met de tarieven die gemeenten in Nederland hanteren voor de ozb en de algemene uitkering daarmee corrigeert. Kortweg houdt dit in dat het Rijk WOZ waarden tegen een zogenaamd normtarief in mindering brengt op de algemene uitkering die wij ontvangen. Dat normtarief is het landelijk gemiddelde van alle OZB tarieven. Uit een doorrekening van dit normtarief versus ons eigen tarief blijkt dat wij tegenover onze begrote ozb inkomsten voor 2026 van € 16,468 miljoen een korting op de algemene uitkering hebben van € 12,107 miljoen.

Deze systematiek waarbij de WOZ waarden ook via een korting op de algemene uitkering in mindering worden gebracht heeft tot gevolg dat de indexatie waar het Rijk mee rekent invloed heeft op deze korting. Als de Algemene uitkering wordt geïndexeerd dan wordt ook deze korting geïndexeerd. Om netto een percentage te indexeren moeten wij de indexatie van de korting daarin meenemen. Met andere woorden wij moeten een bruto % indexeren om netto onze gewenste indexatie over te houden. Een tweede orde effect is het normtarief. Het normtarief is gebaseerd op de gemiddelde ozb tarieven van Nederland. Als wij daarmee negatief uit de pas lopen dan neemt de korting meer toe dan onze stijging en zetten we feitelijk een stap achteruit. Dit is reden te meer een gezond financieel beleid te voeren en onze tarieven minimaal in overeenstemming te brengen met het landelijk gemiddelde.

De opbrengst van onroerende zaakbelasting is verhoogd met het indexatiepercentage van 2,7% (netto). Daarnaast is nog een verhoging van 4,25% toegepast om de korting vanuit het Gemeentefonds op te vangen.

Uitgangspunten voor de onroerendezaakbelasting zijn:

- De begrote belastingopbrengst.
- Elk belastingjaar is een herwaarderingsjaar. Dit betekent dat de WOZ-waarde gebaseerd worden op een nieuwe waarde-peildatum. Voor 2027 is dat 1 januari 2026. Bij een toename van de hoogte van de WOZ-waarden en een keuze van gelijkblijvende OZB-opbrengst, worden de tarieven naar beneden bijgesteld. Als de keuze valt op een verhoging van de OZB-opbrengst, dan blijven de OZB-tarieven gelijk of ze stijgen (dit is afhankelijke van de mate van stijging van de totale OZB-opbrengst). De werkelijke waardestijging per individueel object kan echter afwijken van de gemiddelde waardeontwikkeling, met als gevolg een andere ontwikkeling van de lasten.

Bedragen in euro's	**Opbrengst 2026**	**Inflatie correctie (netto) 2,70%**	**Stijging korting vanuit Rijk (indexering op huidige) 4,25%**	**Subtotaal**	**Extra verhoging (op basis van coalitieprogramma)**	**Totaal**
OZB woning	7.797.523	210.533	226.419	8.234.475	193.510	8.427.985
OZB niet-woning	9.251.414	249.788	288.157	9.789.359	694.066	10.483.425
Totaal	**17.048.937**	**460.321**	**514.576**	**18.023.834**	**887.576**	**18.911.410**

Voor het begrotingsjaar 2027 leidt dit tot de volgende (voorlopige) tarieven

Eigenaar		Gebruiker	
Woning	0,0925%	Woning	n.v.t.
Niet-woning	0,2475%	Niet-woning	0,1901%

Deze tarieven zijn onder voorbehoud omdat de definitieve WOZ-waarden nog niet bekend zijn. Dit gebeurt pas eind november. De tarieven zijn berekend op basis

van de meest recente cijfers over de waardeontwikkeling, namelijk 8% voor woningen en 3% voor de niet woningen. In de tabellen hieronder zijn de gevolgen van de aanslagen 2026 en 2027 weergegeven.

	WOZ-waarde 2026	WOZ-waarde 2027	Aanslag OZB 2026	Aanslag OZB 2027
OZB Woning Eigenaar	€ 300.000	€ 324.000	€ 276,00	€ 299,00
	€ 400.000	€ 432.000	€ 369,00	€ 399,00
	€ 600.000	€ 648.000	€ 553,00	€ 599,00
	WOZ-waarde 2026	WOZ-waarde 2027	Aanslag OZB 2026	Aanslag OZB 2027
OZB Niet-woning Eigenaar	€ 300.000	€ 309.000	€ 683,00	€ 764,00
	€ 400.000	€ 412.000	€ 911,00	€ 1.019,00
	€ 600.000	€ 618.000	€ 1.366,00	€ 1.529,00

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven om de kosten te dekken die verband houden met de aanwezigheid en het gebruik van de gemeentelijke riolering. De rioolheffing is een bestemmingsheffing en is specifiek bestemd voor het beheer, onderhoud, vervanging en verbetering van de bestaande riolering. Voor de rioolheffing geldt dat de geraamde opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Gemeenten zijn verplicht op basis van de Wet milieubeheer periodiek een Beleidsplan Programma Stedelijk Water en Riolering op te stellen. Hierin legt de gemeente haar beleid (keuzes, maatregelen, financiering) vast voor een periode van 4 of 5 jaar. De hierin opgenomen kostendekkingsberekening geeft inzicht in de kosten die verband houden met het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken. Voor de jaarlijkse financiële consequenties wordt rioolheffing geheven. In december 2022 is het Beleidsplan programma stedelijk water en riolering 2023 – 2027 vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten voor de rioolheffing vastgelegd.

U heeft verzocht om onderzoek te doen naar de mogelijkheden in systematiek voor het opleggen van de rioolheffing. In de memo van 16 juni 2025 bent u hierover geïnformeerd. De memo is in de vergadering van het presidium op 24 juni 2025 besproken. Het presidium heeft ingestemd met het voorstel van de griffier om de

systematiek van de rioolheffing te agenderen als het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) weer aan de orde komt (2028) en dit aan de actielijst van het presidium toe te voegen.

Rioolheffing 2027	
Opbrengst	€ 4.790.000
Kosten	€ 4.790.000

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht om huishoudelijke afvalstoffen (afkomstig van particulieren) in te zamelen. De gemeente mag daarvoor afvalstoffenheffing binnen de gemeentegrens heffen, ook als er geen afval wordt aangeboden. De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een object waar huishoudelijk afval ontstaat. Voor afvoeren en verwerken van bedrijfsafval heeft de gemeente geen verplichtingen. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat geen winst mag worden gemaakt door de gemeente. De begrote opbrengst van de heffing mag niet hoger zijn dan de begrote kosten, die voor de desbetreffende voorziening worden gemaakt. Het uitgangspunt in Hollands Kroon is een 100% kostendekkende opbrengst. De gemeente Hollands Kroon neemt diensten af van HVC voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst gesloten met HVC.

De aanslag bestaat uit een vast deel en een variabel deel. Voor het vaste deel kent Hollands Kroon twee tarieven, namelijk voor een één- of voor een meerpersoonshuishouden. Voor de hoogte van het variabele deel geldt dat dit wordt bepaald aan de hand van de hoeveelheid restafval dat wordt aangeboden. Er zijn drie tarieven: voor een 140 liter container, een 240 liter container en voor de afvalpas. De ledigingen worden achteraf opgelegd. De ledigingen die hebben plaatsgevonden in 2025 staan op de aanslag van 2026.

Afvalstoffenheffing 2027	
Opbrengst	€ 7.250.000
Kosten	€ 7.250.000

Lokale lastendruk

Om de vergelijking van woonlasten tussen gemeenten op het gebied van belastingen te kunnen maken, wordt vaak de term lokale lastendruk gebruikt. De gemiddelde woonlasten bestaan voor een woning uit de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde plus de riool- en afvalstoffenheffing. In de gemeente Hollands Kroon komt de gemiddelde woonlast voor een meerpersoonshuishouden in 2026 uit op € 908 Het landelijk gemiddelde van alle gemeenten bedroeg in 2026 € 1.095. Hollands Kroon komt in 2026 op de 158e plek (van de 342 gemeenten). Positie één is hierbij de goedkoopste gemeente.

Vergelijking lastendruk regio 2026 (Bron: Coelo 2026)

Gemeente	Lasten eph*	Lasten mph*	Rangnummer mph*	OZB-tarief woningen (%)	OZB-tarief niet-woningen Eigenaar (%)	OZB-tarief niet-woningen Gebruiker (%)	Gemiddelde WOZ waarde woningen (CBS 2026)
Nederland (gem)	€ 1.005	€ 1.095		0,1071	0,3254	0,2310	€ 439.000
Regionaal							
Den Helder	€ 959	€ 1.137	293	0,0926	0,4344	0,3819	€ 290.000
Hollands Kroon	€ 822	€ 909	158	0,0923	0,2278	0,1780	€ 399.000
Dijk en Waard	€ 821	€ 876	126	0,0740	0,3928	0,2697	€ 448.000
Medemblik	€ 929	€ 1.007	223	0,1091	0,2853	0,2220	€ 446.000
Opmeer	€ 960	€ 1.081	266	0,1263	0,2455	0,1855	€ 427.000
Schagen	€ 1.009	€ 1.105	281	0,0986	0,2369	0,1706	€ 429.000
Texel	€ 703	€ 859	112	0,0326	0,0664	0,0663	€ 416.000

Mph = meer persoons huishouden

Eph = eenpersoonshuishouden

Vergelijking lastendruk P10-gemeenten 2026

Gemeente	Lasten eph*	Lasten mph*	Rangnummer mph*	OZB-tarief woningen (%)	OZB-tarief niet-woningen Eigenaar (%)	OZB-tarief niet-woningen Gebruiker (%)	Gemiddelde WOZ waarde woningen (CBS 2026)
Nederland (gem)	€ 1.005	€ 1.095		0,1071	0,3254	0,2310	€ 439.000
Platteland gemeenten							
Aa en Hunze (DR)	€ 609	€ 680	21	0,0800	0,2103	0,0983	€ 425.000
Berkelland (GE)	€ 819	€ 819	85	0,0947	0,2280	0,1735	€ 410.000
Borger-Odoorn (DR)	€ 1.149	€ 1.165	300	0,2133	0,1533	0,1249	€ 358.000
Bronckhorst (GE)	€ 894	€ 903	148	0,0924	0,2152	0,1715	€ 485.000
De Fryske Marren (FR)	€ 671	€ 671	17	0,0811	0,2908	0,2186	€ 393.000
Het Hogeland (GR)	€ 1.002	€ 1.011	228	0,1320	0,4712	0,3790	€ 310.000
Hof van Twente (OV)	€ 1.059	€ 1.059		0,1010	0,2638	0,2279	€ 416.000
Hollands Kroon (NH)	€ 822	€ 909	158	0,0923	0,2278	0,1780	€ 399.000
Horst aan de Maas (LI)	€ 1.124	€ 1.200	310	0,1483	0,3309	0,2644	€ 410.000
Hulst (ZE)	€ 731	€ 817	84	0,0953	0,2430	0,2172	€ 329.000
Medemblik (NH)	€ 929	€ 1.007	223	0,1091	0,2853	0,2220	€ 446.000
Midden-Drenthe (DR)	€ 716	€ 764	54	0,1070	0,2916	0,2344	€ 383.000
Ooststellingwerf (FR)	€ 632	€ 668	15	0,0691	0,1009	0,0865	€ 357.000
Opsterland (FR)	€ 729	€ 733	41	0,0741	0,1947	0,1579	€ 397.000
Peel en Maas (LI)	€ 820	€ 870	122	0,0678	0,2004	0,1545	€ 432.000
Schouwen Duiveland (ZE)	€ 817	€ 880	131	0,0912	0,2383	0,1918	€ 431.000

Sluis (ZE)	€ 649	€ 745	46	0,0788	0,2220	0,1810	€ 346.000
Twenterand (OV)	€ 994	€ 1.048	248	0,1147	0,2514	0,2738	€ 384.000
Westerkwartier (GR)	€ 798	€ 798	75	0,1061	0,2741	0,2200	€ 370.000
Westerveld (DR)	€ 846	€ 846	94	0,0958	0,2038	0,1331	€ 462.000

Leges

De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de lasten die hiervoor worden gemaakt verhaald op de inwoner die de dienst afneemt. Leidend is bij de leges het profijtbeginsel: de gebruiker betaalt. Voor 2027 wordt voorgesteld de prijs van producten met vaste tarieven te verhogen met 2,7% inflatiecorrectie, met uitzondering van de tarieven die wettelijk vastgesteld worden. Het totaal aan te ontvangen leges mag wettelijk niet meer dan 100% zijn op begrotingsbasis.

2027 Legesverordening	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst
Kostendekking Algemene Dienstverlening	€ 961.937	€ 602.951	€ 229.381	€ 1.591.303
Kostendekking Fysieke leefomgeving vergunningen	€ 58.681	€ 876.216	€ 252.413	€ 1.402.716
Kostendekking Europese dienstenrichtlijn		€ 15.416	€ 5.233	€ 15.780
Kostendekking totale tarieventabel	**€ 1.020.618**	**€ 1.494.583**	**€ 487.027**	**€ 3.009.799**

Verblijfsbelasting (voorheen toeristenbelasting)

De verblijfsbelasting vervangt vanaf belastingjaar 2026 de toeristenbelasting. De reden hiervan is dat niet alleen toeristen gebruik maken van de voorzieningen in de gemeente. Wij zetten in op toerisme en verrichten daar veel inspanningen voor en investeren daar ook in. Vanuit dit gezichtspunt vinden we het realistisch om de Toeristenbelasting in onze gemeente te verhogen. Het tarief wordt verhoogd met het inflatiepercentage van 2,7%. Het tarief komt hiermee uit op € 2,05 per persoon per nacht.

Verblijfsbelasting 2027	
Opbrengst	€ 296.803

Er wordt onderzoek gedaan naar de uitvoerbaarheid van het opleggen van verblijfsbelasting aan arbeidsmigranten. Dat zou betekenen dat de vrijstelling voor degenen die binnen de grenzen van Hollands Kroon werken (en overnachten) uit de verordening wordt gehaald (dit komt aan de orde bij behandeling van de belastingverordeningen in de raad van december). Daar is in deze begroting nog geen rekening mee gehouden

Forensenbelasting

Forensenbelasting 2027	
Opbrengst	€ 222.829

Begraafrechten

Begraafrechten 2027	
Opbrengst	€ 801.000
Kosten	€ 826.000

Haven- en Liggeld

Haven- en liggeld 2027	
Opbrengst	€ 319.000
Kosten	€ 1.100.000

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige geen of weinig financiële middelen heeft om de gemeentelijke belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden kwijtschelding worden verleend. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffen- en de rioolheffing. Bij het verlenen van kwijtschelding is er sprake van derving van inkomsten voor de gemeente. Dit mag de gemeente meenemen als kostenpost voor het berekenen van het tarief van de betreffende heffing. Bij de toetsing volgen wij het kwijtscheldingsbeleid, dat is vastgelegd in de Uitvoeringsregeling invorderingswet 1990 en de Leidraad invordering waterschapsbelasting. Hierin staat met welke inkomsten en uitgaven rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van het verzoek om kwijtschelding. Of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt beoordeeld op basis van inkomsten, uitgaven en vermogen. Hier zijn normeringen voor. Minimaal 80% van de betalingscapaciteit moet worden aangewend om de belastingschuld te voldoen. De betalingscapaciteit wordt berekend door het netto besteedbaar inkomen te verminderen met de

genormeerde kosten van bestaan. Deze genormeerde kosten van bestaan betreffen een percentage van de uitkering die de belastingschuldige naar de normen van de bijstandsregelgeving zou kunnen krijgen. De gemeente Hollands Kroon kent in het kader van de beleidskeuzes van het kwijtscheldingsbeleid een 100%-norm.

Grondbeleid

Gemeentelijk grondbeleid is het beleid waarmee de gemeente bepaalt hoe zij omgaat met grond en grondontwikkeling. Dit doet de gemeente door het inzetten van instrumenten om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Denk daarbij aan ruimtelijke ordening, wonen, economie en arbeid, maatschappelijke ontwikkeling, verkeer en vervoer. Grondbeleid heeft een dienend karakter voor doelstellingen van andere beleidsvelden. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is binnen de gestelde doelen de gewenste verandering van het grondgebruik te realiseren met inzet van juridische en financiële instrumenten. De doelen zijn beschreven in de Nota Grondbeleid.

Wet versterking regie volkshuisvesting (Wvrv)

Per 1 juli 2026 is de Wet versterking regie volkshuisvesting in werking getreden. Met deze wet krijgen het Rijk, provincies en gemeenten meer mogelijkheden om te sturen op de woningbouwopgave. De wet heeft als doel de woningbouw te versnellen, voldoende betaalbare woningen te realiseren en afspraken over woningbouw en huisvesting beter te borgen [rijksoverheid.nl]. Gemeenten worden verplicht een volkshuisvestingsprogramma vast te stellen, waarin zij vastleggen hoe zij invulling geven aan de lokale woningbehoefte en de regionale woningbouwafspraken. Volgens het inwerkingtredingsbesluit moeten gemeenten uiterlijk 1 juli 2027 over een vastgesteld volkshuisvestingsprogramma beschikken.

Regionaal beleid

Op 10 november 2020 heeft het college het Convenant: Regionale samenwerkingsafspraken woningbouw van de Kop van Noord-Holland 2020-2030 (KwK) vastgesteld. De gemeenteraad is hier met een memo over geïnformeerd. De gemeenten Hollands Kroon, Den Helder, Schagen en Texel en de provincie Noord-Holland hebben dit programma met elkaar opgesteld. Hierin is het bouwprogramma in de Kop van Noord-Holland tot 2030 vastgelegd. In het convenant zijn ook samenwerkingsafspraken vastgelegd. Met de introductie van de werkwijze van adaptief programmeren wordt gewerkt aan een optimale balans tussen vraag- en aanbod van woningen. Deze werkwijze biedt ruimte voor de ambities van de regio en de mogelijkheid om flexibel in te spelen op actuele ontwikkelingen. Door middel van monitoring kan het programma tijdig worden bijgesteld, zodat er continu gewerkt wordt aan de juiste hoeveelheid woningbouwplannen. Partijen hebben Woonakkoord: Regionaal woonakkoord Kop van Noord-Holland 2022-2026 vastgesteld op 8 maart 2022 waarin ambities en samenwerkingsafspraken verder zijn uitgewerkt. Vanaf 2027 is er nog geen nieuw woonakkoord.

Woondeal

De gemeenten in de regio Noord-Holland Noord bouwen tussen 2022 en 2030 samen minimaal 40.000 nieuwe woningen. Daarvan komen er 8.450 in de Kop van Noord-Holland en een substantieel deel hiervan in Hollands Kroon. Dat staat in de Woondeal die tussen de regio en het Rijk gesloten is. Het gaat om een bruto opgave, dus los van sloop en herbouw. In de Woondeal zijn voor Hollands Kroon zes versnellingslocaties aangewezen, waar extra tempo maken mogelijk is. Dat zijn: Randweg in Anna Paulowna, fase 2 en 3 in ‘t Veld, Dahliapark en Limmerschouw in Winkel, Ooster- en Westerweg in Nieuwe Niedorp, Oosterterp in Wieringerwerf.

Gemeentelijk beleid

In juli 2024 heeft de raad de Woonvisie Hollands Kroon vastgesteld. In deze woonvisie wil de gemeente meer sturen op doelgroepen en met daaraan gekoppeld het type woningen dat gerealiseerd wordt met name gericht op betaalbare woningen. Omdat de vraag hoog is betekent dit dat de komende jaren veel woningen gerealiseerd worden zodat kan worden voldaan aan de vraag. Verder wordt bij woningbouwplannen vooral gekeken naar woningen voor jongeren, starters en woningen voor ouderen. Voor deze doelgroepen is momenteel een tekort aan beschikbaar geschikte woningen. Verder heeft de gemeenteraad in juli 2024 de Nota Grondbeleid 2024 vastgesteld. In deze Nota Grondbeleid geeft de gemeente haar visie op het te voeren grondbeleid en legt ze vast op welke wijze zij haar grondbeleidsinstrumentarium inzet. Het beleidskader wordt in grote lijnen gevormd door de vastgestelde Omgevingsvisie van de gemeente. De wens om de gemeente zichzelf verder te ontwikkelen tot regisseur staat centraal in de sturingsfilosofie van de Omgevingsvisie. Hierin vormt het thema ‘Niet de regels staan centraal maar het initiatief!’ de leidraad in verdere ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee ook in het grondbeleid. De Nota Grondbeleid gaat bij belangrijke projecten uit van een meer actieve rol vanuit de gemeente.

Beleidsdoel

Met het grondbeleid geven wij als gemeente helderheid over de rol en de doelstellingen van de gemeente. Het doel is erop gericht om op bepaalde locaties volledig te kunnen sturen op de invulling van het plangebied en daarnaast om bepaalde ontwikkelingen op te pakken die de markt niet wil of kan oppakken.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen in 2027?
Volledige regie over de invulling van de grondexploitatiegebieden en exploitatieresultaten van de gemeentelijke grondexploitaties minimaal kostenneutraal houden	Alle gemeentelijke grondexploitaties doorlichten en herijken
	Opstellen Meerjarenprognose Grondexploitaties 2027 (MPG 2027)
	Opstellen Volkshuisvestingsprogramma

	Actualiseren Grondprijzenbrief
	Voor zover van toepassing afwaarderen van voorraden grond
	Indien van toepassing het treffen van een voorziening voor verlieslatende exploitaties
	Indien van toepassing het nemen van vroegtijdig tussentijdse winst bij winstgevende exploitaties
	Mogelijk verwerven van gronden waar de gemeente ruimtelijke ontwikkelingen wil realiseren

De combinatie van te verwachten baten, investeringen, risico's en kansen zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Hierna is een overzicht opgenomen van de grondexploitatiebegrotingen (GREXen) met daarin opgenomen een opsomming van gerealiseerde boekwaarde (saldo gerealiseerde opbrengsten en uitgaven) en de te nog te realiseren kosten en opbrengsten vanaf 1-1-2026. Dit overzicht is een samenvatting uit de Meerjarenprognose Grondexploitaties 2026 (MPG 2026), waarin veel dieper op de financiële stand van zaken van gemeentelijke GREXen wordt gegaan.

	Boekwaarde 01-01-2026	Nog te realiseren opbrengsten (incl. rente)	Nog te maken kosten (incl. rente)	Einddatum exploitatie	Resultaat op eindewaarde	Netto Contante Waarde per 01-01-2026	Genomen winst (1) of tussentijdse voorziening (2)
Den Oever Zuid II	-245.728	509.172	-220.119	31-12-2027	43.325	**41.643**	81.228 *(1)*
Hoornseweg	-167.191	1.007.515	-441.018	31-12-2034	399.306	**334.121**	230.379 *(1)*
Robbenplaat	-3.603.630	4.280.999	-1.544.890	31-12-2032	-867.521	**-755.229**	867.028 *(2)*
Lelypark	-725.708	1.138.453	-2.298.452	31-12-2029	-434.291	**-401.218**	434.448 *(2)*
Martekrogt	0	3.024.348	-2.923.979	31-12-2028	0	**0**	0
Hooizicht	0	3.700.000	- 3.503.450	31-12-2029	0	**0**	0
Dorsmolen	0	2.075.202	- 1.941.585	31-12-2029	0	**0**	0

Wieringerwaard Oost	0	8.046.696	-7.668.144	31-12-2030	0	**0**	0
TOTAAL	**-4.742.257**	**23.782.385**	**-20.541.637**	**-**	**-859.181**	**-780.683**	**-**

*de versnellingslocaties zijn in bovenstaand schema opgenomen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat locatie Hooizicht geen grondexploitatie is maar wel toegevoegd om een volledig beeld te geven. Voor inzicht in de verwachte raming hiervan verwijzen wij naar het bijbehorende raadsbesluit. Uitgangspunt bij de ramingen van de versnellingslocaties is dat deze resultaatneutraal zijn.

Voor de verlieslatende GREX-bedrijventerrein Robbenplaat is een voorziening getroffen van € 867.028. Ook voor de grondexploitatie Lelypark is een voorziening getroffen. Het gaat hier om een bedrag van € 434.448. Er was eerder een voorziening getroffen van € 1.200.000. Als gevolg van gunstige grondverkopen is het negatieve Netto contante waarde resultaat (NCW-resultaat) minder negatief geworden en is de getroffen verliesvoorziening van € 1.200.000 naar beneden bijgesteld. Doordat dit woningbouwplan veel sociale huurwoningen telt en een lage woningdichtheid heeft, is het resultaat negatief en wordt dit resultaat door de getroffen voorziening opgevangen. In 2022 is er voor gekozen om voor de grondexploitaties Den Oever Zuid II en Hoornseweg een tussentijdse winstneming te laten plaatsvinden. Het gaat hier om bedragen van respectievelijk € 81.228 en € 230.379 en deze winstnemingen zijn ook toegevoegd aan de reserve ‘Risico bouwgronden’.

Lopende projecten

Momenteel zijn de bestemmingsplanprocedures, bouwvoorbereidingen opgestart of vindt onderzoek plaats naar de mogelijkheden tot herontwikkeling van onderstaande locaties. Het betreft locaties waar de gemeente (gedeeltelijk) eigenaar zijn, die we hebben verkocht of gaan verkopen ten behoeve van een ruimtelijke ontwikkeling, of waar we een samenwerkingsovereenkomst voor hebben gesloten. Onderscheid wordt gemaakt in gemeentelijke GREXen, projecten met gemeentelijk investeringskrediet en facilitaire projecten. Gemeentelijke GREX betreft gebiedsontwikkeling onder 100% regie van de gemeente waarvoor de gemeente de volledige financiële verantwoordelijkheid draagt. Dit noemt men actieve GREX. Wanneer een investeringskrediet beschikbaar wordt gesteld, betreft het een project waarvan de gronden in eigendom zijn van de gemeente maar een private partij het vastgoed realiseert. Betreft het een facilitair project dan is de private partij eigenaar van de gronden die ontwikkeld worden. De financiële en ruimtelijke verantwoordelijkheid van de ruimtelijke ontwikkeling en de GREX ligt volledig bij de private partij. De gemeente verricht werkzaamheden, faciliteert, om een facilitair project mogelijk te maken en de hieraan verbonden kosten wordt in rekening gebracht bij de private partij. De realisatie van een facilitair project mag de gemeente in principe niets kosten. Hiermee wordt aangesloten bij de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot facilitair projectontwikkeling. Van de verschillende categorieën wordt het volgende overzicht gegeven:

Gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen (GREXen) en gemeentelijke projecten:

- Den Oever Zuid II in Den Oever (bedrijventerrein), plan in uitvoering
- Hoornseweg in Middenmeer (bedrijventerrein), plan in uitvoering
- Robbenplaat in Wieringerwerf (bedrijventerrein), plan in uitvoering
- Lelypark in Wieringerwerf (woningbouwlocatie), plan in uitvoering
- Versnelde woningbouwlocatie Dorsmolen – Oost in Wieringerwerf, plan in uitvoering
- Versnelde woningbouwlocatie Martekrogt in Den Oever, plan in uitvoering
- Versnelde woningbouwlocatie Wieringerwaard Oost, plan in uitvoering

Gemeentelijke projecten op basis van (eventuele) investeringskrediet:

- Investeringskrediet Versnelde woningbouwlocatie Randweg, deelgebied Hooizicht in Anna Paulowna, plan in uitvoering
- Huidige schoollocaties Triangel, het Baken en de Don Bosco in Wieringerwerf, zacht plan
- Woningbouw voormalige brandweerkazerne in Wieringerwerf, zacht plan (verbindingsweg 2-4) (gedeeltelijk gemeentegrond)
- Bouw van nieuwe brandweerkazerne of renovatie huidige kazerne Slootdorp, zacht plan
- Bouw van nieuwe brandweerkazerne kazerne Hippolytushoef, zacht plan

Facilitaire projecten

- Polderpark in Anna Paulowna, plan in uitvoering
- Elshof Zuid in Anna Paulowna, plan in uitvoering
- Woningbouw Spoorsingel-Zuid, anterieure overeenkomst gesloten
- Woningbouw Oosterterp in Wieringerwerf, in voorbereiding
- Woningbouw De Zaaier in Wieringerwerf
- Woningbouw en winkels voormalige Lidl Terpstraat in Wieringerwerf, zacht plan
- Woningbouw De Kule in Den Oever
- Herontwikkeling Kapellehof in Den Oever, intentieovereenkomst gesloten

- Versnelde Woningbouw Wijdenes Spaansweg, Breezand, Anterieure overeenkomst gesloten
- Woningbouw Nieuweweg 11, Anna Paulowna, intentieovereenkomst gesloten
- Woningbouw Kolhornerkade, Kolhorn, intentieovereenkomst gesloten
- Woningbouw Rijderstraat, 't Veld, in voorbereiding
- Woningbouw en BSO, 't Veld, in voorbereiding
- Woningbouw Plan De Hoop in Wieringerwaard, plan in uitvoering
- Woningbouw fase 2 en fase 3 ’t Veld Noord in ’t Veld, plan in uitvoering
- Woningbouw achter Heerenweg 128 in Barsingerhorn, plan uitvoering
- Woningbouw voormalige basisschool Meertuin in Slootdorp, plan in uitvoering
- Woningbouw vrije bouwgronden in Kreileroord, plan in uitvoering
- Realisatie nieuwe kinderopvang bij voormalige Dukdalf in Wieringerwerf

Financiële positie

In de Nota Grondbeleid is beschreven dat de gemeenteraad jaarlijks inzicht krijgt in de financiële positie van de gemeentelijke GREXen. Dit gebeurt door het aanbieden van een MPG welke elk jaar vlak voor de aanbieding van de jaarrekening aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Winstneming

De verplichte tussentijdse winstneming op bouwgrond in exploitatie is gebaseerd op de voorgeschreven POC-methode (Percentage of Completion) zoals aangegeven in de nota Grondbeleid 2024 in begroting en jaarstukken van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het BBV bevat financiële verslaggevingsregels waaraan provincies en gemeenten zich moeten houden.

Risico's

Voor de ruimtelijke ontwikkeling onder regie van de gemeente wordt een gemeentelijke grondexploitatie (GREX) opgesteld. De ruimtelijke ontwikkeling kan te maken krijgen met positieve (kansen) dan wel negatieve(nadelig) risico's. Deze risico's kunnen generieke risico's zijn maar ook project specifieke risico's. Generieke risico's zijn niet gebonden aan een GREX maar zijn algemene risico's die bij elke GREX zich kan manifesteren. Voorbeelden zijn prijsstijging of -daling (inflatie-invloeden) van eenheidsprijzen bij investeringen, prijsstijging of -daling (grondprijsrisico) voor opbrengsten als gevolg van markttechnische omstandigheden,

vertraging/ fasering in afzet van gronden, rentewijziging, planologische procedures die extra tijd in beslag nemen. Naast Generieke risico's kunnen ook project specifieke risico's zich voordoen. Voorbeelden zijn: archeologische fondsen, bodemsanering, aankoopvertraging van gronden door de gemeente als gevolg van onderhandelingsproces, bezwaar en beroep tegen plannen. Risico’s nemen af naar mate de uitvoering van de projecten vordert. Deze risico's kunnen zowel financieel positief als -negatief uitpakken. In beide gevallen heeft het effect op het uiteindelijk te behalen resultaat van de GREX. De stand van de reserve Risico Bouwgronden per 1 januari 2026 is € 4,8 miljoen. Dit bedrag kan gebruikt worden om de mogelijke negatieve resultaten van de grondexploitaties te dekken.

Van faciliterend naar actief

Met de besluitvorming op de Woonvisie 2024, Nota Grondbeleid in 2024, de motie van de raad voor versnelde woningbouw van mei 2024 en impulsgelden begroting 2025 is gekozen om als gemeente zelf de regie nemen voorde realisatie van woningbouwprojecten en de realisatie van benodigde voorzieningen. Hiermee is de koers gekozen van om vanuit beheer gemeente om te schakelen naar een ontwikkelgemeente. Binnen de organisatie is een team opgezet dat zich richt op gebiedsontwikkeling, woningbouw, bedrijventerreinen en voorzieningen, om leefbaarheid en economische structuur in balans te houden. Dit team is nu een jaar actief en de resultaten van deze investering zullen in 2027/2028 zichtbaar worden in woningbouwrealisatie. Dit heeft er op dit moment toe geleid dat 3 grondexploitaties zijn vastgesteld door de gemeenteraad voor de locaties Martekrogt in Den Oever, Wieringerwaard-oost en Dorsmolen in Wieringerwerf. Daarnaast is een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor de versnellingslocaties Hooizicht aan de Randweg in Anna Paulowna. Deze 4 locaties zijn voortgekomen uit de motie versnelling woningbouw.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de openbare ruimte van Hollands Kroon vinden veel activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn diverse maatschappelijke voorzieningen nodig zoals riolering, infrastructuur, verlichting, bruggen, openbaar groen en gebouwen. Deze voorzieningen, ook wel kapitaalgoederen genoemd, kosten veel geld en de kwaliteit en het bijbehorende onderhoud zijn bepalend voor het functioneren en aanzien van de gemeente. Het integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025 vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Momenteel wordt er gewerkt aan een actualisatie van dit integraal beheerplan.

Het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2027-2031 vormt straks de basis voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Ten tijde van het opstellen van deze begroting is dit beheerplan nog in ontwikkeling. Samen met een extern bureau wordt op basis van het gemeentelijke areaal onderzocht welke beheer- en onderhoudsmaatregelen nodig zijn om de gewenste kwaliteitsniveaus te realiseren en in stand te houden. Hierbij wordt per onderdeel van de openbare ruimte inzichtelijk gemaakt welk kwaliteitsniveau wordt nagestreefd (bijvoorbeeld kwaliteitsniveau B). Ook wordt beoordeeld of de huidige beschikbare budgetten toereikend zijn om de gewenste kwaliteitseisen te behalen en het areaal duurzaam in stand te houden. Het Integraal Beheerplan wordt naar verwachting in het vierde kwartaal van 2026 ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Wanneer de beschikbare budgetten onvoldoende blijken om de gewenste kwaliteit te realiseren worden de gevolgen, risico's en mogelijke keuzes afzonderlijk aan de gemeenteraad voorgelegd. Afhankelijk van de besluitvorming worden eventuele financiële gevolgen verwerkt in de reguliere beleidscyclus (lentenota 2027).

De volgende investeringen en exploitatielasten zijn begroot in deze begroting:

Onderdeel	Vastgestelde beleidskaders	Investering begroot	Plafond	Exploitatie begroot	Achterstallig onderhoud
Riolering	Programma Stedelijk Water en Riolering 2023-2027	6.541	Ja	2.486	Nee
Openbare verlichting	Integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025	275	Ja	574	Nee
Civieltechnische Kunstwerken	Integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025	1.600	Ja	841	Nee
Infrastructuur	Integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025	26.750	Ja	5.121	Nee
Groen	Integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025	-	Nee	3.152	Nee

Water/Beschoeiingen	IBP/ Baggerplan	100	Ja	564	Nee
Speelplaatsen en terreinmeubilair	Integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025	110	Ja	224	Nee
Begraafplaatsen	Integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025	-	Nee	735	Nee
Gebouwen	Meerjaren Onderhoudsplan	4.325	Ja	5.575	Nee
Havens	Integraal beheerplan openbare ruimte 2022-2025	60	Nee	811	Nee

Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen en ons beleid daarbij. Een verbonden partij is een organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Er is een bestuurlijk belang als iemand namens de gemeente in het bestuur zit of namens de gemeente stemt. Er is een financieel belang als de gemeente geld heeft geïnvesteerd en risico loopt bij financiële problemen of faillissement. Heeft de gemeente alleen een bestuurlijk of alleen een financieel belang? Dan spreken we meestal niet van een verbonden partij. Als een taak door een verbonden partij wordt uitgevoerd, blijft de gemeente verantwoordelijk voor het resultaat.

Beleidskaders

De gemeente Hollands Kroon heeft geen vaste visie voor het inzetten van verbonden partijen. Per situatie kijken we of samenwerking via een verbonden partij wenselijk is. Als dat nodig is, leggen we dit voor aan de gemeenteraad. Volgens de regels (BBV en financiële verordening) moeten we in de begroting aandacht besteden aan verbonden partijen. De huidige financiële verordening bevat geen specifieke regels voor verbonden partijen.

Risico's van verbonden partijen

Samenwerken met verbonden partijen brengt risico's met zich mee. Deze zijn onder te verdelen in bestuurlijke en financiële risico's.

Bestuurlijke risico's

Als taken worden uitgevoerd door een verbonden partij, staat de gemeente meer op afstand. Dit betekent:

- minder directe invloed
- minder snelle informatie

De gemeente moet daardoor extra moeite doen om goed te sturen op de uitvoering. Daarnaast kan er sprake zijn van een dubbele rol. Een bestuurder vertegenwoordigt zowel de belangen van de gemeente als die van de verbonden partij. Dit kan spanningen opleveren. Daarom zijn transparantie en duidelijke afspraken belangrijk.

Financiële risico's

De gemeente stelt geld beschikbaar aan verbonden partijen om taken uit te voeren. Als deze taken niet goed worden uitgevoerd, wordt geld mogelijk niet doelmatig besteed. Bij gemeenschappelijke regelingen kan de gemeente (samen met andere deelnemers) moeten bijspringen bij tekorten. Bij deelnemingen (zoals aandelen) loopt de gemeente risico over het geïnvesteerde bedrag. Ook kan dividend (opbrengst) lager uitvallen of wegvallen. Als een deelneming stopt, wordt de waarde afgeboekt op de algemene reserve. Het grootste risico zit vaak niet in deze afboeking, maar in het wegvallen van inkomsten zoals dividend. Zeker als deze structureel zijn opgenomen in de begroting.

Sturing en beheer

In 2013 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen vastgesteld. Hierin staat hoe we grip houden op verbonden partijen. Belangrijke onderwerpen in deze nota zijn:

- het besliskader
- de rolverdeling tussen raad en college
- beheer en toezicht
- risico's en risicomanagement

Financiële bijdrage

De gemeente geeft jaarlijks geld aan verbonden partijen voor het uitvoeren van gezamenlijke taken. In totaal gaat het om ruim € 16 miljoen per jaar. Het grootste deel van dit bedrag gaat naar:

- de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Pro bedrijven (gesubsidieerde arbeid)
- de GGD Hollands Noorden
- Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Naam (bedragen x € 1.000)	Bijdrage 2027	Bijdrage 2026	Bijdrage 2025	Bijdrage 2024	Programma
GR Gesubsidieerde Arbeid	4.912	4.761	4.619	4.287	Vitaliteit
GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	4.716	4.221	3.997	3.580	Leefbaarheid
GR GGD Hollands Noorden	3.664	3.384	3.135	3.202	Vitaliteit
GR Omgevingsdienst NHN	2.692	2.297	2.124	2.044	Leefbaarheid
GR Regionaal Archief Alkmaar	317	289	274	264	Dienstverlening
Totaal	**16.301**	**14.952**	**14.149**	**13.377**	

1.	Verbonden Partij	GR Gesubsidieerde Arbeid gevestigd in Schagen
	Website	https://www.grga.nl/
	Bestuurlijk belang	Deelnemers zijn de gemeenten Hollands Kroon, Den Helder en Schagen. Hollands Kroon is in het Dagelijks - en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Sociaal Domein.
	Openbaar belang	Goede uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en de Participatievoorziening beschut werk.
	Financieel belang	Bedragen x € 1.000

Bijdrage 2027	Resultaat 2027	Eigen vermogen 01-01-2027	Eigen vermogen 31-12-2027	Vreemd vermogen 01-01-2027	Vreemd vermogen 31-12-2027
4.912	-	350	350	800	800

Op basis van de begroting 2027 van de GR gesubsidieerde arbeid geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 4.912.000 Het verwachte resultaat voor 2027 bedraagt € 0

	Doelstelling	De GRGA is een samenwerking van de 3 gemeenten ter uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening, de regeling Beschut Werk en de voorziening Duurzaam aan het werk met Loonkostensubsidie.
	Inhoudelijke verantwoording	Voor de GRGA ligt in 2027 de focus op het behoud en de doorontwikkeling van het sociaal ontwikkelbedrijf om blijvend duurzame banen te creëren voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. GRGA/Probedrijven gaat verder op de ingeslagen weg om het aanbod van Probedrijven verder te ontwikkelen en af te stemmen op de vraag van onze gemeenten en behoefte in de

		arbeidsmarkt. De inzet van gemeenten, GRGA/Probedrijven en partners is gericht om prestaties te verbeteren en de achtergebleven instroom en uitstroom bij Beschut en Duurzaam met LKS te verhogen.
	Risico's	De risico's die samenhangen met de uitvoering van de regelingen zijn over het algemeen laag. Bij het opstellen van de begroting worden 2 risico's als hoog gekwalificeerd: • De stijging van loonkosten komt hoger uit dan vooraf begroot. De afgelopen jaren is gebleken dat de loonkosten sterker zijn gestegen dan vooraf begroot. • De GRGA/Probedrijven staat voor de opgave om te transformeren van een traditioneel privaat werkbedrijf naar een sociaal ontwikkelbedrijf met een publieke taak. De exacte route van de transitie van de GRGR en Probedrijven is nog niet helder. Wel is duidelijk dat verandering noodzakelijk is en om investeringen in organisatie en structuur vragen.

2.	**Verbonden Partij**	**GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord gevestigd in Alkmaar**
	Website	https://www.vrnhn.nl
	Bestuurlijk belang	In deze GR nemen 16 gemeenten in Noord-Holland Noord deel. Hollands Kroon is door de burgemeester vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur. Elk lid legt binnen haar of zijn gemeenteraad verantwoording af over het door de veiligheidsregio gevoerde beleid.
	Openbaar belang	De veiligheidsregio voert namens zestien gemeenten taken uit op het gebied van brandweer, ambulancezorg, risico- en crisisbeheersing, de meldkamer het Zorg- en Veiligheidshuis, bedrijfsvoering en geneeskundige hulpverlening bij crisissen en rampen.
	Financieel belang	Bedragen x € 1.000

Bijdrage 2027	Resultaat 2027	Eigen vermogen 01-01-2027	Eigen vermogen 31-12-2027	Vreemd vermogen 01-01-2027	Vreemd vermogen 31-12-2027
4.716	937	5.101	6.235	72.353	77.074

Op basis van de begroting 2027 van VRNHN geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 4.715.979. Het verwachte resultaat voor 2027 bedraagt € 937.000.

	Doelstelling	Hoofddoelstelling is het verkleinen van risico's en beperken van leed en schade bij incidenten. Het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, voor de veiligheid van de bevolking.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord richt zich op het verkleinen van risico's en het beperken van leed en schade bij incidenten en realiseert dit door het bieden van adequate hulp en het samenwerken met alle bij de veiligheid en hulpverlening betrokken partijen. Daarbij worden burgers en bedrijven gestimuleerd tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid en actief betrokken bij de hulpverlening.
	Risico's	In samenwerking met de betrokken gemeenten is een regionaal risicoprofiel opgesteld. De grootste zijn: • Uitval vitale voorzieningen • Extreem geweld • Extreem weer • Verstoring zorgcontinuïteit • Brand • Overstroming Op basis van de uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen is een beperkte algemene reserve toegestaan. Als richtlijn geldt maximaal 2,5% van de exploitatielasten. Dit komt op basis van de begroting 2027 neer op een bedrag van € 2.597.526. Feitelijk vormen de 16 deelnemende gemeenten de weerstandscapaciteit.

3.	**Verbonden Partij**	**GR GGD Hollands Noorden gevestigd in Alkmaar**
	Website	https://www.ggdhollandsnoorden.nl
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 16 gemeenten in Noord-Holland. Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Sociaal Domein.
	Openbaar belang	Beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners in de regio. De taken van de GGD zijn divers en vastgelegd in verschillende wetten.
	Financieel belang	Bedragen x € 1.000

Bijdrage 2027	Resultaat 2027	Eigen vermogen 01-01-2027	Eigen vermogen 31-12-2027	Vreemd vermogen 01-01-2027	Vreemd vermogen 31-12-2027

		3.664	0	1.551	1.654	24.470	24.168
		Op basis van de begroting 2027 van GR GGD Hollands Noorden geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 3.664.000. Het verwachte resultaat voor 2027 bedraagt € 0.					
	Doelstelling	Doel van de samenwerking is het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, voor de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord. De GGD bevordert individueel en collectief gezond gedrag en is samen met andere spelers in de gezondheidszorg een partner in het preventief beleid van de gemeenten.					
	Beleidsvoornemens, veranderingen	De GGD heeft voor 2027 de volgende speerpunten geformuleerd: • Verder versterken preventieve rol binnen jeugdgezondheidzorg • Gezond opgroeien • Versterken kennis en adviesfunctie richting Gemeente Hollands Kroon • Ook binnen samenwerkingen met ketenpartners in het sociaal domein, onderwijs, het regionale antimicrobiële resistentie-zorgnetwerk, NHN Gezond en de Veiligheidsregio wordt blijvend geïnvesteerd.					
	Risico's	In de paragraaf weerstandsvermogen in de jaarstukken van GGD worden een aantal risico's benoemd. De grootste zijn: • Ziekteverzuim JGZ • Hogere instroom Veilig Thuis • Informatiebeveiliging en privacybescherming • Toename behoefte Medische Milieukunde • Hogere kosten Forensische Geneeskunde Bij GGD HN wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gevormd door de algemene reserve. De algemene reserve is ultimo 2027 € 1.443.000 en groot genoeg om de ingeschatte risico's op te vangen.					

4.	**Verbonden Partij**	**GR Omgevingsdienst Noord-Holland Noord gevestigd in Hoorn**
	Website	https://www.odnhn.nl/
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 17 partijen (16 gemeenten en de provincie Noord-Holland). Hollands Kroon is in het Dagelijks en Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de wethouder Openbare Ruimte.

<table>
<tr><td></td><td>Openbaar belang</td><td>De OD NHN draagt bij aan het schoon, veilig, gezond en duurzaam wonen, werken en recreëren in de fysieke leefomgeving van de regio Noord-Holland Noord.</td></tr>
<tr><td></td><td>Financieel belang</td><td>Bedragen x € 1.000
<table>
<tr><th>Bijdrage 2027</th><th>Resultaat 2027</th><th>Eigen vermogen 01-01-2027</th><th>Eigen vermogen 31-12-2027</th><th>Vreemd vermogen 01-01-2027</th><th>Vreemd vermogen 31-12-2027</th></tr>
<tr><td>2.692</td><td>0</td><td>803</td><td>803</td><td>5.983</td><td>6.030</td></tr>
</table>
Op basis van de begroting 2027 van GR Omgevingsdienst NHN geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 2.692.000. Het verwachte resultaat voor 2027 bedraagt € 0.</td></tr>
<tr><td></td><td>Doelstelling</td><td>De OD NHN heeft als doel de huidige en toekomstige leef- en werkomgeving van inwoners in Noord-Holland Noord schoner, duurzamer en veiliger te maken.</td></tr>
<tr><td></td><td>Beleidsvoornemens, veranderingen</td><td>Ook in 2025 is de OD NHN de gezaghebbende leefomgevingsautoriteit, waarbij de focus vooral ligt op complexe milieu-, duurzaamheids- en natuurtaken, het bevorderen van veiligheid in de regio, incidentpreventie en het bieden van meerwaarde voor de eigenaren vanuit bundeling van specialistische kennis. Ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet. De OD NHN is een onafhankelijke partner die op inspirerende wijze mensen en kennis verbindt om maatschappelijke ambities in de fysieke leefomgeving te realiseren.

De OD NHN werkt, naast de landelijke vakberaden, op diverse onderwerpen samen met de andere drie omgevingsdiensten die werkzaam zijn in Noord-Holland. We doen dit op de thema’s: VTH strategie, data gedreven uitvoering, milieucriminaliteit (gezamenlijk overleg met de officier van justitie), ketentoezicht asbest en bodem. De OD NHN wil ook in haar eigen bedrijfsvoering in toenemende mate voorbeeldgedrag laten zien als het gaat om de maatschappelijke opgaven op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaat. Hierbij gaat de verdere invulling van het hybride werken ook een belangrijke rol spelen.</td></tr>
<tr><td></td><td>Risico’s</td><td>In de jaarrekening van de Omgevingsdienst worden een aantal risico’s benoemd. De grootste zijn:
Datalek van geregistreerde gegevens
Claims
Aanbestedingsrisico's
Projecten ten laste van het rekeningresultaat.</td></tr>
</table>

		De deelnemende gemeenten hebben met de notitie 'Uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen' als richtlijn bepaald dat de algemene reserve niet groter mag zijn dan 2.5% van de lasten. Ultimo 2027 is de verwachte stand van de algemene reserve € 361.000. De lasten in de jaarrekening 2027 rondom milieutaken worden geschat op € 29.494.000. Dit komt neer op 1.2%.

5.	Verbonden Partij	GR Regionaal Archief Alkmaar
	Website	https://www.regionaalarchiefalkmaar.nl/
	Bestuurlijk belang	In deze gemeenschappelijke regeling participeren 9 gemeenten in Noord-Holland. Hollands Kroon is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester.
	Openbaar belang	De collectie behoudt zijn waarde als bron van bewijs voor democratische controle en onderzoek. Daarin ligt het bestaansrecht en de toegevoegde waarde van een archiefinstelling ten opzichte van andere informatiedienstverleners en dit is de kern van de wettelijke taak van het Regionaal Archief.
	Financieel belang	Bedragen x € 1.000

Bijdrage 2027	Resultaat 2027	Eigen vermogen 01-01-2027	Eigen vermogen 31-12-2027	Vreemd vermogen 01-01-2027	Vreemd vermogen 31-12-2027
289	0	361	361	1.121	1.121

Op basis van de begroting 2027 van de GR Regionaal Archief geldt voor Hollands Kroon een bijdrage van € 317.381. Het begrotingssaldo 2027 bedraagt € 0.

	Doelstelling	Het RHCA voert voor de aangesloten gemeenten de wettelijke taken uit zoals beschreven in de Archiefwet 1995: Toezicht op de nog niet overgebrachte archieven (inspectie), de wettelijke adviestaak, het toezien op en begeleiden van het overdragen van archieven, het behoud en beheer van de in de archiefbewaarplaats bewaarde archieven en het beschikbaar stellen van deze archieven zodat iedereen deze archieven kan raadplegen.
	Beleidsvoornemens, veranderingen	De belangrijkste tactische doelstelling is dat de integriteit, authenticiteit, bruikbaarheid en representativiteit van de collectie tot in lengte van jaren gegarandeerd moeten zijn. De collectie van het Regionaal Archief is een publiek goed. Iedereen moet daar zijn voordeel mee kunnen doen. Van de bestuurders en ambtenaren tot de inwoners. Van onderzoekers tot ontwikkelaars van digitale datatoepassingen.

	Risico’s	In de begroting worden een aantal risico’s benoemd. De grootste zijn: • Minder opbrengsten depotgebruik derden • Hogere energiekosten De weerstandscapaciteit is op dit moment hoog genoeg om de risico's te dekken.

Naast de hierboven genoemde verbonden partijen zijn er nog een aantal andere privaatrechtelijke deelnemingen. Deze zijn:

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De BNG is de bank voor overheden en organisaties met een maatschappelijke taak. De gemeente Hollands Kroon heeft aandelen in de BNG. Ook heeft de gemeente stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt de gemeente bij deze vergaderingen.

Alliander NV

De gemeente Hollands Kroon heeft aandelen in netwerkbedrijf Alliander. De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt de gemeente bij de aandeelhoudersvergaderingen.

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Dit bedrijf stimuleert de economie in Noord-Holland. Het helpt bedrijven om te groeien, te verplaatsen of zich te vestigen in de regio. De gemeente Hollands Kroon is aandeelhouder en heeft stemrecht. De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt de gemeente.

NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)

De gemeente is aandeelhouder van HVC. Ook staat de gemeente garant voor leningen van HVC. Hiervoor ontvangt de gemeente een vergoeding. HVC zorgt voor duurzaam afvalbeheer in Noord-Holland Noord en Flevoland. De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt de gemeente.

Vereniging van Waddenzeegemeenten

Deze vereniging bestaat uit gemeenten aan de Waddenzee. De vereniging:

- ontwikkelt gezamenlijk beleid

- stemt beleid af
- adviseert gemeenten
- vertegenwoordigt gemeenten in overleg
- voert gezamenlijke projecten

Elke gemeente heeft twee leden in het Algemeen Bestuur: één namens de raad en één namens het college. De wethouder Economie en Brede Welvaart zit in het Dagelijks Bestuur. De bijdrage van gemeenten hangt af van het aantal inwoners en het oppervlak aan buitenwater.

Coöperatie Parkmanagement Wieringermeer (CPW)

Op bedrijventerrein Robbenplaat werkt de gemeente samen met bedrijven via parkmanagement. Het doel is goed en efficiënt beheer van het terrein. In het bestuur zitten vertegenwoordigers van bedrijven en de wethouder Economie en Brede Welvaart. De gemeente betaalt jaarlijks een bijdrage voor beheer en onderhoud van openbare voorzieningen. Het kwaliteitsniveau is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van bedrijven en gemeente. De wethouder Leefbaarheid vertegenwoordigt de gemeente.

P10 – netwerk van plattelandsgemeenten

De P10 is een samenwerkingsverband van 34 plattelandsgemeenten. Gemeenten werken samen omdat zij vaak vergelijkbare vraagstukken hebben. De P10 richt zich onder andere op:

- belangenbehartiging (lobby)
- pilots en projecten
- kennis delen

Hollands Kroon speelt een actieve rol. Twee wethouders nemen deel aan programma’s en de burgemeester zit in het Dagelijks Bestuur.

Wet open overheid

De komende jaren wordt de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) verder doorontwikkeld, met als uitgangspunt een transparante, toegankelijke en betrouwbare overheid. Hollands Kroon sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij de Rijk brede ontwikkelingen rondom actieve openbaarmaking en de verdere implementatie van de Woo. Naarmate de wettelijke verplichtingen worden uitgebreid, wordt de organisatie gefaseerd voorbereid op het openbaar maken van aanvullende informatiecategorieën via de Woo-index en andere landelijke voorzieningen. Tegelijkertijd blijft de afhandeling van Woo-verzoeken een belangrijk aandachtspunt. De omvang en complexiteit van verzoeken nemen toe, mede door de bredere toepassing van AI. Om ook in de toekomst een tijdige, zorgvuldige en rechtmatige behandeling van verzoeken te kunnen blijven waarborgen, zal met behulp van de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen worden ingezet op die rechtmatige uitvoering van de Woo, de verdere professionalisering van het Woo-proces, versterking van de informatiehuishouding en een goede aansluiting op de vereisten van de Archiefwet. Daarnaast gaan we verder met de ontwikkeling van het publicatieplatform *Open Hollands Kroon*. Met dit platform maken we Woo-verzoeken, besluiten en onderliggende documenten structureel openbaar, in lijn met de wettelijke verplichtingen en doelstellingen van de Woo. Zo versterken we de transparantie, toegankelijkheid en digitale dienstverlening van de gemeente.

Duurzaamheid

Duurzaamheid 2027

De gemeente Hollands Kroon werkt doelgericht aan een duurzame, leefbare en economisch veerkrachtige toekomst. Duurzaamheid is daarbij niet een apart beleidsveld of opgave van één team, maar een leidend principe dat verankerd is in de omgevingsvisie, het coalitieprogramma en de uitvoeringspraktijk.
De inzet op duurzaamheid is uitgewerkt in het Programma Duurzaamheid 2025–2028 en wordt jaarlijks geconcretiseerd via de begroting. De uitvoering richt zich op vier strategische programmalijnen:

- Energie- en Warmtetransitie
- Biodiversiteit
- Klimaatadaptatie en Vergroening
- Circulaire Economie

Koers op basis van Kadernota 2026

Energie- en Warmtetransitie

De elektriciteitsvraag stijgt sterk door elektrificatie van mobiliteit, industrie en warmtepompen. Uitbreiding van de infrastructuur en aanpak van netcongestie zijn noodzakelijk. Hollands Kroon werkt samen met Liander, TenneT, provincie en het Rijk aan deze opgave. Er wordt samengewerkt aan onder andere (de uitvoering van) het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK), de 380 kV-uitbreiding Noord-Holland Noord (380kV NNH) en het programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (pVAWOZ). De gemeente vervult een regierol en stimuleert lokaal eigendom. Stimuleren van energiebesparing en aardgasvrije alternatieven krijgt extra aandacht, vooral bij kwetsbare huishoudens.

Biodiversiteit

Het herstel en behoud van biodiversiteit is een belangrijk onderdeel van de ruimtelijke ontwikkeling van Hollands Kroon. Biodiversiteit wordt daarom steeds meer een vast onderdeel van de inrichting, ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving. Door ecologisch bermbeheer, bomenaanplant, natuureducatie en initiatieven zoals Hollands Kroon Zoemt werken we aan een robuust ecosysteem dat bijdraagt aan een gezonde leefomgeving voor mens en natuur. Samenwerking met agrariërs, natuurorganisaties, inwoners en andere partners is essentieel. Lokale maatregelen sluiten aan bij landelijke en regionale ambities, waaronder het

Deltaplan Biodiversiteitsherstel en de Nationale Bijenstrategie. Binnen de dorpen vraagt dit ook om een zorgvuldige balans tussen de beleving van openbaar groen door inwoners en maatregelen die gericht zijn op het versterken van natuurwaarden.

De programmalijn Natuur & Biodiversiteit richt zich op het ontwikkelen van beleid, het opstellen van beleidsinstrumenten, monitoring en advisering aan andere gemeentelijke domeinen, zoals openbare ruimte, beheer, gebiedsontwikkeling en vergunningverlening. Zo zorgen we ervoor dat biodiversiteit integraal wordt meegenomen in gemeentelijke plannen en projecten. Daarnaast zetten wij in op het vergroten van kennis en bewustwording bij inwoners, bedrijven en werknemers. Hierbij werken we nauw samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen. Deze samenwerking is van belang bij regionale vraagstukken en activiteiten in aangrenzende natuurgebieden. Ook nemen wij deel aan projecten en programma's van andere overheden en gebiedspartners, zoals Rijkswaterstaat (IJsselmeergebied en Waddenzee), de provincie Noord-Holland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Op deze manier dragen we gezamenlijk bij aan een toekomstbestendig en biodivers landschap in Hollands Kroon en de regio.

Klimaatadaptatie en Vergroening

De gemeente anticipeert op overstromingsrisico, wateroverlast, hittestress en droogte. Vergroening, waterberging en klimaatadaptieve richtlijnen worden onder andere toegepast bij bouw, herinrichting en beheer. Voorbeelden zijn de schaduwindicator, vergroende bedrijventerreinen en een groennorm. De klimaatadaptatie agenda vraagt verbreding naar onder andere wonen en economie. Koppelkansen bij bijvoorbeeld herinrichtingen maken klimaatadaptatie haalbaar en betaalbaar. Eén van de spanningsvelden in de openbare ruimte zijn de invloed van klimaatadaptieve maatregelen op ondergrondse infrastructuur. Per situatie wordt een afweging gemaakt tussen klimaatadaptieve winst en mogelijke complicaties. Criteria hiervoor borgen we bij de herziening van het HIOR en het Integraal beheerplan.

Circulaire Economie

De focus ligt op afvalpreventie, terugbrengen van grondstofgebruik, en hergebruik en recycling. Intern zetten wij in op circulair opdrachtgeverschap en inkopen, secundair en biobased bouwmaterialen, duurzaam beheer van gebouwen en de openbare ruimte, en het stimuleren van innovatieve concepten. Daarbij is een sterkere verankering in beleid én uitvoering nodig om circulariteit standaard te maken. Deelname aan akkoorden biedt economische kansen en verbeterde ketensamenwerking. We streven naar een volledig circulaire economie in 2050. Hollands Kroon heeft de ambitie om in 2030 100% circulair in te kopen.

Financiën, uitvoeringsrisico's en personele bezetting

Tot 2026 ontving de gemeente Hollands Kroon de 'tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid (CDOKE)' voor de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid door middel van een Speciale Uitkering (Spuk). In 2026 en 2027 worden deze gelden uitgekeerd door middel van een decentralisatie-uitkering (DU). Naar verwachting wordt deze vanaf 2028 vervangen door een bijzondere fondsuitkering (BFU). In beide gevallen (DU en BFU) worden de middelen via het gemeentefonds uitgekeerd. Dit betekent dat de gemeenteraad hier beleids- en bestedingsvrijheid over heeft. Door middel van deze begroting kent de gemeenteraad van Hollands Kroon de CDOKE-middelen toe aan de uitvoering van het programma Duurzaamheid 2025-2028, door middel van maatregelen zoals omschreven in deze paragraaf. In 2027 ontvangt de gemeente Hollands Kroon € 1.626.829 aan decentralisatie-uitkering CDOKE via het gemeentefonds.

Dekking personeelskosten

In de programmabegroting 2026-2028 werd er een specifiek deel van de duurzaamheidsbegroting gefinancierd doormiddel van de CDOKE. Duurzaamheidsbeleid wordt echter breder in de organisatie wordt opgepakt. Om deze reden wordt er € 700.000 van de CDOKE-middelen beschikbaar gesteld voor de dekking van personeelskosten die voortkomen uit de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid, binnen zowel team duurzaamheid, als breder in de organisatie. De dekking van de personeelskosten komt dus voor een groot deel structureel voort uit de CDOKE-middelen. Dat betekent dat we aandacht moeten houden voor tijdige borging in de reguliere formatie en begroting. Over beschikbare uitvoeringsmiddelen na 2030 is nog geen duidelijkheid. In het coalitieprogramma heeft het kabinet Jetten € 800 miljoen per jaar opgenomen voor de periode 2031 tot 2040. Dit bedrag is voor de Continuering uitvoering klimaatbeleid medeoverheden. Het parlement moet dit nog goedkeuren. Hier wordt eind 2026 bij de begrotingsbehandeling van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat meer nieuws over verwacht. Jaarlijks blijven we evalueren of beschikbare capaciteit en ambities in het uitvoeringsplan voor het volgende jaar zich goed tot elkaar verhouden. Als bijstelling noodzakelijk is, dan brengen we dat in bij de Kadernota voor het betreffende jaar in beeld.

Financiën en middelen

Voor de uitvoering van de duurzaamheidsacties in 2027 is een combinatie van structurele en projectgebonden middelen beschikbaar. De inzet sluit aan bij de gemeentelijke begroting en waar mogelijk worden externe subsidies en samenwerkingsbudgetten benut, zoals via de provincie, het Rijk of Europese fondsen. Subsidiemiddelen zijn per definitie incidenteel van aard en vallen weg na het einde van de looptijd.

Subsidies vanaf 2022	Doel	Looptijd	Totaal	Resterend budget	Inzet
Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie Provincie NH	Maatregelen om te beschermen tegen de gevolgen van hitte, droogte en wateroverlast	Tot 2028	€ 475.793	Volledig besteed	100% subsidie doel
Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren (SiSa tussen medeoverheden)	Maatregelen om woningen sneller te isoleren met behoud van natuur en biodiversiteit. Onderzoek voor het soortenmanagementplan.	Tot 2030	€ 212.985	€ 212.985	100% subsidie doel
Energie armoede	Maatregelen om kwetsbare huishoudens te beschermen tegen hoge energielasten.	Tot 2028	€ 1.812.780	€ 1.130.841	100% subsidie doel
Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	Maatregelen om gemeenten en provincies te ondersteunen bij uitvoering van klimaat- en energietaken.	Financiering na 2027 nog onbekend. Verwachting ongeveer €1.600.000 per jaar.	€ 6.797.144 *Ontvangen bedragen:* *SPUK 2024: € 974.606,36* *SPUK 2025: € 1.722.188,04* *DU 2026: € 1.610.602* *DU 2027: € 1.626.829*	€ 4.999.389	*Tot 2026:* Specifiek voor beleid, onderzoek, personeel en inhuur klimaat en energiebeleid. *Vanaf 2026:* Beleid, onderzoek, personeel en inhuur klimaat en energiebeleid, maar uitkering via het gemeentefonds.
Nationale Isolatie Programma	Maatregelen om particuliere woningen te isoleren.	Tot 2029	€ 7.062.060	€ 3.856.386	100% subsidie doel

Specifieke uitkering kasten nvi opgave	Subsidie op realisatie vleermuisverblijven t.b.v. isolatieopgave.	Tot 2029	€ 151.000	€ 151.000	100% subsidie doel

Middelen worden jaarlijks ter beschikking gesteld door de raad. Onderstaande middelen zijn in de begroting beschikbaar om de realisatie van beleidsdoelen te ondersteunen en de transitie naar duurzaam opdrachtgeverschap en bredere maatschappelijke impact te faciliteren. Deze middelen komen voort uit specifieke subsidies en de CDOKE-middelen. Uit dit overzicht blijkt dat het volledige uitvoeringsprogramma 2027 gedekt wordt uit subsidies en de DU CDOKE.

Doel	Budget
Personeelskosten	€ 700.000 (CDOKE)
Energie- en Warmtetransitie	€ 3.551.000 (CDOKE, Nationale Isolatie Programma & Energie armoede)
Biodiversiteit	€ 270.000 (CDOKE)
Klimaat adaptatie & vergroening	€ 375.000 (CDOKE)
Circulaire economie	€ 73.000 (CDOKE)
Totaal	**€ 4.969.000** CDOKE-middelen: € 1.969.000 *DU CDOKE 2027: € 1.626.829* *SPUK CDOKE 2025: € 342.171* Subsidie Nationale Isolatie Programma: € 2.404.000 Subsidie Energie armoede: € 596.000

Oormerk CDOKE-middelen

Tot 2026 waren de SPUK CDOKE-middelen specifiek geoormerkt voor beleid, onderzoek, personeel en inhuur klimaat en energiebeleid. Dit maakt dat de middelen die ontvangen zijn tot 2026 niet ingezet mogen worden voor het treffen van maatregelen. Voor de uitvoering van de ‘Maatregelen 2027’ komt de financiering dus uit de DU CDOKE-middelen die in 2025 en 2027 zijn ontvangen, de gemeenteraad heeft hier namelijk beleids- en bestedingsvrijheid over.

Verbinding met programma's

Leefbaarheid: vergroening en klimaatadaptatie in de openbare ruimte. Duurzaamheidsbeleid heeft invloed op woningbouw en verbouw.

Bedrijvigheid: verduurzaming bedrijventerreinen en circulaire economie. Sterke samenhang met de aanpak landelijk gebied.

Dienstverlening: verduurzaming gemeentelijke organisatie en inkoop.

Vitaliteit: gezondheidseffecten van vergroening en energietransitie.

Meerjarige Duurzaamheidsindicatoren 2025–2028 (Gemeente Hollands Kroon)

Het programma duurzaamheid heeft een looptijd tot en met 2028. Er is gekozen om de indicatoren gelijk te laten lopen met de looptijd van het programma.

1. Energie- en Warmtetransitie

We streven naar een toekomstbestendige energie-infrastructuur, met aandacht voor energiebesparing, duurzame opwekking, en de aanpak van netcongestie. Via regionale samenwerking, lokale initiatieven en ontwikkeling van beleidskaders voor onder meer waterstof en kleine windturbines bouwen we toe naar klimaatneutraliteit in 2050.

Indicator	Meeteenheid	2027	2028	2029	Bron
Duurzaam opgewekte elektriciteit in Hollands Kroon	Percentage van totale elektriciteitsvraag	53%	56%	59%	https://hollandskroon.incijfers.nl/dashboard/hernieuwbare-energie
Uitgekeerde subsidies isolatieversneller	€	€1.800.000	€1.800.000	€ 1.500.000	subsidie administratie (afhankelijk van beschikbare subsidies van het Rijk)

2. Biodiversiteit

Het herstel en behoud van biodiversiteit is verweven met ruimtelijke ontwikkeling en agrarisch landgebruik. Initiatieven zoals ecologisch bermbeheer, natuureducatie en het project 'Hollands Kroon Zoemt' dragen bij aan een robuust ecosysteem en leefkwaliteit voor mens en natuur. Natuur & Biodiversiteit richt zich op het ontwikkelen van beleid, het opstellen van beleidsinstrumenten, monitoring en advisering richting andere gemeentelijke domeinen, zoals openbare ruimte, beheer, gebiedsontwikkeling en vergunningverlening. Daarnaast zetten we in op het vergroten van bewustwording bij inwoners, bedrijven en collega's.

Hierbij werken we samen met andere organisaties, overheden en kennisinstellingen, met name bij regionale vraagstukken en activiteiten in aangrenzende natuurgebieden. Ook participeren wij in projecten van andere overheden, zoals Rijkswaterstaat (IJsselmeergebied en de Waddenzee), de provincie Noord-Holland (bevoegd gezag) en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Indicator	Meeteenheid	2027	2028	2029	Bron
Gerealiseerde (broed)voorzieningen vanuit SMP	Broedvoorzieningen	150	175	200	Soorten Management Plan
Jonge bomen en struiken uitgedeeld via project Meerbomen nu	Wisselend tussen 10 en 20 vrijwilligers actief. Per vrijwilliger worden 100-1000 bomen (zaailingen) per jaar verplant.	25.000	25.000	25.000	https://meerbomen.nu/

3. Klimaatadaptatie & Vergroening

Om de gemeente weerbaar te maken tegen klimaatverandering zetten we in op vergroening van de openbare ruimte, klimaatbestendige bouwrichtlijnen en natuurlijke waterberging. We doen dit in samenhang met de op te stellen visie Openbare ruimte en de klimaatadaptatie- aanpak van de regio.

Indicator	Meeteenheid	2027	2028	2029	Bron
m² vergroende of ontsteende openbare ruimte	Vierkante meters per jaar	150	150	150	Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie* en projectadministratie *Lokale uitvoeringsagenda loopt tot en met 2026
Schaduw in de openbare ruimte	Schaduwindicator	5%	5%	5%	GIS data/ OBSURV

4. Circulaire Economie

De ambitie is om in 2050 volledig circulair te zijn. Via circulair inkopen, het gebruik van biobased materialen, en samenwerking met bedrijven en ketenpartners stimuleren we hergebruik, afvalreductie en duurzame bouw. Dit wordt ondersteund met pilots, bewustwordingscampagnes en beleidsintegratie

Indicator	Meeteenheid	2027	2028	2029	Bron
Percentage circulaire aanbestedingen	%	60%	70%	75%	Inkoop administratie per team

Uitvoering 2027

Programmalijn Energie- en Warmtetransitie

In 2027 richt Hollands Kroon zich op de verdere ontwikkeling van een toekomstbestendig energiesysteem. Daarbij wordt samengewerkt met netbeheerders, provincie en Rijk aan projecten zoals de 380 kV-netuitbreiding Noord-Holland Noord, de uitbreiding van het 150 kV-netwerk en de mogelijke aanlanding van windenergie op zee. Daarnaast wordt gewerkt aan het warmteprogramma, de uitvoering van de Regionale Energiestrategie en het versterken van de energie-infrastructuur door lokaal en regionaal programmeren. Ook zet de gemeente in op energiebesparing en ondersteuning van inwoners en bedrijven, onder andere via de aanpak van energiearmoede, woningisolatie, energiecoaches, verduurzaming van bedrijventerreinen en de monitoring van het soortenmanagementplan.

Programmalijn Biodiversiteit

Binnen de programmalijn biodiversiteit ligt de focus op het versterken van natuurwaarden, bewustwording en monitoring. In 2027 wordt gewerkt aan beleidsinstrumenten en een monitoringssystematiek voor biodiversiteit. Daarnaast ondersteunt de gemeente-initiatieven die bijdragen aan een natuurinclusieve leefomgeving, zoals erfscans in het buitengebied, het project Meer Bomen Nu en activiteiten gericht op kennisdeling, educatie en participatie van inwoners en organisaties.

Programmalijn Klimaatadaptatie en Vergroening

De gemeente werkt aan een klimaatbestendige leefomgeving door vergroening, waterberging en klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte. In 2027 wordt uitvoering gegeven aan de regionale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie, worden kansen benut voor vergroening van de openbare ruimte en blijven inwoners ondersteund worden bij het nemen van klimaatadaptieve maatregelen. Daarnaast wordt klimaatadaptatie verder verankerd binnen gemeentelijke beleidsprogramma's, beheerinstrumenten en ruimtelijke ontwikkelingen.

Programmalijn Circulaire Economie

De inzet binnen circulaire economie richt zich op het verminderen van grondstofgebruik, het stimuleren van hergebruik en het versterken van circulair opdrachtgeverschap. In 2027 wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van lokaal circulair beleid, de verkenning van een circulair netwerk, toekomstbestendig

bouwen en maatregelen gericht op afvalpreventie en bewustwording. Daarbij wordt samengewerkt met maatschappelijke organisaties, bedrijven en regionale partners om circulariteit steeds meer onderdeel te maken van reguliere gemeentelijke processen.

Financiële begroting

Begroting per programma op clusterniveau; bedragen x € 1.000

Programma	Cluster	Lasten/Baten	Totaal Begroot 2026	Totaal Begroot 2027	Totaal Begroot 2028	Totaal Begroot 2029	Totaal Begroot 2030
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	Baten	-1.507	-1.507	-657	-207	-207
Bedrijvigheid	Economische Ontwikkeling	Lasten	3.754	3.892	3.042	2.592	2.507
Bedrijvigheid	(Lucht) Havens	Baten	-319	-319	-319	-319	-319
Bedrijvigheid	(Lucht) Havens	Lasten	1.171	1.100	1.105	1.105	1.105
Bedrijvigheid	Toerisme	Baten	-506	-506	-506	-506	-506
Bedrijvigheid	Toerisme	Lasten	709	447	447	447	447
Dienstverlening	Bestuur	Baten	-2	-2	-2	-2	-2
Dienstverlening	Bestuur	Lasten	2.991	4.455	4.455	4.455	4.455
Dienstverlening	Organisatie	Baten	-12.266	-2.437	-1.952	-1.952	-1.952
Dienstverlening	Organisatie	Lasten	30.902	29.626	29.227	29.135	29.135
Dienstverlening	Leges & Heffingen	Baten	-16.746	-18.968	-18.968	-18.968	-18.968
Dienstverlening	Leges & Heffingen	Lasten	990	1.191	1.191	1.191	1.191
Dienstverlening	Financiering	Baten	-611	-361	-461	-561	-561
Dienstverlening	Financiering	Lasten	966	-156	-549	-549	-549
Dienstverlening	Overig	Baten	-110.390	-114.520	-109.136	-107.421	-109.195
Dienstverlening	Overig	Lasten	-1.179	-695	-695	-695	-695
Leefbaarheid	Infrastructuur	Baten	-186	-283	-283	-283	-283
Leefbaarheid	Infrastructuur	Lasten	10.586	11.877	11.167	11.167	11.183
Leefbaarheid	Milieu	Baten	-14.445	-16.291	-12.949	-12.949	-12.949
Leefbaarheid	Milieu	Lasten	17.271	18.535	14.326	13.582	13.582
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Baten	-2.134	-2.084	-2.084	-2.084	-2.084

Programma	Cluster	Lasten/Baten	Totaal Begroot 2026	Totaal Begroot 2027	Totaal Begroot 2028	Totaal Begroot 2029	Totaal Begroot 2030
Leefbaarheid	Omgevingskwaliteit	Lasten	15.668	10.267	9.903	9.903	9.903
Leefbaarheid	Veiligheid	Baten	-9	-9	-9	-9	-9
Leefbaarheid	Veiligheid	Lasten	7.492	8.255	8.451	8.544	8.544
Vitaliteit	Zorg	Baten	-798	-1.173	-1.309	-1.435	-503
Vitaliteit	Zorg	Lasten	41.808	44.375	43.624	42.750	41.568
Vitaliteit	Bestaanszekerheid	Baten	-19.678	-16.283	-16.283	-16.283	-14.283
Vitaliteit	Bestaanszekerheid	Lasten	27.208	28.100	28.261	28.268	26.387
Vitaliteit	Kunst & Cultuur	Baten	-98	-50	-50	-50	-50
Vitaliteit	Kunst & Cultuur	Lasten	3.128	3.016	3.041	3.041	3.041
Vitaliteit	Sport & Educatie	Baten	-1.024	-1.073	-1.073	-1.073	-888
Vitaliteit	Sport & Educatie	Lasten	9.814	10.651	10.740	10.740	10.740
Saldo voor Bestemming			***-7.438***	***-930***	***1.696***	***1.574***	***-215***
Mutatie reserves	Reserve Bedrijvigheid	Baten	-797	-462	-462	-462	-377
Mutatie reserves	Reserve Bedrijvigheid	Lasten	-	-	-	-	-
Mutatie reserves	Reserve Dienstverlening	Baten	-1.215	-22.171	-106	-94	-94
Mutatie reserves	Reserve Dienstverlening	Lasten	10.071	24.134	3.118	3.118	3.118
Mutatie reserves	Reserve Leefbaarheid	Baten	-5.107	-1.719	-1.302	-831	-831
Mutatie reserves	Reserve Leefbaarheid	Lasten	689	14	14	14	14
Mutatie reserves	Reserve Vitaliteit	Baten	-816	-1.031	-1.031	-1.013	-763
Mutatie reserves	Reserve Vitaliteit	Lasten	4.613	1.418	-80	-80	-80
Saldo Reserves			***7.438***	***182***	***151***	***652***	***987***
Saldo na Bestemming			***0***	***-747***	***1.846***	***2.226***	***772***

Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel is het structurele begrotingsevenwicht gegeven. Dit betreft het totale begrotingsresultaat opgeschoond voor incidentele baten en lasten (inclusief reservemutaties). Wat overblijft zijn structurele baten, lasten en het saldo hiervan. Vanuit de gemeentewet geldt de verplichting dat gemeenten structurele lasten (welke dus terugkerend zijn) kunnen dekken met structurele baten. Dit om te voorkomen dat eenmalig baten worden gebruikt om vaste lasten te dekken (wat tot ongezonde financiën kan leiden). Onderstaande tabel laat zien dat 2027 een structureel sluitende begroting kent. Daarmee wordt voldaan aan de wettelijke verplichting. De jaren na 2027 zijn niet structureel sluitend.

Presentatie van het Begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Primaire Begroting Lasten (exclusief reservemutaties)	159.029	157.516	156.376	156.376
Primaire Begroting Baten (exclusief reservemutaties)	-156.987	-153.037	-153.009	-153.009
Lasten Begrotingswijziging (vastgesteld met Begroting 2027) *	15.906	10.220	9.300	6.168
Baten Begrotingswijziging (vastgesteld met Begroting 2027) *	-18.878	-13.003	-11.093	-9.750
Saldo van baten en lasten	***-930***	***1.696***	***1.574***	***-215***
Reserves				
Primaire Begroting toevoegingen reserves (last)	1.696	198	14	14
Primaire Begroting onttrekkingen reserves (baat)	-3.201	-2.599	-2.098	-2.098
Toevoeging reserves Begrotingswijziging (last) *	23.870	2.854	3.038	3.038
Onttrekking reserves Begrotingswijziging (baat) *	-22.182	-301	-301	34
Saldo mutatie reserves	***182***	***151***	***652***	***987***
Resultaat Begroting	***-747***	***1.846***	***2.226***	***772***

Incidentele baten en lasten				
Primaire incidentele lasten (inclusief reservemutaties)	3.319	838	838	838
Primaire incidentele baten (inclusief reservemutaties)	-166	724	-34	-34
Incidentele lasten Begrotingswijziging *	8.215	3.006	3.132	0
Incidentele baten Begrotingswijziging *	-7.314	-3.326	-3.452	0
Saldo incidentele baten en lasten	***4.054***	***1.242***	***484***	***804***
Saldo structurele baten en lasten (structureel resultaat)	***-4.801***	***605***	***1.742***	***-32***

Overzicht incidentele baten en lasten

(Bedragen zijn x € 1.000)

Exploitatie/reserve	Baten/Lasten	Onderwerp	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Exploitatie		Incidentele baten en lasten vanuit Begroting 2026	1.875	397	397	397
Reserve		Incidentele baten en lasten vanuit Begroting 2026	1.278	1.164	406	406
Exploitatie		Saldo incidentele mutaties kleiner dan € 100.000 (positief en negatief)	45	-50	-50	-
Reserve		Saldo incidentele mutaties kleiner dan € 100.000 (positief en negatief)	-150	-85	-85	-
Exploitatie	Lasten	Roadmap ICT bijstelling kapitaallasten 2027	-509	-	-	-
Exploitatie	Baten	Terug te ontvangen loonkosten uit detacheringen	-417	-	-	-
Exploitatie	Lasten	Beheerskosten gebouwen o.b.v. realisatie + index	150	-	-	-
Exploitatie	Lasten	Wet Open Overheid Invoering	140	-	-	-
Exploitatie	Lasten	Frictiekosten organisatieontwikkeling incidenteel	200	-	-	-
Reserve	Baten	Frictiekosten organisatieontwikkeling incidenteel	-200	-	-	-

Exploitatie/reserve	Baten/Lasten	Onderwerp	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Exploitatie	Lasten	Rente langlopende leningen	200	-	-	-
Exploitatie	Lasten	Onderhoud wegen (deze is eenmalig opgenomen)	700	-	-	-
Exploitatie	Baten	Subsidie Nationaal Isolatieprogramma	-2.404	-	-	-
Exploitatie	Lasten	Subsidie Nationaal Isolatieprogramma	2.000	-	-	-
Exploitatie	Baten	Subsidie Energiearmoede	-596	-	-	-
Exploitatie	Lasten	Subsidie Energiearmoede	1.000	-	-	-
Exploitatie	Lasten	CDOKE (excl. Personeelskosten)	1.269	-	-	-
Exploitatie	Baten	SPUK CDOKE	-342	-	-	-
Exploitatie	Lasten	Uitwerking programma Volkshuisvesting	100	-	-	-
Reserve	Baten	Uitwerking programma Volkshuisvesting (B.R. Risico bouwgronden)	-100	-	-	-
Exploitatie	Lasten	JOS/JOK op school en kindcentra	250	250	250	-
Reserve	Baten	Onttrekking reserve Sociaal Domein (JOS/JOK)	-250	-250	-250	-
Exploitatie	Lasten	Specifieke uitkering AZWA (Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord) 2027-2029	670	806	932	-
Exploitatie	Baten	Specifieke uitkering AZWA 2027-2029	-670	-806	-932	-
Exploitatie	Lasten	Kosten opvang Oekraïners	2.000	2.000	2.000	-
Exploitatie	Baten	Doelgroep flexibele Regeling (opvang Oekraïners)	-2.000	-2.000	-2.000	-
Exploitatie	Baten	Inkomsten specifieke uitkering Sport	-185	-185	-185	-
		Totaal incidenteel	**4.054**	**1.242**	**484**	**804**

Meerjarenraming 2027-2030

Lasten *(bedragen x € 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Bedrijvigheid	5.634	5.440	4.595	4.145	4.060
Dienstverlening	34.670	34.420	33.628	33.536	33.536
Leefbaarheid	51.017	48.934	43.847	43.196	43.212
Vitaliteit	81.958	86.142	85.666	84.799	81.736
Totaal Lasten voor Bestemming	***173.279***	***174.935***	***167.736***	***165.676***	***162.544***

Baten *(bedragen x 1.000)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Bedrijvigheid	-2.332	-2.332	-1.482	-1.032	-1.032
Dienstverlening	-140.013	-136.286	-130.518	-128.903	-130.677
Leefbaarheid	-16.774	-18.668	-15.326	-15.326	-15.326
Vitaliteit	-21.598	-18.579	-18.715	-18.841	-15.724
Totaal Baten voor Bestemming	***-180.717***	***-175.865***	***-166.040***	***-164.101***	***-162.758***

Saldo voor Bestemming	**-7.438**	**-930**	**1.696**	**1.574**	**-215**

Toevoegingen Reserve	15.373	25.565	3.051	3.051	3.051
Onttrekkingen Reserve	-7.935	-25.383	-2.901	-2.400	-2.065
Saldo Reserves	***7.438***	***182***	***151***	***652***	***987***

Saldo na Bestemming	**0**	**-747**	**1.846**	**2.226**	**772**

Bijlagen

Reserves en voorzieningen

Hieronder zijn de mutaties van de verschillende reserves en voorzieningen weergegeven. Dit overzicht geeft het verloop en verwachte eindstanden weer. De basis voor de aanwezige reserves is de nota reserves en voorzieningen. Deze wordt in december 2026 opnieuw ter vaststelling aan u aangeboden. Voor nu is de huidige nota gehanteerd en is uw besluit (bij de begroting 2026) om een nieuwe bestemmingsreserve kapitaallasten in te voeren doorgevoerd. Wij merken op dat de verwachte (meerjarige) begrotingsresultaten niet zijn vertaald in de reservestanden omdat de raad nog niet over een resultaatbestemming heeft besloten. Dat maakt wel dat de stijgende trend van de reserves genuanceerd moet worden omdat vanaf 2028 negatieve resultaten worden verwacht die de reservestanden doen verslechteren.

Reserve	Stand 01-01-26 (jaarrekening 2025)	2026 (t/m Zomernota 2026)			2027			2028			2029			2030		
		Toevoeging	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
Algemene reserve	39.613	13.705	-4.519	48.799	0	-808	47.991	0	0	47.991	0	0	47.991	0	0	47.991
Totaal Algemene Reserve	**39.613**	**13.705**	**-4.519**	**48.799**	**0**	**-808**	**47.991**	**0**	**0**	**47.991**	**0**	**0**	**47.991**	**0**	**0**	**47.991**
Bedrijfsvoering	2.181	0	-464	1.717	0	-900	817	0	0	817	0	0	817	0	0	817
Beheer gemeentelijke gebouwen	3.582	118	-139	3.560	38	-1.147	2.451	38	0	2.488	38	0	2.526	38	-87	2.477
Havens	4.695	0	-482	4.213	0	-2.389	1.824	0	-236	1.587	0	-236	1.351	0	-236	1.115
Bovenwijkse voorzieningen	938	14	0	951	14	0	965	14	0	978	14	0	992	14	0	1.005
Risico bouwgronden	5.673	0	-50	5.623	0	-215	5.408	0	0	5.408	0	0	5.408	0	0	5.408
Vastgoed	2.651	0	0	2.651	0	0	2.651	0	0	2.651	0	0	2.651	0	0	2.651
Economische, maatschappelijke en toeristische stimulering	1.576	0	-185	1.391	0	-85	1.306	0	-85	1.221	0	-85	1.136	0	0	1.136
Visserij Ontwikkelplan	1.635	0	0	1.635	0	0	1.635	0	0	1.635	0	0	1.635	0	0	1.635

Beheer openbare ruimte	8.181	0	-1.314	6.867	0	-4.494	2.373	0	-292	2.081	0	-221	1.860	0	-221	1.639
Onderwijshuisvesting *	13.471	0	-781	12.691	0	-12.708	-17	0	0	-17	0	0	-17	0	0	-17
Sociaal Domein	4.013	1.537	0	5.550	1.498	-250	6.798	0	-250	6.548	0	-250	6.298	0	0	6.298
Kapitaallasten	0	0	0	0	24.016	-2.387	21.629	3.000	-2.037	22.592	3.000	-1.607	23.985	3.000	-1.521	25.464
Totaal Bestemmingsreserves	**48.596**	**1.668**	**-3.416**	**46.848**	**25.565**	**-24.575**	**47.839**	**3.051**	**-2.901**	**47.990**	**3.051**	**-2.400**	**48.642**	**3.051**	**-2.065**	**49.628**

Totaal Reserves	**88.208**	**15.373**	**-7.935**	**95.647**	**25.565**	**-25.383**	**95.830**	**3.051**	**-2.901**	**95.980**	**3.051**	**-2.400**	**96.632**	**3.051**	**-2.065**	**97.619**

* Aanvullende mutaties worden verwerkt in de Winternota 2026 waardoor het saldo op termijn op € 0 zal komen.

Reserve Bedrijvigheid

Baten (Afname 335K)

De afname in 2027 is hoofdzakelijk het gevolg van de incidentele onttrekking in 2026 voor ZuiderZeeWerken, baggeren Haukeshaven en de gevelverbeteringsfonds

Reserve Dienstverlening

De mutatie ontstaat door herschikking van bestaande reserves uit andere programma's. Deze middelen gaan naar een nieuwe reserve voor kapitaallasten (€ 20,956 miljoen).

Reserve Leefbaarheid

Lasten (Afname 675K)

Het verschil ziet op incidentele CDOKE en Energie Armoede middelen die in 2026, via overheveling uit 2025, worden gestort.

Baten (Toename 3,4 mln.)

De mutatie is voornamelijk gerelateerd aan impulsgelden (begraafplaatsen, openbare ruimte, energiebesparing en woningbouw) en andere middelen (CDOKE, Energie Armoede, uitvoeringsagenda klimaatadaptatie en flexwoningen) die in 2026, via overheveling uit 2025, vanuit de reserve worden ingezet.

Reserves Vitaliteit

Lasten (Afname 3,2 mln.)

Door lasten door wijziging financieringsregeling voor de opvang van nieuwkomers. Financiering vindt plaats op basis van gerealiseerde lasten en niet langer op basis van een normvergoeding waardoor baten en lasten op elkaar aansluiten en waardoor eventueel overtollige middelen niet langer gestort hoeven worden in een reserve.

Baten (Toename 215K)

De dekking voor de investering in de jeugdondersteuner wordt onttrokken uit de reserve Sociaal Domein.

Voorzieningen	Stand 01-01-26 (jaarrekening 2025)	2026 (t/m Zomernota 2026)			2027			2028			2029			2030		
		Toevoeging	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
Afkoopsommen onderhoud graven	1.155	300	-330	1.125	300	-330	1.095	300	-330	1.065	300	-330	1.035	300	-330	1.005
Bouwgrondexploitatie	435	0	0	435	0	0	435	0	0	435	0	0	435	0	0	435
Verplichtingen voormalig wethouders	3.259	0	0	3.259	0	0	3.259	0	0	3.259	0	0	3.259	0	0	3.259
Verplichtingen voormalig personeel	1.070	0	0	1.070	0	0	1.070	0	0	1.070	0	0	1.070	0	0	1.070
Verlofsparen	127	0	0	127	0	0	127	0	0	127	0	0	127	0	0	127
Riolering	18.492	0	-536	17.956	0	-604	17.352	0	-604	16.748	0	-604	16.144	0	-604	15.540
Agriport Infrastructuur	1.588	0	0	1.588	0	0	1.588	0	0	1.588	0	0	1.588	0	0	1.588
Totaal voorzieningen	**26.126**	**300**	**-866**	**25.561**	**300**	**-934**	**24.927**	**300**	**-934**	**24.293**	**300**	**-934**	**23.659**	**300**	**-934**	**23.025**

Investeringen 2027-2030

De investeringsagenda

Hieronder is aangegeven welke investeringen er voor 2027 en verder verwacht worden. Voor alle investeringen die starten in 2027 wordt u om krediet gevraagd. Bepaalde investeringen lopen over meerdere jaren heen, bijvoorbeeld de Nieuwesluizerweg. Het aangevraagde kredietbedrag is daarom hoger dan wat in onderstaande tabel voor het jaar 2027 is gepresenteerd. Voor de Nieuwesluizerweg geldt dus dat er een krediet van €13.750.000 (optelling van de jaren 2027, 2028 en 2029) wordt aangevraagd, terwijl onderstaande tabel voor 2027 een bedrag van €2 miljoen laat zien. Het totale krediet wordt gevraagd zodat het college de aanbesteding kan starten en goedkeuring krijgt om tot € 13,75 miljoen een verplichting aan te gaan. Onderstaande tabel geeft aan hoe dit krediet naar verwachting gefaseerd wordt over de jaren. Dat is vervolgens relevant voor de mate waarin en de snelheid waarmee de gemeente financiering aantrekt. Ook is fasering van invloed op de kapitaallasten in de begroting.

In 2027 is in totaal een krediet benodigd van € 45 miljoen om alle investeringen te kunnen uitvoeren/in gang te zetten. Van dit totale krediet wordt verwacht dat €29,6 mln. ook wordt besteed in 2027. De kapitaallasten die bij deze investeringen horen zijn verwerkt in de begroting 2027. Wanneer het nodig en toegestaan is zullen we de reserve Kapitaallasten inzetten om kosten te dekken.

Investeringsagenda						Kapitaallasten bij bruto investering		
Nummer	Categorie	2027	2028	2029	2030	2028	2029	2030
1	Plafond openbare ruimte							
a	Bruggen	900.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	33.000	91.367	149.200
b	Wegen	10.882.862	10.831.846	12.153.750	12.000.000	634.949	1.255.906	2.100.071
c	Speeltoestellen	110.000	110.000	110.000	110.000	7.700	15.290	22.770
d	Beschoeiing	100.000	800.000	300.000	300.000	4.500	40.450	53.500
e	Bermverharding	550.000	550.000	550.000	550.000	38.500	76.450	113.850
f	Openbare verlichting	275.000	275.000	275.000	275.000	23.833	47.300	70.400
2	Plafond beheer en verduurzaming bestaande gebouwen	1.300.000	1.000.000	1.000.000		58.500	102.850	146.700
3	Plafond riolering	4.475.311	6.249.638	7.639.500	9.500.000	99.005	323.339	543.668
4	Plafond IHP	2.400.000	9.900.000			108.000	552.300	546.150
5	Aankoop strategische gronden	2.500.000	-			nvt	nvt	nvt
6	Brug reconstr. Kuijper, Barsingerhorn	200.000	-			17.333	17.067	16.800
7	Brug vervanging Mieldijk Barsingerhorn	500.000	-			15.000	14.900	14.800
8	CYOD Laptops	-	480.000			9.600	129.600	127.200
9	CYOD Telefoons	270.000	-			95.400	93.600	91.800
10	Geveldelen brandweer Den Oever	75.000	-			4.385	4.327	4.269
11	Renovatie kerktoren Nieuwe Niedorp	550.000	-			24.750	24.475	24.200
12	Nieuwesluizerweg	2.000.000	4.750.000	7.000.000		90.000	302.750	614.375
13	Steiger Kolhorn	60.000	-			2.700	2.670	2.640
14	Transformatiefonds	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	50.000	100.000	150.000
	Totale investeringen	**29.648.173**	**39.046.484**	**33.128.250**	**26.835.000**	**1.317.155**	**3.194.640**	**4.792.393**

In deze bijlage zijn verwachte investeringen per categorie gepresenteerd. Het uitgangspunt van geen nieuw beleid is hierbij doorgevoerd. Dat betekent dat noodzakelijke investeringen op basis van bestaand beleid zijn opgenomen. De raad wordt gevraagd (volgens regelgeving) om de benodigde bruto kredieten uit onderstaande opsomming voor 2027 goed te keuren. Per investering wordt gekeken of er subsidiemogelijkheden zijn en of kostenverhaal van toepassing is. De netto-investeringen kunnen daarom lager uitvallen. Voor de kredieten wordt er met plafonds gewerkt. Dit overeenkomstig voorgaande jaren. Een plafond betekent dat er per categorie een maximaal investeringsbedrag geldt.

1. Het plafond openbare ruimte betreft het behoud van de huidige openbare ruimte. Alle investeringen binnen dit plafond worden als één beschouwd. Zolang het totaalplafond niet overschreden wordt, kan er binnen deze categorie geschoven worden. Voor onderdeel 1b Wegen betreft het totaalkrediet € 12,45 miljoen. Dit om de kosten van projecten die doorlopen in 2028 ook te kunnen dekken.

2. De investeringen onder plafond beheer en verduurzaming bestaande gebouwen zien vooral toe op het verduurzamen van bestaande gebouwen in eigendom. Hiervoor is al een krediet beschikbaar. Het bovenstaande schema laat de fasering van dit krediet zien.
3. Het plafond riool betreft investeringen op basis van onderliggende gemeentelijke rioleringsplan. In totaal wordt voor dit onderdeel voor 2027 €6,54 miljoen gevraagd, om ook de kosten van projecten die doorlopen in 2028 te kunnen dekken.
4. Plafond Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP). Betreffen investeringen in scholen en gymzalen. Het IHP is hier de basis van.
5. Jaarlijks wordt de raad gevraagd om een krediet om strategische grondaankopen te kunnen doen. Dit gebaseerd op de nota grondbeleid 2024. Voor 2027 wordt deze eveneens gevraagd.
6. Betreft de reconstructie van de brug Kuijper in Barsingerhorn.
7. Betreft de vervanging van de brug aan de Mieldijk in Barsingerhorn.
8. Betreft de vervanging van de laptops. Deze worden in 2028 aangekocht, dus dit heeft nog geen invloed op de begroting 2027.
9. Betreft de vervanging van de telefoons.
10. Betreft de vervanging van geveldelen voor de brandweerkazerne in Den Oever.
11. Betreft de renovatie van de kerktoren in Nieuwe Niedorp.
12. Betreft de reconstructie van de Nieuwesluizerweg. U wordt gevraagd hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van €13.75 mln.
13. Betreft het vervangen van een stuk steiger in de haven van Kolhorn.
14. Betreft een transformatiefonds welke bij de lentenota nader wordt vormgegeven. Het doel van dit fonds is om vastgoed aan te kopen en te transformeren voor maatschappelijke doeleinden.

Taakvelden overzicht

Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Lasten 2027	Baten 2027	Saldo 2027
0.01 - Bestuur	4.455	-2	4.453
0.02 - Burgerzaken	1.683	-1.500	183
0.03 - Beheer overige gebouwen en gronden	9	-	9
0.04 - Ondersteuning Organisatie	27.934	-936	26.998
0.05 - Treasury	-156	-361	-517
0.07 - Alg.en overige uitkering GF	-	-114.120	-114.120
0.08 - Overige Baten en Lasten	-695	-400	-1.095
0.10 - Mutatie Reserve	25.565	-25.383	182
0.11 - Result.rekening van baten en lasten	-	-	-
0.61 - OZB Woningen	759	-8.690	-7.931
0.62 - OZB Niet-Woningen	432	-10.278	-9.846
1.10 - Crisisbeheersing en Brandweer	6.159	-	6.159
1.20 - Openbare Orde en Veiligheid	2.096	-9	2.087
2.10 - Verkeer, Wegen en Water	11.874	-283	11.591
2.20 - Parkeren	3	-	3
2.30 - Recreatieve Havens	-54	-41	-95
2.40 - Economische havens en waterwegen	1.154	-278	876
3.10 - Economische Ontwikkeling	3.564	-1.500	2.064
3.20 - Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	30	-5	24
3.30 - Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	299	-2	297
3.40 - Economische Promotie	447	-506	-59
4.10 - Openbaar basisonderwijs	1.073	-	1.073

Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Lasten 2027	Baten 2027	Saldo 2027
4.20 - Onderwijshuisvesting	3.226	-390	2.835
4.30 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.767	-62	2.705
5.10 - Sportbeleid en activering	1.312	-	1.312
5.20 - Sportaccommodaties	2.274	-621	1.653
5.30 - Cultuurpresent.-Prod.-Partic.	775	-16	759
5.40 - Musea	194	-8	186
5.50 - Cultureel Erfgoed	292	-	292
5.60 - Media	1.754	-26	1.728
5.70 - Openbaar groen en (openlucht) recr.	7.330	165	7.495
6.10 - Samenkracht en burgerparticipatie	6.455	-3.892	2.562
6.20 - Wijkteams	9.074	-	9.074
6.23 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.336	-	1.336
6.30 - Inkomensregelingen	15.229	-12.387	2.842
6.40 - WSW en beschut werk	5.023	-	5.023
6.50 - Arbeidsparticipatie	1.394	-4	1.390
6.60 - Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	4.774	-402	4.371
6.71 - Maatwerkdienst - Verlening 18+	-232	-	-232
6.71 - Huishoudelijke hulp (Wmo)	7.552	-	7.552
6.71 - Begeleiding (Wmo)	293	-	293
6.71 - Dagbesteding (Wmo)	1.008	-	1.008
6.71 - Overige maatwerkarrangementen (Wmo	30	-	30
6.72 - Maatwerkdienst - Verlening 18-	-	-	-
6.75 - Jeugdhulp ambulant lokaal	6.714	-	6.714
6.76 - Jeugdhulp met verblijf lokaal	7.578	-	7.578

Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Lasten 2027	Baten 2027	Saldo 2027
6.791 - PGB Wmo	277	-	277
6.792 - PGB Jeugd	150	-	150
6.821 - Jeugdbescherming	1.000	-	1.000
6.822 - Jeugdreclassering	100	-	100
7.10 - Volksgezondheid	4.721	-770	3.951
7.20 - Riolering	4.147	-5.098	-951
7.30 - Afval	6.689	-7.848	-1.159
7.40 - Milieubeheer	7.699	-3.345	4.354
7.50 - Begraafplaatsen en crematoria	826	-801	25
8.10 - Ruimte en leefomgeving	1.781	-60	1.721
8.20 - Grondexpl. (niet-bedrijventerrein)	215	-313	-98
8.30 - Wonen en bouwen	115	-1.075	-960
Eindtotaal	**200.500**	**-201.248**	**-747**

Geprognosticeerde meerjarige balans

Activa	Gerealiseerde stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026	Prognose stand per 31-12-2027	Prognose stand per 31-12-2028	Prognose stand per 31-12-2029	Prognose stand per 31-12-2030
Immateriële vaste activa	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**
Materiële vaste activa	**224.042**	**235.742**	**250.482**	**276.920**	**296.775**	**310.071**
Financiële vaste activa	**9.489**	**8.416**	**8.105**	**7.789**	**7.467**	**7.140**
• Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	2.348	2.348	2.348	2.348	2.348	2.348
• Leningen aan woningbouwcorporaties	2.403	2.098	1.788	1.473	1.151	824
• Overige langlopende leningen	4.698	3.930	3.929	3.928	3.928	3.928
• Uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	40	40	40	40	40	40
Voorraden	**2.735**	**2.427**	**2.118**	**1.954**	**1.791**	**1.337**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**26.082**	**31.633**	**35.226**	**38.819**	**42.412**	**46.005**
• Vorderingen op openbare lichamen	13.721	18.183	21.380	24.578	27.776	30.974
• Uitzettingen in 's Rijks Schatkist	-	-	-	-	-	-
• Verstrekte kasgeldleningen	-	-	-	-	-	-
• Overige vorderingen	3.496	4.586	4.981	5.376	5.771	6.166
• Rekening Courant verhouding met het Rijk	8.865	8.865	8.865	8.865	8.865	8.865
Liquide middelen	**-**	**-**	**4.177**	**8.434**	**12.698**	**16.967**
Overlopende activa	**7.442**	**4.688**	**2.630**	**572**	**-1.486**	**-3.545**
Totaal activa	**269.793**	**282.909**	**302.741**	**334.492**	**359.659**	**377.978**

(bedragen x € 1.000)

Passiva	Gerealiseerde stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026	Prognose stand per 31-12-2027	Prognose stand per 31-12-2028	Prognose stand per 31-12-2029	Prognose stand per 31-12-2029
Eigen vermogen	**88.209**	**86.018**	**86.948**	**85.252**	**83.678**	**83.893**
Voorzieningen	**26.126**	**25.560**	**24.926**	**24.292**	**23.658**	**23.024**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	**108.829**	**124.978**	**139.113**	**167.717**	**189.617**	**202.878**
• Onderhandse leningen van binnenlandse banken	108.829	124.978	139.113	167.717	189.617	202.878
• Waarborgsommen	-	-	-	-	-	-
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**14.558**	**16.626**	**18.930**	**21.310**	**23.690**	**26.070**
• Bank en giro	5.313	76	18.930	21.310	23.690	26.070
• Kasgeldleningen	-	-	-	-	-	-
• Overige kortlopende schulden	9.245	16.550	-	-	-	-
Overlopende passiva	**32.071**	**29.727**	**32.824**	**35.920**	**39.017**	**42.114**
Totaal passiva	**269.793**	**282.909**	**302.741**	**334.492**	**359.659**	**377.978**

BBV indicatoren

Hieronder zijn de verplichte BBV indicatoren weergeven. Deze zijn gebaseerd op de beschikbare gegevens vanuit o.a. het CBS op dit moment. De genoemde cijfers in de kolom 2027 zijn op basis van de voorliggende begroting.

Taakveld	Indicator	2023	2024	2025	2026	2027
Bestuur	Fte per 1.000 inwoners			*Niet beschikbaar*		
Bestuur	Fte per 1.000 inwoners	7,4	7,4	8		
Bestuur	Apparaatskosten per inwoner	907	930	1053	910	891
Bestuur	Externe inhuur (Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	18	19	21		
Bestuur	Overhead (% van totale lasten)	16%	14%	18%	17%	16%
Veiligheid	Verwijzingen Halt (Aantal per 10.000 jongeren)	7,8	9,62	5,59		
Veiligheid	Winkeldiefstallen (Aantal per 1.000 inwoners)	0,4	0,61	0,5		
Veiligheid	Geweldsmisdrijven (Aantal per 1.000 inwoners)	2,02	2,22	2,5		
Veiligheid	Diefstallen uit woning (Aantal per 1.000 inwoners)	1,11	0,61	0,5	0,48	
Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)(Aantal per 1.000 inwoners)	3,14	3,74	2,9		
Economie	Functiemenging (%)	46,9	47	47,1		
Economie	Vestigingen (van bedrijven)(Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	178,4	186,6	193		
Onderwijs	Absoluut verzuim (Aantal per 1.000 leerlingen)	5,1	5,2	6		
Onderwijs	Relatief verzuim (Aantal per 1.000 leerlingen)	24	21	26		
Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)(% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	2,2	1,7	1,6		
Sport en cultuur	Niet-sporters (%)		48,3			
Sociaal domein	Banen (Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar)	605,7	614,2	615,3		
Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21-jarigen)	1	nb	nb		
Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	4	5	nb		
Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)	73,5	74,3	74,3		

Sociaal domein	Werkloze jongeren (% 16 t/m 22-jarigen)	1	1	b		
Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering (Aantal per 10.000 inwoners)	124,5	128,6	128,1		
Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen (Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar)	198,3	333,4	298,9		
Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	14,8	14,5	13,8		
Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	1,2	1,1	1		
Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	0,1	0,2	0,2		
Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (Aantal per 10.000 inwoners)	400	470	500		
Volksgezondheid	Omvang huishoudelijk restafval (Kg/inwoner)	94	94	nb		
Volksgezondheid	Hernieuwbare elektriciteit (%)	80	64,6	nb		
Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde (duizend euro)	331	351	369	399	
Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen (Aantal per 1.000 woningen)	9	4,68	10,6		
Vhrosv	Demografische druk (%)	73,9	74,2	74,2	73,20%	
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (In Euro’s)	769	824	827	892	
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (In Euro’s)	877	938	955	1.024	

Begroting 2027

Colofon

Uitgave
gemeente Hollands Kroon

Titel
Programmabegroting 2027-2030

Behandeling
gemeenteraad, 5 november 2026

Copyright
© 2026 Gemeente Hollands Kroon. Teksten en beelden uit deze uitgave mogen niet zonder voorafgaande schriftelijke toestemming worden overgenomen of verspreid.

hollandskroon.nl – 088 - 3215000